

# Ungdoms selvrepresentasjon gjennom bilder på Internett

Hvilke praksis følger ungdom når de legger ut bilder på Internett, og hva kan denne publiseringspraksisen si om deres selvrepresentasjon?

**Silje Kristine Stensberg Lang**



Masteroppgave i medievitenskap  
Institutt for medier og kommunikasjon

**Universitetet i Oslo**

**Høst 2012**

## **SAMMENDRAG**

På Internett kan brukere representere seg selv gjennom digitale uttrykk de publiserer. Hva de publiserer av digitale uttrykk kan derfor si noe om hvordan de ønsker å fremstå for andre. Denne oppgaven handler om ungdoms publisering av bilder på Internett, og undersøker hvordan ungdom bruker bilder for å representere seg selv. For å belyse mine problemstillinger gjennomførte jeg i 2012 en kvantitativ spørreundersøkelse av 153 elever som gikk på to videregående skoler i Oslo. Gjennom å analysere utvalgte aspekter ved ungdommenes publisering av bilder har jeg belyst hva disse aspektene kan si om deres selvrepresentasjon. De empiriske funnene viste at ungdommene brukte bilder til å representere seg selv og sine sosiale relasjoner, og at størstedelen av publiseringen av bilder foregikk på sosiale nettsamfunn. Jeg fant at det var enkelte bilder ungdommene ikke ønsket å bli representert gjennom, og at utseendet spilte en viktig rolle i deres selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder på Internett. På sosiale nettsamfunn var det også flere av ungdommene som benyttet seg av måter å kontrollere sin selvrepresentasjon på ved at de hadde gjort personverninnstillinger på sin profil og ved at de hadde valgt å utelukke visse personer fra å ha tilgang til det de legger ut av digitalt innhold.

## **ABSTRACT**

On the Internet users can represent themselves by publishing digital expressions. The content of the digital expression can thus say something about how they want to be perceived by others. This thesis is about the way teens publish pictures on the Internet, and examines how young people use pictures to represent themselves. To illustrate my research questions I conducted in 2012 a quantitative survey of 153 students who attended two high schools in Oslo. By analyzing selected aspects of youth's image publishing I have discussed what these aspects might say about their self-representation. The empirical findings showed that young people used pictures to represent themselves and their social relationships, and that the majority of the publishing of pictures took place on social networking sites. I found out that there were certain pictures the teens did not want to be represented by, and that appearance played an important role in their self-representation conveyed through images online. On social networking sites, there were also several of the young people who took advantage of ways to control their self-representation by changing the privacy settings of their profile, and by choosing to exclude certain people from having access to their digital content.

## **FORORD**

Endelig er min kjære masteroppgave ferdig. Det har til tider vært utrolig slitsomt og følelsen av å leve i et vakuum har absolutt vært til stede, heldigvis har det vært noen oppturer også, og det har vært ekstra deilig å se at «bitene» falt på plass etter hvert som jeg kom utover i arbeidsprosessen – litt av et puslespill!

Det er selvfølgelig noen jeg ønsker å takke i denne sammenheng:

Først og fremst vil jeg takke min familie for å ha holdt ut med meg, har vel til tider vært litt av et lemen. En spesiell takk rettes til min kjære søster som løp de siste meterne med meg!

Vil også takke min veileder Birgit Hertzberg Kaare og min biveileder Elisabeth Staksrud.

Oslo, august 2012

Silje Kristine Stensberg Lang

# Innholdsfortegnelse

<b>1.INNLEDNING.....</b>	<b>6</b>
1.1 Klargjøring og bruk av begreper i oppgaven.....	6
1.2 Sentrale aspekter i oppgaven.....	9
1.3 Problemstilling og operasjonalisering.....	11
1.4 Å publisere bilder på Internett.....	13
1.4.1 Regler og lovverk.....	14
1.4.2 Nettstedenes egne regler.....	15
1.5 Oppgavens struktur.....	16
<b>2. TEORETISKE PERSPEKTIVER.....</b>	<b>17</b>
2.1 Egenskaper ved nettkommunikasjon.....	17
2.2 Nye nettfenomener.....	20
2.2.1 Sosiale nettsamfunn.....	21
2.3 Privat-offentlig.....	23
2.4 Unge som aktive innholdsprodusenter og brukere av media.....	25
2.5 Mediekompetanse og digital kompetanse.....	27
2.6 Å representere seg selv på Internett.....	30
2.6.1 Digitale uttrykk- større eller mindre kontroll? .....	32
2.7 Visuelle representasjoner.....	34
2.7.1 Profilbilder som førsteinntrykk.....	36
2.7.2 Å kontrollere sin representasjon ved å begrense det potensielle publikummet...37	
2.7.3 Å tolke andre sine digitale uttrykk.....	38
<b>3. METODE.....</b>	<b>40</b>
3.1 Valg av metode.....	40
3.1.1 Kvantitativt spørreskjema.....	41
3.2 Valg av respondenter.....	42
3.3 Utforming av spørreskjemaet.....	44
3.4 Pilotundersøkelse.....	46
3.5 Opprettelse av kontakt med skolene.....	47
3.6 Utfylling av spørreskjema.....	48
3.7 Etiske hensyn.....	49
3.8 Behandling av data.....	50

3.8.1 Datamaterialets kvalitet.....	50
<b>4. PRESENTASJON AV FUNN.....</b>	<b>53</b>
4.1 Personlige opplysninger.....	53
4.2 Ungdommenes publisering av bilder.....	57
4.3 Ungdommenes forhold til sosiale nettsamfunn.....	77
<b>5. DISKUSJON OG ANALYSE.....</b>	<b>85</b>
5.1 Publisering av bilder og selvrepresentasjon.....	87
5.2 Kjønnforskjeller og aldersforskjeller.....	101
<b>6. AVSLUTNING OG KONKLUSJON.....</b>	<b>109</b>
6.1 Avsluttende refleksjoner.....	111
<b>Litteratur.....</b>	<b>112</b>
<b>Vedlegg I: Spørreskjema.....</b>	<b>115</b>
<b>Vedlegg II: Informasjonsskriv til skole.....</b>	<b>132</b>
<b>Vedlegg III: Informasjonsskriv til lærere.....</b>	<b>134</b>
<b>Vedlegg IV: Informasjonsskriv til elever og samtykkeerklæring.....</b>	<b>135</b>
<b>Vedlegg V: Kvittering på melding fra NSD.....</b>	<b>137</b>

# 1. INNLEDNING

Denne oppgaven handler om ungdom og deres publisering av bilder på Internett. Målet med oppgaven er å bidra til økt innsikt og forståelse av hva publiseringen av bilder blant ungdom kan si om deres selvrepresentasjon. For å gjøre dette så har jeg utført en kvantitativ spørreundersøkelse der jeg har undersøkt hvordan et utvalg av elever på to videregående skoler i Oslo forholder seg til publisering av bilder på Internett.

Før jeg går videre i denne oppgaven er det flere begreper som vil gå igjen og som jeg ser på som viktige for den videre forståelsen av oppgaven. Jeg vil derfor redegjøre for hva jeg mener med bruken av enkelte begreper i denne oppgaven. Begrepene jeg ønsker å forklare betydningen og bruken av i denne oppgaven er begrepet *bilde*, begrepet *ungdom* og begrepene *(selv)presentasjon* og *(selv)representasjon*. Klargjøringen og bruk av disse begrepene er presentert i underkapittelet nedenfor.

## 1.1 Klargjøring og bruk av begreper i oppgaven

Først vil jeg forklare hva jeg mener med begrepet *bilde* i denne oppgaven. James Watson og Anne Hill hevder i boka *Dictionary of Media and Communication Studies* (2003, s.135) at termen *bilde* kan ha flere betydninger avhengig av hvilke kontekst det blir brukt i. En av disse betydningene er at *bilde* kan referere til en visuell representasjon av virkeligheten noe som for eksempel er tilfelle ved et fotografi. Dette er også betydningen jeg vil tilegne termen *bilde* slik det blir brukt i denne oppgaven. *Bilder* i denne oppgaven vil også gå under det Gunnar Liestøl, Anders Fagerjord og Gisle Hannemyr (2009) kaller for statiske teksttyper. Ifølge Liestøl et.al er statiske teksttyper teksttyper som står stille og ikke forandrer seg over tid slik som tekst og ulike former for stillbilder. Statiske teksttyper skiller seg da ut fra *dynamiske teksttyper* som er teksttyper som forandrer seg over tid som levende bilder, tale, musikk og andre lyder som forandrer seg over tid. Stillbilder kan være f.eks. malerier, tegninger eller fotografier. I denne oppgaven er det den formen for stillbilde som kalles for fotografi jeg vil fokusere på. Et fotografi er tatt av en maskin, som et fotokamera, mobiltelefon, smarttelefon eller lignende, og fotografier er derfor ikke påvirket på samme måte som malerier, tegninger og lignende, der en kunstner, maler eller tegner har formet bildet (Liestøl et al., 2009, s.45). Terje Borgersen hevder at fotografiet «...har opp gjennom historien vært knyttet til forståelsen av fotografiet som et objektivt og dokumenterende og uhildet sannhetsvitne» (Borgersen, 2008, s.78). Ifølge Borgersen så kan fotografier også fungere som dokumentasjoner av for eksempel minneverdige hendelser og tilfeldige begivenheter. Med termen *bilde* i denne

oppgaven så mener jeg da et fotografi som er tatt av en maskin/apparat, som for eksempel et digitalt fotokamera, en mobiltelefon, smarttelefon eller lignende, og som har til hensikt å avbilde virkeligheten. Selv om fotografier som nevnt kan bli oppfattet som kopier av virkeligheten så kan de også bli manipulert av for eksempel verktøy som Photoshop eller andre bilde-redigeringsprogrammer, men jeg vil understreke at i denne oppgaven vil jeg ikke fokusere på bilder som er utsatt for slik manipulasjon. Jeg vil påpeke at videre i denne oppgaven har jeg valgt å bruke termen bilde i stedet for termen fotografi fordi jeg mener at termen bilde er mer vanlig å benytte seg av i hverdagen. Men jeg har også, i noen tilfeller, der jeg trekker inn spesifikk teori som omhandler fotografier, eller sitater der ordet fotografi blir brukt, valgt å benytte meg av termen fotografi for ikke å forvirre leseren.

Siden min oppgave tar for seg *ungdoms* publisering av bilder så vil jeg nå forklare hva jeg mener med begrepet *ungdom* i denne oppgaven. Begrepet eller kategorien ungdom kan være vanskelig å definere. Medieforskeren David Buckingham (2008, s.4) hevder at sosialhistorikere har argumentert for at begrepet *ungdom* er en relativt moderne oppfinnelse som er et resultat av at perioden der individer går fra endt obligatorisk skolegang til lønnet arbeid har blitt forlenget. Men Buckingham påpeker at siden perioden individer bruker på overgangen fra avsluttet skolegang til å ha kommet seg ut i arbeidslivet varierer mellom sosiale grupper og ulike kulturer så er det vanskelig å skille ut ungdom som en distinkt kategori. Han hevder også at det i nyere tid kan argumenteres for at ungdom i økende grad blir definert gjennom operasjoner utført av det kommersielle markedet. Buckingham mener at slike syn på ungdom innebærer at kategorien ungdom essensielt sett er en sosial og historisk konstruksjon, i stedet for en universell tilstand. Siden oppfatningene om hva kategorien ungdom innebærer, ifølge Buckingham, varierer i forskjellige sosiale kontekster og i forskjellige tidsperioder, så vil jeg ikke benytte meg av noen spesiell definisjon av ungdom, og da heller ikke aldersbestemme denne kategorien i oppgaven. Men jeg vil understreke at deltakerne i denne oppgavens undersøkelse er fra 15-24 år, og disse vil da gå under termen ungdom i denne oppgaven. Det kan argumenteres for at 24 år er i det drøyeste laget for å gå under kategorien ungdom, men siden kun en av deltakerne i min undersøkelse er 24 år så har jeg for enkelthets skyld valgt å la dette gå under kategorien ungdom. Jeg vil også poengtere at i mye av teorien jeg referer til i denne oppgaven har forfatterne brukt andre termer enn ungdom. De mest vanlige termene forfatterne har benyttet seg av er *barn og unge* (på eng. *children and youth*), *barn* (på eng. *children*), *unge* (på eng. *youth*),  *tenåringer* (på eng. *teenagers/teen*), *unge voksne* (på eng. *young adults*), *ungdom* (på eng. *youth/adolescents*) og

lignende. Jeg vil da understreke at jeg vil la disse ovennevnte termene og lignende termer gå under kategorien ungdom i denne oppgaven.

I denne oppgaven vil jeg skille mellom de to begrepene (*selv*)*presentasjon* og (*selv*)*representasjon*. For å si noe om *selvrepresentasjon* i denne oppgaven så vil jeg ta utgangspunkt i sosiologen Erving Goffman (1992) sine teorier om hvordan individer tar utgangspunkt i ulike kontekstuelle holdepunkt i omgivelsene for å presentere seg selv i sosiale situasjoner ved ansikt-til-ansikt samhandling i den fysiske verden. Goffman skriver dermed om hvordan individer *presenterer* seg ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden, mens jeg i denne oppgaven vil fokusere på hvordan ungdom *representerer* seg selv gjennom bilder de legger ut på Internett. Ifølge medieforskeren Jostein Gripsrud (2011) så betydde begrepet *representere* opprinnelig «presentere igjen», men at det i senere tid fikk betydningen «stå for», slik et bilde «står for» personen som er avbildet. Han mener at slik brukes også ordet når en i ulike typer for medieforskning snakker om «representasjon» og «representasjonsformer», og med dette menes det; «...*framstillinger* av fiktive eller virkelige fenomener» (Gripsrud, 2011, s.23). Han mener her at man kan tenke på tekster, bilder og lyd som *står for noe annet enn seg selv* (Gripsrud, 2011, s.23). Når brukere legger ut bilder og andre former for digitale uttrykk på Internett så kan man derfor si at de *representerer* seg selv gjennom disse uttrykkene. Jeg vil derfor understreke at når jeg i denne oppgaven skriver om *selvrepresentasjon* eller *representasjon* i denne oppgaven så mener jeg hvordan brukere framstiller seg gjennom de digitale uttrykkene som for eksempel tekst, bilder, video og lignende de publiserer på Internett, mens når jeg skriver om *selvpresentasjon* eller *presentasjon* så mener jeg hvordan individer i den fysiske verden utenfor Internett framstiller seg selv.

Hittil har jeg bare kort vært inne på hva denne oppgaven skal handle om og forklart betydningen og bruken av ulike begreper. Før jeg kommer til oppgavens problemstilling og operasjonaliseringen av denne så vil jeg i neste underkapittel 1.2 gå nærmere inn på noen av de aspektene jeg ser på som relevante for ungdoms publisering av bilder og hvordan de kan formidle seg selv og andre gjennom digitale uttrykk på Internett, da med fokus på bilder.



## 1.2 Sentrale aspekter i oppgaven

Selvrepresentasjon får andre rammer på Internett enn når man kommuniserer med mennesker ansikt til ansikt. Ved selvrepresentasjon på Internett ser man som oftest ikke de personene man kommuniserer med og har heller ikke en fullstendig oversikt over hvor mange som overvårer ens digitale handlinger. På Internett formidles også selvrepresentasjon gjennom andre former for uttrykk enn det gjør ved selvrepresentasjon i den fysiske verden. På Internett er ikke vår fysiske kropp til stede, men som Angela Thomas (2007, s.5) og danah boyd og Jeffrey Heer (2006) argumenterer for så er det opp til brukerne selv å produsere sin «digitale kropp» gjennom å publisere digitale uttrykk vi ønsker at skal representere oss selv. På Internett formidler man da sin selvrepresentasjon gjennom den digitale informasjonen man deler med andre. Hvordan man ønsker å fremstå for andre er da en viktig faktor å ta hensyn til når man deler informasjon om seg selv med andre brukere på Internett.

Sosiale nettsamfunn på Internett kan spille en viktig rolle i brukeres selvrepresentasjon, fordi dette er steder på Internett der brukerne kan dele digitalt innhold med hverandre. Sosiale nettsamfunn er nettsteder der brukere kan dele mer eller mindre personlig informasjon om seg selv med andre. På slike sosiale nettsamfunn kan vi oppdatere vår status og dele våre interesser, opplevelser og følelser med andre brukere. SINTEF-forskeren Petter Brandtzæg hevder (2009, s.194) at vi opptrer oftere og mer åpent i offentlige sosiale nettsteder som sosiale nettsamfunn enn vi gjorde tidligere, og at grensene mellom hva som er privat informasjon og hva som er offentlig informasjon har blitt mer diffuse.

På sosiale nettsamfunn kan det være vanskelig for brukere å vite hva som er passende å legge ut av informasjon om seg selv fordi man ikke alltid har oversikt over *hvem* og *hvor* mange som har tilgang til det man publiserer. Selvrepresentasjon i sosiale nettsamfunn kan også ytterligere kompliseres ved at både venner, familie, lærere, arbeidsgivere og lignende har tilgang til hva du legger ut på nettsamfunn-profilen din. Men på sosiale nettsamfunn som for eksempel Facebook (<http://www.facebook.com/>) har også brukerne mulighet til å få en viss kontroll over sin selvrepresentasjon ved at de kan sette begrensninger omkring hvem som skal ha tilgang til det de legger ut av digital informasjon.

I denne masteroppgaven ønsker jeg som nevnt å fokusere på en form for digitale uttrykk brukere kan formidle sin selvrepresentasjon gjennom, nemlig bilder. Bilder kan som nevnt i underkapittel 1.1 fungere som visuelle representasjoner av virkeligheten (Watson & Hill, 2003, s.135). Bilder som brukere legger ut av seg selv, venner, familie og lignende kan signaliserer viktige ting om dem selv til andre noe som kan påvirke hvordan andre oppfatter

dem. Hva slags bilder de syntes er greit og hva de ikke syntes er greit å legge ut kan også si noe om hvordan de ønsker å fremstå for andre på Internett, og hvor bevisste de er representasjonen av seg selv. Bilder er også en type informasjon det er knyttet en viss risiko til å publisere på Internett. Bilder som blir lagt ut på Internett kan være lett å kopiere for andre brukere, og disse kan for eksempel spres videre til andre fora på Internett som de opprinnelig ikke var ment for. Det er derfor viktig at brukere tar visse forbehold når de publiserer bilder av seg selv og andre. Brukere kan også ha forskjellig oppfatninger om hva som er passende å legge ut av bilder, noe som kan føre til andre legger ut bilder av dem som du selv aldri ville ha lagt ut på Internett og vica versa. Et annet viktig aspekt ved at brukere publiserer bilder på Internett er at de også kan påvirke andre sin selvrepresentasjon ved å legge ut bilder der andre enn dem selv er avbildet. Mange brukere har også sosiale relasjoner på Internett, da spesielt på sosiale nettsamfunn, som overlapper med de relasjonene de har offline noe som innebærer at måten de representerer seg på Internett også kan påvirke hvordan andre oppfatter dem utenfor Internett.

Fokuset i denne masteroppgaven ligger som nevnt på *ungdoms* publisering av bilder på Internett, og hva denne publiseringen av bilder kan si om deres selvrepresentasjon. Jeg har valgt å fokusere på ungdom i denne oppgaven fordi barn, unge og ungdom i Norge er brukere av Internett som blir sett på som aktive grupper når det kommer til både bruken av medier og også når det kommer til å publisere egenprodusert innhold på Internett. I rapporten *Nye nettfenomener. Staten og delekulturen* har Storsul et. al. (2008) undersøkt hva som kjennetegner ungdom i alderen 16-19 år i Norge sitt IKT- og mediebruk, og hvordan myndighetene bør forholde seg til nye nettfenomener som sosiale nettsamfunn. I denne rapporten blir norsk ungdom i alderen 16-19 år beskrevet som den delen av befolkningen som bruker flest digitale medier, er først ute med å prøve dem og de bruker også digitale medier mest; «Dette er generasjonen som er vokst opp med digitale teknologier som en avgjørende del av hverdagen. De kjenner ikke til en tilværelse uten Internett og mobiltelefon» (Storsul et.al., 2008, s.10). Videre hevder Storsul et al. at ungdommene er interessante fordi de i samspill med informasjons- og kommunikasjonsteknologien (IKT) utformer sin identitet, kompetanse og kultur (Storsul et al., 2008, s.10).

Selv om barn og unge er sett på som grupper som er flittige brukere av Internett og andre digitale medier, så er disse også ofte grupper som blir sett på som de minst kritiske når det kommer til å legge ut informasjon om seg selv på Internett. I en artikkel i aftenutgaven til Aftenposten (Pedersen, 2011, s.18) poengterer barneombud Reidar Hjermandt hvor viktig det

er at barn og unge har et kritisk blikk på hva de velger å legge ut av informasjon, og at de kjenner og forstår konsekvensene når det kommer til hva man velger å legge ut av informasjon på nettet. Han understreker også at informasjon man legger ut på nettet blir der for alltid, og at det derfor er viktig å lære barn og unge hva som er akseptabelt å legge ut på nettet (Pedersen, 2011). Det at ungdom har evnen til å kritisk evaluere de digitale uttrykkene de publiserer på Internett ser jeg da på som et viktig aspekt ved å representere seg selv gjennom tekst, bilder, video og lignende de publiserer på Internett.

I dette underkapittelet har jeg sett nærmere på noen av de aspektene jeg ser på som relevante for ungdoms publisering av bilder og hvordan de kan formidle seg selv og andre gjennom digitale uttrykk på Internett. I neste underkapittel vil jeg ta for meg oppgavens problemstillinger og operasjonaliseringen av disse.

### **1.3 Problemstilling og operasjonalisering**

Denne oppgaven handler som nevnt om ungdom og deres publisering av bilder på Internett<sup>1</sup>. Målet med oppgaven er å bidra til økt innsikt og forståelse av hva publisering av bilder blant ungdom kan si om deres selvrepresentasjon. I denne sammenheng har jeg laget to hovedproblemstillinger jeg skal besvare;

1. *Hvilke praksis følger ungdom når de legger ut bilder på Internett?*
2. *Hva kan denne publiseringspraksisen si om ungdom sin selvrepresentasjon?*

For å besvare den første hovedproblemstillingen, *Hvilken praksis følger ungdom når de legger ut bilder på Internett?*, så er det i hovedsak resultatene fra denne oppgavens kvantitative spørreundersøkelse jeg vil benytte meg av. I denne undersøkelsen har jeg undersøkt et utvalg av elever som går på to videregående skoler i Oslo. Hensikten med denne undersøkelsen var å innhente informasjon omkring elevenes forhold til publisering av bilder på Internett. For å lettere og mer oversiktlig kunne besvare denne første hovedproblemstillingen så har jeg valgt å dele denne opp i ti underproblemstillinger. Disse underproblemstillingene er som følgende;

---

<sup>1</sup> Opprinnelig ønsket jeg å undersøke ungdoms publisering av både bilder og video på Internett, men på grunn av svekket kvalitet på datagrunnlaget fra min spørreundersøkelse som omhandlet respondentenes forhold til publisering av video så valgte jeg kun å fokusere på publisering av bilder i denne masteroppgaven (se underkapittel 3.8, avsnitt 3.8.1 for mer om dette).

1. *Hvor ofte legger de ut bilder på Internett?*
2. *Hvor legger de ut bilder på Internett?*
3. *Hvordan legger de ut bilder på Internett?*
4. *Hvem er avbildet på bildene de legger ut?*
5. *Hva syntes de er ok og ikke ok å legge ut av bilder?*
6. *Hvilke opplevelser har de hatt omkring bilder de selv eller andre har lagt ut?*
7. *Hva er viktig med bildene som blir lagt ut av dem?*
8. *Er det utbredt å spørre om samtykke fra de avbildede før man legger ut bilder av dem?*
9. *I hvor stor grad ser de på seg selv og andre som kritiske til det de legger ut av bilder?*
10. *Hvilke faktorer kan påvirke hva de legger ut av bilder?*

For å besvare disse ti underproblemstillingene så vil jeg altså benytte meg av hva ungdommene i denne oppgavens kvantitative spørreundersøkelse svarte. Jeg mener at ved å besvare disse ti underproblemstillingene så ville disse til sammen kunne gi meg tilstrekkelig med informasjon til å si noe om den praksisen ungdommene i undersøkelsen følger når de legger ut bilder på Internett.

I den andre hovedproblemstillingen *Hva kan denne publiseringspraksisen si om deres selvrepresentasjon?*, ønsker jeg å benytte meg av det jeg kom fram til i sammenheng med den første hovedproblemstillingen, det vil si de ti underproblemstillingene, og diskutere dette opp mot utvalgt teori som er relevant for oppgavens tema og problemstilling.

Jeg ønsker også å diskutere de to hovedproblemstillingene i lys av eventuelle kjønnsforskjeller og aldersforskjeller jeg fant mellom ungdommene som deltok i spørreundersøkelsen<sup>2</sup>. I sammenheng med min kvantitative spørreundersøkelse så delte jeg opp respondentene i to aldersgrupper, der respondentene i den en gruppen ikke var myndige, det vil si under 18 år, og respondentene i den andre gruppen var myndige, det vil si over 18 år, og jeg syntes blant annet det er spennende å se om dette er noen som kan virke inn på ungdommenes bildepubliserings og da representasjonen av seg selv.

---

<sup>2</sup> Opprinnelig skulle jeg også diskutere og analysere min problemstillinger opp mot eventuelle forskjeller jeg fant mellom respondentene som gikk på ulike skoler, ulike studieretninger, og respondentene med forskjellig etnisitet, men på grunn av grunner som er forklart i kapittel 5 så kommer jeg ikke til å gjøre dette.

Mye av litteraturen som omhandler barn og ungdom, publisering av digitalt medieinnhold og selvrepresentasjon på Internett tar utgangspunkt i sosiale nettsamfunn. I denne oppgaven blir det derfor naturlig at mye av den teorien jeg presenterer i kapittel 2 handler om produksjon av innhold og selvrepresentasjon formidlet gjennom digitalt innhold på sosiale nettsamfunn. Jeg vil også understreke at det ut i fra funn fra min kvantitative spørreundersøkelse virker som store deler av respondentenes publisering av bilder på Internett foregår på sosiale nettsamfunn. Spørreundersøkelsen min har også flere spørsmål som tar for seg respondentenes forhold til sosiale nettsamfunn og publisering av bilder der. Derfor vil jeg også i den delen av oppgaven der jeg analyserer og diskuterer funn fra min undersøkelse (det vil si kapittel 5. *analyse og diskusjon*) i visse tilfeller ta utgangspunkt i at bildene respondentene publiserer blir lagt ut på nettopp sosiale nettsamfunn. I de tilfellene jeg gjør dette så vil det komme klart fram i teksten.

Bakgrunnen for mitt valg av tema og problemstillinger er at jeg mener at ved å se nærmere på ungdommers praksis omkring deres publisering av bilder så kan dette bidra til økt innsikt og forståelse for hvordan ungdom opptrer og framstiller seg selv på Internett, noe som også kan bidra til å identifisere eventuelle utfordringer knyttet til slik publisering.

I dette underkapittelet har jeg tatt for meg oppgavens problemstillinger og operasjonaliseringen av disse. Siden jeg i denne oppgaven fokuserer på publisering av bilder, så ønsker jeg å trekke fram noen aspekter jeg ser på som viktig når det kommer til bilder og publiseringen av bilder på Internett. Dette er aspekter jeg ikke syntes er egnet til å bli presentert i denne oppgavens teoridel, men som jeg allikevel ser på som viktige for å kunne belyse oppgavens problemstillinger.

## **1.4 Å publisere bilder på Internett**

Bilder kan som nevnt brukes til å representere seg selv på Internett. Men det er ikke fritt fram å legge ut bilder av hvem man vil hvor man vil. Publisering av bilder er blant annet begrenset av norske lover, og flere nettsider har også sine egne «bilderegler» som brukere må følge. Det at brukere som legger ut bilder på Internett kan være begrenset av både lovverk og nettsidenes egne bilderegler ser jeg på som et viktig aspekt når det kommer til brukeres selvrepresentasjon fordi det kan påvirke hva de legger ut av bilder. Derfor vil jeg i dette underkapittelets avsnitt 1.4.1 ta for meg lovverk som berører publisering av bilder, og i avsnitt 1.4.2 vil jeg se nærmere på bilderegler til noen utvalgte nettsteder.

### 1.4.1 Regler og lovverk

Internett kan av mange oppfattes som en lovløs sfære der brukerne kan legge ut hva de vil av bilder, men publisering av bilder på Internett går også under visse lovfestede regler. Bilder kan være personopplysninger hvis de kan knyttes opp mot enkeltpersoner, og på Datatilsynets sine nettsider står det følgende om personopplysninger; «Personopplysninger er opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson, for eksempel navn, adresse, telefonnummer, e-postadresse, bilnummer, bilder og fødselsdato»<sup>3</sup>. På Datatilsynet sine nettsider står det da opplyst om at hvis man skal publiserer bilder på Internett så må man forholde deg til personopplysningsloven og åndsverklovens bestemmelser. Dette innebærer at man ikke kan publisere bilde av en person uten samtykke av den som er avbildet. Hvis personen som er avbildet er under 15 år så må man også ha samtykke fra personens foresatt før man legger ut bilder. Loven stiller ikke krav om at det skal være skriftlige samtykke, men det skal likevel ikke være tvil om at samtykke er gitt. Det at man må innhente samtykke fra den eller de som er avbildet kan også være avhengig av typen bilde man skal publisere. Når det kommer til såkalte *portrettbilder*, som er bilder som viser en eller flere bestemte personer, så må man alltid innhente samtykke fra den eller de som er avbildet før dette bildet kan publiseres på Internett. Såkalte *situasjonsbilder* kan publiseres på nett uten at det foreligger samtykke fra de avbildede så lenge bildene er harmløse og ikke krenkende for de som er avbildet. Situasjonsbilder er bilder der personen eller personene som er med på bildet ikke er hovedfokuset, men selve situasjonen eller aktiviteten er det som er det egentlige formålet med bildet. Eksempler på slike bilder kan være bilder fra store folkearrangementer som idrettsstevner eller 17. mai-tog, eller hendelser som har allmenn interesse. Men det opplyses også om på Datatilsynet sine nettsider at ved publisering av situasjonsbilder så er det også tilfeller der man burde innhente samtykke fra den eller de som er avbildet, dette gjelder da bilder av krenkende situasjoner eller mer spesielle situasjoner, for eksempel bilder tatt av besøkende i en badepark eller der en ser ventende på et legekantor<sup>4</sup>.

Det å be om samtykke fra den som er avbildet før man publiserer bilder på Internett mener jeg kan være et viktig aspekt ved selvrepresentasjon på Internett fordi dette kan gi den avbildede mer kontroll over hvordan andre fremstiller hun eller han gjennom bilder på Internett. Ved at man ikke ber den avbildede om samtykke før man publiserer bilder så kan

---

<sup>3</sup> Hentet fra <http://www.datatilsynet.no/personvern/Hva-er-personvern/> Publiseringsdato: 25.11.2011. Lastet ned: [13.08.2012].

<sup>4</sup> Hentet fra <http://www.datatilsynet.no/Teknologi/Internett/Bilder-av-barn-pa-nett/> Publiseringsdato: 28.12.2011. Lastet ned: [13.08.2012].

dette føre til at uønskede bilder blir offentliggjort på Internett, noe som kan føre til negative konsekvenser for den avbildede.

### 1.4.2 Nettstedenes egne regler

Barn og ungdoms publisering av bilder på Internett er som nevnt tidligere ikke bare begrenset av lovverket, men det er også begrenset av nettstedenes egne regler for hva som er akseptert og ikke akseptert å legge ut av bilder der. Jeg har valgt å se nærmere på nettstedene penest (<http://www.penest.no/>), deiligst (<http://www.deiligst.no/>) og det sosiale nettsamfunnet Facebook, og kort ta for meg hvilke regler de opererer med når det kommer til publisering av bilder.

Nettsteder som penest og deiligst har klart formulerte regler for hva som er greit å legge ut der. Både penest og deiligst har egne bildekategorier der hver kategori har visse kriterier som må oppfylles for at bildet ikke skal bli flyttet til en annen mer passende kategori eller bli slettet fra nettstedet. Typiske kategorier på disse to nettstedene kan være *jentekropp*, *guttekropp*, *frekke bilder*, *humor*, *piercing* og *kjøretøy*. Noen av disse kategoriene har også 16 og 18 års grense alt etter hvor utfordrende bildene man legger ut kan være. I bildekategorien *Frekke bilder 18+* på nettstedet deiligst<sup>5</sup> og i bildekategorien *jenter xposed og gutter xposed* på nettstedet penest<sup>6</sup> kan man blant annet legge ut bilder av seg selv uten klær, men begge disse kategoriene har 18 års aldersgrense og bilder med ekstremt fokus på kjønnsorganer vil bli slettet. Begge nettstedene understreker også at bilder de selv finner for drøye eller for vulgære vil bli slettet. Facebook har også regler for hva slags innhold som er lov og ikke lov å legge ut der. På Facebook er det for eksempel ikke lov å legge ut hatefullt eller truende innhold, pornografi, nakenhet, umotivert vold, innhold som oppfordrer til vold eller grafiske skildringer av vold, samt innhold som eies av andre (piratkopiering)<sup>7</sup>.

---

<sup>5</sup> Hentet fra <http://www.deiligst.no/index.php?op=picrules> Lastet ned:[06.06.2012].

<sup>6</sup> Hentet fra <http://www.penest.no/?mode=regler> Lastet ned:[06.06.2012].

<sup>7</sup> Hentet fra <http://www.facebook.com/legal/terms> Lastet ned:[11.06.2012].

## **1.5 Oppgavens struktur**

I kapittel 2 vil jeg presentere teori som er relevant for oppgavens tema og problemstillinger.

I kapittel 3 vil jeg presentere den metodiske tilnærmingen jeg har benyttet i denne oppgaven. Her vil jeg beskrive ulike aspekter ved den kvantitative undersøkelsen.

I kapittel 4 vil jeg presentere funn fra min kvantitative spørreundersøkelse.

I kapittel 5 vil jeg analysere og diskutere sentrale funn opp i mot oppgavens problemstillinger.

I kapittel 6 vil jeg presentere en konklusjon som skal svare på oppgavens problemstillinger.



## 2. TEORETISKE PERSPEKTIVER

I dette kapitlet vil jeg presentere utvalgt teori som er relevant for oppgavens tema og problemstillinger. Brukeres selvrepresentasjon på Internett blir formidlet gjennom andre uttrykk enn ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon, og først vil jeg si noe om hva som skiller kommunikasjon på Internett fra ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden og hva dette kan innebære for brukere av Internett. Deretter vil jeg se nærmere på noen av de ulike begrepene og betegnelse som er brukt om ulike medier og nettfora som åpner opp for at brukere kan bidra til innholdsproduksjon, før jeg fokuserer på sosiale nettsamfunn og hva som kan sies å kjennetegne disse. Videre vil jeg ta for meg hvordan media, da med fokus på Internett, kan ha bidratt til at skillet mellom hva som er offentlig informasjon og hva som er privat informasjon har blitt mer uklare. Jeg vil deretter fokusere på barn, unge og ungdom som aktive innholdsprodusenter på Internett og som kunnskapsrike og aktive brukere av media. Så vil jeg se nærmere på de to begrepene *mediekompetanse* og *digital kompetanse* og hvilken rolle disse kan spille i forhold til brukernes selvrepresentasjon formidlet gjennom digitale uttrykk på Internett. Videre i dette kapitlet vil jeg gå nærmere inn på Erving Goffman (1992) sine teorier om hvordan individer presenterer seg i sosiale situasjoner i den fysiske verden for å si noe om selvrepresentasjon formidlet gjennom digitale uttrykk på Internett. Først vil jeg ta utgangspunkt i Goffman sine teorier for å si noe om hva som skiller selvrepresentasjon i den fysiske verden fra selvrepresentasjon på Internett, og hva dette kan innebære for brukeres representasjoner av seg selv på Internett, da spesielt med fokus på sosiale nettsamfunn, og ulike aspekter knyttet til dette. Til slutt vil jeg ta for meg hvordan brukere av sosiale nettsamfunn kan representere seg selv gjennom bilder de publiserer på sosiale nettsamfunn, og hvordan brukere kan prøve å kontrollere sin selvrepresentasjon ved å gjøre personverninnstillinger på sin profil og ved å tolke andre brukeres digitale handlinger.

### 2.1 Egenskaper ved nettkommunikasjon

Internett er et verdensomspennende nettverk som består av datamaskiner som er knyttet opp til hverandre (Watson & Hill, 2003 s.142). Når datamaskiner er koblet opp til hverandre i nettverk så legger dette grunnlaget for utveksling av informasjon mellom de ulike maskinene. Felles for informasjonen som utveksles mellom ulike datamaskiner er at den må være på digital form. Dette har da ført til at brukere som kommuniserer med hverandre gjennom digitale teknologier som Internett benytter seg av andre former for uttrykk enn man gjør ved kommunikasjon som foregår ansikt-til-ansikt i den fysiske verden. Ved ansikt-til-ansikt

kommunikasjon kommuniserer man som regel med hverandre gjennom tale, ansiktsuttrykk og annet kroppsspråk, mens på Internett kommuniserer brukere gjennom digitale teksttyper som tekst, bilder, video, lyd og andre former for digitale uttrykk. Dette innebærer at kommunikasjon på Internett har andre egenskaper enn det kommunikasjon i den fysiske verden har. Videre i dette underkapittelet vil jeg trekke fram noen av de egenskapene som skiller kommunikasjon på Internett fra ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden.

Den amerikanske medieforskeren danah boyd (2007) har undersøkt tenåringers praksis på sosiale nettsamfunn, der hun primært har fokusert på det sosiale nettsamfunnet MySpace (<http://www.myspace.com/>). I sammenheng med dette trekker hun fram fire egenskaper hun mener kjennetegner kommunikasjon på sosiale nettsamfunn, og andre lignende offentlige tilgjengelige nettverksbaserte tjenester, og som hun mener gjør at den skiller seg fra ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden. Disse fire egenskapene er *vedvarenhet/lagring*, *søkbarehet*, *reproduserbarhet* og *usynlige tilskuere* (boyd, 2008, s.126)<sup>8</sup>. Med egenskapen *vedvarenhet/lagring* mener boyd at kommunikasjon og deling av innhold på Internett blir lagret i motsetning til kommunikasjon i den fysiske verden som oftest er flyktig og opphører der og da. Egenskapen lagring muliggjør da, ifølge boyd, asynkron kommunikasjon noe som innebærer at personer som kommuniserer med hverandre ikke får en direkte tilbakemelding på det avsendte budskapet. Ved at kommunikasjonen på Internett i de fleste tilfeller blir lagret, har brukerne også mulighet til å finne tilbake til og svare på budskapet når det måtte passe, uavhengig av tid og rom.

Egenskapen *søkbarehet* innebærer at informasjon som ligger på Internett som oftest er mulig å søke opp, noe som er mer eller mindre umulig i den virkelige verden. I sammenheng med egenskapen *søkbarehet* så hevder boyd at i den fysiske verden så er det vanskelig å skaffe seg de geografiske koordinatene til hvor en person befinner seg i øyeblikket, men det å finne en persons «digitale kropp» bare er noen tastetrykk unna (boyd, 2007, s.126).

*Reproduserbarhet* betyr at innhold som tekst eller bilder kan bli kopiert, manipulert og flyttet til andre steder på Internett, og at dette kan føre til at det være vanskelig å skille «originalen» fra «kopien».

---

<sup>8</sup> I artikkelen til boyd (2007) så kaller hun disse fire egenskapene for: *persistence* (vedvarenhet/lagring), *searchability* (søkbarehet), *exact copyability* (reproduserbarhet) og *invisible audiences* (usynlige tilskuere). For oversettelsen av disse fire egenskapene fra engelsk til norsk så har jeg benyttet meg av Petter Brandtzæg (2009,199) sin oversettelse av disse fire egenskapene.

Den fjerde egenskapen, *usynlige tilskuere*, har å gjøre med at man som oftest har redusert kontroll over hvem som har tilgang til det man legger ut av for eksempel tekst, bilder, video på Internett; «While we can visually detect most people who can overhear our speech in unmediated spaces, it is virtually impossible to ascertain all those who might run across our expressions in networked publics» (boyd, 2007, s.126). boyd poengterer at denne fjerde egenskapen ved kommunikasjon på Internett kan gjøre kommunikasjonen blant brukere ytterligere komplisert med tanke på de tre ovennevnte egenskapene, *lagring*, *søkbarehet* og *reproduserbarhet*, fordi personer kan få tilgang til informasjonen man legger ut på Internett til en annen tid eller et annet sted enn det opprinnelig var tenkt, og dette kan medføre at informasjonen du har lagt ut kan bli misforstått.

Ut i fra disse egenskapene ved Internett-basert kommunikasjon mener boyd at brukere av Internett i mindre grad er bundet av geografi og lokasjon enn i den virkelige verden. boyd hevder også at mennesker ikke er vant til å sosialisere seg i miljøer der de ikke vet hvem som er tilskuere eller kjenner til konteksten og at dette kan føre til frustrasjoner, spesielt hos nybegynnere, fordi handlinger på Internett kan bli tolket annerledes enn de opprinnelig var ment.

Petter Brandtzæg (2009) har sett nærmere på disse fire egenskapene som boyd (2007) hevder kjennetegner kommunikasjon på Internett når han skriver om hvordan individer i større grad enn før er mer åpne på Internett ved at de publiserer informasjon om seg selv i sosiale nettfora på Internett som tidligere ble ansett til å tilhøre den private sfære. Brandtzæg (2009, s.199) hevder i sammenheng med disse fire egenskapene at samtlige av dem er knyttet til det å miste kontrollen over de digitale uttrykkene man publiserer på Internett. Disse fire egenskapene som kjennetegner kommunikasjon på Internett mener jeg derfor kan spille en viktig rolle i brukernes selvrepresentasjon formidlet gjennom digitale uttrykk som bilder på Internett fordi de kan påvirke kontrollen brukerne har over slike digitale uttrykk. Bilder der man kan gjenkjenne den eller de personene som er avbildet kan som nevnt i underkapittel 1.4 (avsnitt 1.4.1) være personopplysninger fordi de kan knyttes opp mot enkeltindivider. Siden bilder kan fungere som personopplysninger så mener jeg at hvis brukere mister kontrollen over slike digitale uttrykk så kan dette føre til større negative konsekvenser enn det å miste kontrollen over andre digitale uttrykk som ikke kan knyttes opp mot deres person. Ved at bilder kan sees på som mer sårbare digitale uttrykk enn andre digitale uttrykk så mener jeg derfor at det er ekstra viktig at brukerne har dette i bakhodet når brukerne publiserer bilder av seg selv eller andre på Internett.

## 2.2 Nye nettfenomener

Hittil i dette kapitlet har jeg tatt for meg hvordan digitaliseringen av media har åpnet opp for at brukere av Internett kan produsere innhold, og jeg har sett nærmere på ulike egenskaper som kan sies å kjennetegne digital kommunikasjon. I dette underkapitlet vil jeg ta for meg *hvor* utvekslingen av digitalt innhold som tekst, bilder, video og lignende mellom brukere kan foregå. For å gjøre dette vil jeg først ta for meg noen av de ulike begrepene og betegnelse som er brukt om medier som åpner opp for sosial interaksjon og produksjon av brukerskapt innhold. Deretter vil jeg gå mer spesifikt til verks og se nærmere på såkalte *sosiale nettsamfunn* som jeg mener spiller en viktig rolle i ungdoms produksjon av digitalt innhold og deres selvrepresentasjon på Internett

Det finnes flere betegnelser for å favne om ulike tjenester og verktøy som åpner opp for at brukerne kan bidra med egenprodusert innhold. Ifølge undersøkelsen *Nye nettfenomener. Staten og delekultur* (Storsul et al., 2008) så er *Web 2.0* og *sosial web* fellesbetegnelser som ofte er brukt om en rekke nye tjenester på Internett, og de trekker fram tjenester som YouTube, Facebook og Twitter som typiske eksempler på dette. Videre i denne undersøkelsen hevdes det at det som er felles for disse tjenestene er at brukerne inngår i sosiale fellesskap og at de er med på å bidra til skape, utvikle og vedlikeholde mediet (Storsul et al., 2008, s.6). En annen betegnelse som er brukt om medier som åpner for produksjon av brukergenerert innhold er *Sosiale medier*. I SINTEF rapporten *Privat 2.0: Person- og forbrukervern i den nye medievirkeligheten* hevder Brandtzæg og Lüders (2009) at *sosiale medier* ikke er lett å definere fordi det inkluderer både ulike former for netjtjenester og bruk, men de prøver seg allikevel med følgende definisjon av sosiale medier som «...medier som muliggjør brukerskapt innhold, samskapning og innholdsdeling i sosiale nettverk» (Brandtzæg & Lüders, 2009, s.14). Brandtzæg og Lüders påpeker at sosiale medier først og fremst handler om mennesker og interaksjonen mellom dem på nettet. De hevder at den økte bruken av sosiale medier vi ser i dag representerer en *sosial evolusjon* der vi kommuniserer på helt nye måter, og er sosiale på en måte som sprenger grenser for hva som tidligere var praktisk mulig før tilgangen til slike medier. Videre mener de at kommunikasjonen går i økende grad fra *en-til-en* kommunikasjon, som for eksempel ved kommunikasjon via telefon og e-post, til *mange-til-mange* kommunikasjon i sosiale medier, og de hevder at; «Vi er vitne til at mennesker håndterer flerfoldige sosiale nettverk og dialoger» (Brandtzæg & Lüders, 2009, s.15). Sosiale nettsamfunn mener jeg er et godt eksempel på Internettbaserte tjenester som har

forandret måten brukere kommuniserer med hverandre på og også gitt brukere nye muligheter til å representere seg selv. I avsnittet nedenfor vil jeg derfor se nærmere på sosiale nettsamfunn og hva som kan sies å kjennetegne slike nettsamfunn.

### 2.2.1 Sosiale nettsamfunn

En Internett basert tjeneste jeg ønsker å trekke fram, og som går under alle de ovennevnte betegnelsene jeg presenterte i underkapittel 2.2, og som jeg mener spiller en viktig rolle i ungdoms produksjon av digitalt innhold og deres selvrepresentasjon på Internett, er det boyd (2007) kaller for *sosiale nettsamfunn*. boyd beskriver det som kjennetegner slike sosiale nettsamfunn;

Social network sites are based around *Profiles*, a form of individual (or, less frequently, group) home page, which offers a description of each member. In addition to text, images, and video created by the member, the social network site profile also contains comments from other members, and a public list of the people that one identifies as *Friends* within the network (Boyd, 2007, s.123)

På sosiale nettsamfunn kan brukere dele medieinnhold med hverandre, og man kan også gi og motta kommentarer på det som er lagt ut av bilder, tekst, video og lignende. Facebook gir også brukerne mulighet til å bestemme hvor synlig og åpen deres profil skal være for andre brukere. For brukere som har en privat profil så er tilgangen andre brukere har til deres profil begrenset til deres sosiale nettverk på nettsamfunnet, det vil si de man er «venner» med på Facebook, mens for brukere som har en offentlig profil så er deres profil åpen for alle brukere av nettsamfunnet og også i offentlige søkemotorer. Selv om det å gjøre slike personverninnstillinger på sin profil kan virke betryggende på brukerne av Facebook, og andre sosiale nettsamfunn som tilbyr lignende muligheter, så mener boyd (2008b) allikevel at det å gjøre slike innstillinger på sin profil også kan virke forvirrende på noen av brukerne fordi flere brukere tror de har mer kontroll over innholdet enn det de faktisk har ved at de for eksempel ikke skjønner konseptet av at «venner» av «venner» kan ha tilgang til det de legger ut, og at innhold som blir lagt ut av andre enn dem selv kan være tilgjengelig for en hel rekke andre brukere de ikke selv er klar over. Så selv om brukere gjør personverninnstillinger på sin nettsamfunn-profil så vil ikke dette nødvendigvis bety at de har full kontroll og oversikt over hva som blir lagt ut av digitalt innhold og hvem som har tilgang til dette.

En ting som står sentralt på sosiale nettsamfunn er sosiale relasjoner. Nicole Ellison, Charles Steinfield og Cliff Lampe (2007) har forsket på forholdet mellom bruk av Facebook og

dannelsen og vedlikeholdet av sosial kapital. De mener at sosiale nettsamfunn gir brukere mulighet til å presentere seg selv, fremvise deres sosiale nettverk og etablere nye sosiale nettverk eller vedlikeholde allerede eksisterende sosiale nettverk de har offline; «Online SNSs support both the maintenance of existing social ties and the formation of new connections» (Ellison et al., 2007, s.1144). I Ellison et al. (2007) sin undersøkelse så utførte de en online-spørreundersøkelse der 286 universitetsstudenter fra universitetet i Michigan deltok. Når det kom til bruken av Facebook så fant de at et overveldende flertall brukte nettsamfunnet til å holde kontakten med gamle venner eller vedlikeholde eller styrke forhold basert på en eller annen form for offline-relasjon (Ellison, Steinfield & Lampe, 2007, s.1162). Ut i fra dette kan det virke som at det å innlede, opprettholde og å fremvise *relasjoner* er en viktig del av deltakelsen på sosiale nettsamfunn. boyd (2007) har blant annet undersøkt hvordan amerikanske tenåringer former sin identitet gjennom sosiale nettsamfunn profiler. I sin undersøkelse har hun primært fokusert på det sosiale nettsamfunnet MySpace, men hun poengterer at hennes drøftinger også kan brukes på andre nettsamfunn. Hun mener at nettsamfunn-profiler kan sees på som en form for en «digital kropp» der individer må «...write themselves into being» ved å legge ut tekst, bilder, video og lignende (boyd, 2007, s.129). Som Ellison et al. (2007) så mener boyd (2007) at publikumet til disse nettsamfunn-profilene primært består av personer de har en relasjon til offline. På grunn av denne sammenhengen mellom offline og online identiteter så mener boyd at tenåringer prøver å presentere den siden av dem selv de tror vil bli godt mottatt av deres venner og bekjente også utenfor Internett (boyd, 2007, s.129). Overlapping av online- og offline relasjoner og hva dette kan innebære for individers selvrepresentasjon vil jeg også komme nærmere inn på i underkapittel 2.7.

Ifølge boyd (2008c) så kan det også virke som det er visse kjønnsmessige forskjeller mellom gutter og jenter når det kommer til å være aktive produsenter av innhold på deres sosiale nettsamfunn-profil. I arbeidet med sin doktoravhandling så utførte boyd et to og et halvt år langt etnografisk studie av amerikanske tenåringers deltakelse i sosiale nettsamfunn og andre former for sosiale medier. I sammenheng med denne studien så utførte hun blant annet semistrukturerte intervjuer med 94 tenåringer fra 10 stater i USA. I disse intervjuene fant boyd (2008c, s.141) at jenter, i større grad enn gutter, følte press på seg for å holde sin profil på sosiale nettsamfunn oppdatert og uttrykksfull, og at profilene deres skulle ha mange bilder og nytt innhold. boyd fant også, når hun bladde gjennom tenåringers profiler, at det virket som jenter oppdaterte sin profil oftere enn gutter.

## 2.3 Privat-offentlig

I dette underkapittelet ønsker jeg å ta for meg hvordan media, spesielt med fokus på Internett, kan sies å ha bidratt til at grensene mellom det som tidligere ble ansett som privat informasjon og det som tidligere ble ansett som offentlig informasjon har blitt mer diffuse.

Walter Truett Anderson (2000) har sett nærmere på hvordan oppfatningen av selvet og identitet har forandret seg historisk sett. I sammenheng med dette hevder han at individets privatliv har gått fra å være noe så og si ikke-eksisterende i middelalderen til i våre dager å være regnet som et dypt menneskelig behov og en politisk rettighet (Anderson, 2000, s.32,33). Men Anderson mener at privatlivet i informasjonsalderen ser ut som det i økende grad er truet. Med dette mener han at cyberspace er «...er verdens største arkivskap» der all slags informasjon om deg og meg flyter rundt, og han peker på mengden med elektroniske spor vi etterlater oss og mener at dette kan påvirke vårt privatliv (Anderson, 2000, s.193). Watson og Hill (2003, s.230) hevder at en ofte debattert sak i våre tider er trusselen mot, eller sagt med andre ord, tapet av individets privatliv. De mener at privatlivet er satt i fare av blant annet media som de mener delvis har som mål å gjøre det private offentlige, å avsløre mørke hemmeligheter og å bidra til opplysning omkring fakta som er holdt tilbake fra offentligheten. Selv om som Watson og Hill (2003) hevder at media i seg selv kan sees på som en trussel for enkeltpersoners privatliv så ser man også en trend, da spesielt på sosiale nettsamfunn, at brukere av Internett selv publiserer deler av sitt privatliv og deler dette med andre brukere. I Norges offentlige utredninger, nr. 1, om personvern og media hevder Fornyings- og administrasjons- og kirkedepartementet (NOU, 2009:1) at de nye tilbudene som digitaliseringen har skapt gir individer muligheter til å selv formidle deler av den private sfære ut i den offentlige sfære. Dette mener de skjer gjennom blant annet sosiale nettsamfunn og gjennom privatpersoners egne kanaler som for eksempel blogger. I undersøkelsen *Nye Nettfenomener. Staten og Delekulturen* hevder Storsul et al. (2008) at det at brukere deler informasjon med hverandre på Internett har ført til at mange ungdommer i større grad lever et offentlig liv på nettet ved at de offentliggjør og foreviger sine tanker, bilder og relasjoner på Internett (Storsul et al., 2008, s.10). I sammenheng med dette hevder Brandtzæg (2009, s.201) at selvrepresentasjon på Internett har forandret seg radikalt fordi vi i større grad enn før deler mer eller mindre personlig informasjon med hverandre. Han mener at denne økende graden av personåpenhet er spesielt tydelig i Norge hvor vi er hyppige brukere av nettsamfunn. Brandtzæg hevder at denne delingen av informasjon har bidratt til at vår oppfatning av det «private» har endret seg og er i en ny fase som han kaller for *Privat 2.0*. Han mener privat 2.0

betegner en ny type andregenerasjons privatliv der det offentlige og det private blir kombinert på helt nye måter enn tidligere (Brandtzæg, 2009, s.195). Videre hevder han at en utfordring ved selvrepresentasjon på Internett er nettbrukernes mangel på kontroll når det kommer til sin egen synlighet. Han mener at brukerne ikke alltid er klar over hvem og hvor mange som får tilgang til tekst, bilder, video og lignende de legger ut (Brandtzæg, 2009, s.203). En slik utvisking av grensene mellom det offentlige og det private kan også føre til at grensene mellom hva som er passende og ikke passende å legge ut av digitalt innhold på Internett har blitt mer diffuse. Brandtzæg (2009, s.202) mener derfor det er viktig at brukerne av Internett opparbeider seg en kritisk vurderingsevne slik at de kan fremstille seg selv på en best mulig måte. Det å kunne kritisk vurdere det man legger ut av digitalt innhold på Internett kan sees i sammenheng med begrepet *mediekompetanse* som jeg vil komme nærmere inn på i underkapittel 2.5.

Bilder kan være eksempler på informasjon som i større grad har blitt flyttet ut i fra intime og private områder til mer offentlige og åpne områder som for eksempel på sosiale nettsamfunn på Internett. Medieforskeren Marika Lüders (2007a) hevder i sin doktoravhandling at digitale kameraer, nettverksteknologier og bildedelingstjenester har ført til at tradisjonell amatørfotoografering i større grad har blitt flyttet ut fra den mer intime, familiære og private sfæren til mer offentlige sfærer på Internett;

«The photograph is a particularly interesting case in point, as users document chosen parts of lives by making private photographs public online. Amateur photography is no longer limited to special occasions, and the audience is no longer limited to being close friends and family» (Lüders, 2007a, s.120).

Ut i fra dette kan man si at digitaliseringen av media har bidratt til at bilder som før var ansett som å tilhøre den private sfæren ser man nå mer av i offentlige nettfora som på sosiale nettsamfunn. Når bilder i større grad blir lagt ut på offentlige nettsteder så er det som Lüders hevder også mange flere personer som ser og har tilgang til disse bildene enn det som ville vært tilfelle hvis disse bildene ikke hadde blitt publisert på Internett. Noe jeg ser på som et viktig aspekt ved at bilder blir trukket inn i offentlige rom på Internett er at det ikke er alle bilder som er beregnet for offentlig innsyn, og det blir da opp til hver enkelt bruker som publiserer bilder på Internett å vurdere hvilke bilder som er *for* private å publisere.



## 2.4 Unge som aktive innholdsprodusenter og brukere av media

I dette underkapittelet vil jeg se nærmere på hvordan det i løpet av det siste tiåret kan sies å ha vokst fram en såkalt *delekultur*, og hvordan barn, unge og ungdom kan sies å spille en sentral rolle i denne. Jeg vil også ta for meg en oppfatning av barn og unge som blant annet flittige og kunnskapsrike brukere av digitale medier.

Internett åpner opp for at brukere kan produsere og dele informasjon med hverandre som tidligere medier ikke hadde. Sonia Livingstone (2009), som er professor ved London School of Economics (LSE), mener at brukernes rolle kan sies å ha utvidet seg med Internett i forhold til de typiske massemediene som aviser, fjernsyn og radio. I denne sammenheng hevder hun at for mange Internett brukere, så er deres rolle som først og fremst mottakere av informasjon, i ferd med å utvide seg til at de også er innholdsprodusenter;

«For many internet users, the move is well underway from being primarily an information receiver (typically of mass-produced content on a one-to-many model of communication, albeit often an actively interpretative receiver) to also being a content creator...» (Livingstone, 2009, s.46).

Medieforskerne Vibeke Kløvstad og Tanja Storsul (2009, s.19) mener også at de ser en tendens der brukerne i større grad produserer, deler og distribuerer digitalt innhold på Internett. De hevder at nettets første tiår var preget av at profesjonelle innholdsleverandører sto for produksjonen av innhold på Internett. Kløvstad og Storsul mener at dette har forandret seg i løpet av det siste tiåret, der det har vokst fram en såkalt *delekultur* som innebærer at vanlige brukere er med på å produsere, dele og distribuere informasjon og innhold på Internett. Kløvstad og Storsul kaller ungdom som vokser opp i Norge i dag for *nettgenerasjonen* og mener at disse er pionerer for denne delekulturen. Ifølge Kløvstad og Storsul (2009, s.18) er Internett godt integrert i nettgenerasjonens hverdag. De mener at for de unge er Internett en naturlig del av utviklingen av deres identitet, kompetanse og kultur, og at de bruker Internett på flere måter både når det kommer til å tilegne seg informasjon, tilføre informasjon, for å bli underholdt og for å offentliggjøre og diskutere tanker, bilder og relasjoner i ulike nettverk. Tall fra EU Kids Online (Livingstone, Haddon, Görzig, & Ólafsson, 2011, s.34) undersøkelsen som ble utgitt i 2011 viste at 39 % av barn og unge i alderen 9-16 år hadde lagt ut bilder, video eller musikk på Internett for å dele med andre i løpet av den siste måneden. Disse tallene mener jeg er med på å vise at barn og unge er aktive når det kommer til å legge ut innhold på Internett, og at de deltar i innholdsproduksjonen på Internett.

Barn og unge har opp gjennom tidene blitt sett på som en sårbar og utsatt gruppe i samfunnet, men med utviklingen av digitale medier som Internett, og da med framveksten av den såkalte delekulturen, kan de sies å ha fått en «ny» rolle. Medieforskeren David (2008, s.13) hevder at tidligere ble barn og unge og deres omgang med teknologi satt i sammenheng med flere farer slik som pornografi, online pedofile og at de ble utsatt for en rekke andre fysiske og psykiske konsekvenser som skulle stamme fra deres omgang med medier. Men ifølge Buckingham er det de siste årene kommet en annen oppfatning av barn, unge og medier som har dominert. Buckingham mener at denne «nye» oppfatningen skiller seg fra synet om at medier ødelegger barn og unges uskyldighet, og at man heller snakker heller om den nye «digitale generasjonen» der teknologi blir sett på som noe frigjørende for den yngre generasjonen, hvor de er utenfor de eldres påvirkning og de kan lage sine egne former for kommunikasjon og fellesskap; «Far from corrupting the young, technology is seen to be creating a generation that is more open, more democratic, more creative, and more innovative than their parents' generation» (Buckingham, 2008, s.13). Sonia Livingstone (2009, s.181) hevder også at unge mennesker i dagens samfunn ofte går under betegnelser som «the digital» eller «internet generation», og at de blir sett på som naturlige eksperter og pionerer i å bruke Internett. Livingstone mener at synet på unge som «digitale eksperter» gjør at de for en gang skyld blir sett på som en kilde til visdom i stedet for uskyldighet og uvitenhet. Dette «nye» synet på barn og unge hvor de blir sett på som blant annet pionerer, eksperter og kreative ser man spesielt i sammenheng med Internett og ikke tradisjonelle medier som fjernsyn og radio. IT-forskeren Don Tapscott (1998) beskriver Internett som «motsetningen» til fjernsyn. Han hevder at fjernsynet er kontrollert av voksne og at barn i stor grad har hatt en rolle som passive observatører, men når det kommer til Internett så er det barna selv som har kontrollen og styrer informasjonstilgangen. Tapscott beskriver den rollen han mener barn og unge har på Internett;

...they are users, and they are active. They do not just observe, they participate. They inquire, discuss, argue, play, shop, critique, investigate, ridicule, fantasize, seek, and inform. This makes the Internet fundamentally different from previous communications innovations, such as the development of the printing press or the introduction of radio and television broadcasting (Tapscott, 1998, s.25-26).

Livingstone (2009) mener også at Internett har utvidet brukernes kommunikasjonsmuligheter, mer enn andre skjermbaserte underholdningsrettede teknologier, når hun hevder at; «This resulting expansion of communicative possibilities extends further into our lives than could be

said for any other recently arrived screen entertainment technologies» (Livingstone, 2009, s.21).

Selv om, som jeg har fokusert på til nå i dette underkapittelet, barn og unge i flere tilfeller blir sett på som aktive innholdsprodusenter og flittige og kunnskapsrike brukere av digitale medier, og da spesielt Internett, så innebærer ikke dette nødvendigvis at barn og unge er kritiske til hva de publiserer av medieinnhold på Internett. Tall fra Årsrapporten til rådgivningstjenesten slettmeg.no (2011) fra viste at flere ungdom i alderen 16-25 har opplevd uønsket bildepubliserings. Denne Årsrapporten (slettmeg.no, 2011, s.12) viste at slettmeg.no hadde 671 henvendelser fra 1. januar til 31. desember i 2011 som gjaldt uønsket bildepubliserings på Internett, det vil si et gjennomsnitt på 56 henvendelser per måned som omhandlet dette. Rapporten viste også at i denne perioden var det personer i alderen 16-25 år som sto for 40 % av henvendelsene som gjaldt uønsket bildepubliserings på Internett (slettmeg.no, 2011, s.12). Av de 671 henvendelsene slettmeg.no fikk i 2011 som omhandlet uønsket bildepubliserings var det den krenkende selv som i 9 % av disse tilfellene hadde ansvaret for den uønskede bildepubliserings og i 36 % av disse tilfellene var det en venn eller en bekjent som hadde ansvaret for den uønskede bildepubliserings (slettmeg.no, 2011, s.13). Ut i fra disse tallene fra tjenesten slettmeg.no så kan det virke som flere personer i alderen 16-25 år har opplevd at de selv eller venner og bekjente har publisert bilder de ikke er fornøyde med og som de ønsker å få fjernet fra Internett. Jeg mener også at disse tallene fra slettmeg.no kan være med på å vise at selv om barn og unge i flere tilfeller blir sett på som aktive produsenter av digitalt innhold og aktive brukere av media, så er det ikke alle unge brukere som tenker kritisk over hva de publiserer av digitalt innhold på Internett. Det å ha ferdighetene og kunnskapen til å kunne kritisk vurdere hva som er passende å legge ut av digitale uttrykk ser jeg derfor på som et viktig aspekt ved ungdoms publisering av bilder og deres selvrepresentasjon formidlet gjennom slike digitale uttrykk på Internett. I sammenheng med dette ser jeg på de to begrepene *mediekompetanse* og *digital kompetanse* som sentrale, og disse vil jeg ta for meg i neste underkapittel.

## **2.5 Mediekompetanse og digital kompetanse**

I dette underkapittelet ønsker jeg å fokusere på de to begrepene *mediekompetanse* og *digital kompetanse* og hva disse to formene for kompetanse innebærer. Grunnen til at jeg ønsker å se nærmere på disse to begrepene er fordi jeg mener at disse spiller en viktig rolle når det kommer til ungdoms evne til å kritisk kunne vurdere hvilke digitale uttrykk de ønsker skal representere dem på Internett.

Som nevnt i forrige underkapittel så blir barn og unge sett på som aktive og kunnskapsrike brukere av media. Men Sonia Livingstone (2009, s.2) påpeker at selv barn og unge i mange tilfeller blir sett på som unge eksperter på Internett, så blir de også sett på som spesielt sårbare ovenfor de negative konsekvensene de kan bli utsatt for hvis de ikke bruker Internett på en fornuftig og smart måte. Marika Lüders (2007b) mener at brukere av digitale nettverksmedier må forholde seg til mange muligheter til å representere seg selv. I sammenheng med dette hevder hun derfor at det er viktig at ens selvrepresentasjoner på Internett er i overensstemmelse med den personen man ønsker å fremstå som også utenfor Internett sine virtuelle vegger. Lüders (2007b, s.243) mener derfor at det å ha kompetansen til å vurdere våre egne nettmedierte uttrykk en viktig del av vår digitale dannelse. *Mediekompetanse* kan derfor sies å være et viktig aspekt ved ungdom og deres omgang med medier. I rapporten *UK children's literacy* (Ofcom, 2011) som ble publisert av det britiske Medietilsynet *Office of Communications* (Ofcom) i april 2011, så gis det følgende definisjon av mediekompetanse; “*the ability to use, understand and create media and communications in a variety of contexts*” (Ofcom, 2011, s.8). I denne rapporten står det også beskrevet hva det innebærer å ha mediekompetanse;

Media literacy enables people to have the skills, knowledge and understanding they need to make full use of the opportunities presented both by traditional and by new communications services. Media literacy also helps people to manage content and communications, and protect themselves and their families from the potential risks associated with using these services (Ofcom, 2011, s.4).

Ut i fra dette kan man si at mediekompetanse ikke bare handler om å ha tekniske ferdigheter og kunnskap omkring hvordan mediene fungerer, det handler også om å vite hvordan man skal forholde seg til innhold og kommunikasjon i mediene, og hvordan man på best mulig måte kan beskytte seg selv og andre mot potensielle farer forbundet med bruken av slike medier. På nettstedet til Medietilsynet i Norge så hevdes det at begrepet mediekompetanse favner om mange ferdigheter, og at mye av grunnlaget for å utvikle mediekompetanse ligger i basisferdigheter som å lese, skrive og regne. De mener at mediekompetanse handler om den evnen man har til å bruke mediene, og til å kunne forstå og kritisk evaluere innholdet i dem. På dette nettstedet står det også at mediekompetanse ikke bare omfatter digitale medier, men også alle andre medier som fjernsyn, radio, film, bøker og aviser<sup>9</sup>. Siden denne masteroppgaven fokuserer på ungdoms publisering av bilder på Internett, så ser jeg på

---

<sup>9</sup> Hentet fra <http://www.medietilsynet.no/Mediekompetanse/> Lastet ned:[12.06.2012].

begrepet *digital kompetanse* som mer relevant en begrepet mediekompetanse fordi digital kompetanse er rettet mot bruken og forståelsen av kun digitale medier. Videre i denne oppgaven er det derfor begrepet digital kompetanse jeg vil benytte meg av.

For å si noe om digital kompetanse vil jeg ta utgangspunkt i Yoram Eshet-Alkalai (2004) sin definisjon av det beslektede begrepet «digital literacy». Ut i fra Eshet-Alkalai sin definisjon av det beslektede begrepet «digital literacy» kan man si at digital kompetanse innebærer mer enn bare ferdighetene til å bruke programvare og digitale apparater, det inkluderer også et stort mangfold av sammensatte kognitive, maskinelle, sosiologiske, og følelsesmessige ferdigheter, som brukere trenger for å fungere effektivt i digitale miljøer. De ferdighetene som er nødvendige i slike digitale miljøer innebærer, ifølge Eshet-Alkalai, for eksempel å kunne bruke og reproducere allerede eksisterende tekster, fortolke ikke-lineære tekster, evaluere kvaliteten og validiteten til informasjon og å ha en forståelse av de normene som gjelder på Internett (Eshet-Alkalai, 2004, s.93). Det Eshet-Alkalai mener med at «digital literacy» blant annet innebærer ferdigheten til å kunne beherske og forstå de normene som gjelder på Internett tolker jeg som at brukerne har en forståelse for hva som for eksempel er passende å publisere av bilder på Internett, noe jeg mener kan spille en viktig rolle i brukeres selvrepresentasjon formidlet gjennom digitale uttrykk som bilder. Det at brukerne har ferdigheten til å forstå hva som er passende å publisere av digital informasjon på Internett mener jeg også kan sies å være i tråd med det Brandtzæg (2009) blant annet legger i begrepet digital kompetanse. Brandtzæg mener at den økte åpenheten og synligheten på Internett i form av at brukere publiserer mer eller mindre personlig informasjon om seg selv, krever at brukerne både er digitalt kompetente og er det han kaller for «nettsmarte». Med digital kompetanse mener han at brukerne må opparbeide seg en kritisk vurderingsevne for hva man kan og ikke kan publisere av innhold, og med «nettsmart» mener han at brukerne må evne «...å gi sin digitale identitet positive assosiasjoner» (Brandtzæg, 2009, s.202).

Maren Hartmann (2010) diskuterer begrepet digital kompetanse i sammenheng med den økende graden av deltakelse og brukergenerert innhold fra brukerne av for eksempel Internett. Hun understreker hvor viktig det er at hver enkelt bruker har kunnskapen og ferdighetene til å bedømme det man selv legger ut av tekst, bilder, video og lignende på Internett, men ikke bare med tanke på kvaliteten av dette innholdet, men særlig med tanke på muligheten for at innholdet kan bli tolket av andre og gjenbrukt i den offentlige og den kommersielle sfære (Hartmann, 2010, s.121).

## 2.6 Å representere seg selv på Internett

I dette underkapittelet vil jeg ta utgangspunkt i Erving Goffman (1992) sine teorier for å si noe om hva som skiller selvpresentasjon i den fysiske verden fra selvrepresentasjon på Internett, og hva dette kan innebære for brukeres representasjoner av seg selv på Internett, og da spesielt med fokus på sosiale nettsamfunn. Jeg vil også til slutt i dette underkapittelet ha et eget avsnitt der jeg tar for meg hvordan Marika Lüders (2007a) mener at brukene av Internett har større kontroll over sine nettmmedierte uttrykk hvis de blir sammenlignet med de uttrykkene de benytter seg av ved muntlig kommunikasjon, og diskutere om noe av denne kontrollen kan sies å være svekket med den økende bruken av «nyere» mobiltelefoner og smarttelefoner som muliggjør «direkte» publisering av bilder på Internett.

Goffman (1992) har tatt utgangspunkt i den sosiale kommunikasjonen som foregår ansikt-til-ansikt i den fysiske verden når han har utarbeidet sine teorier om hvordan individer presenterer seg selv. Han mener at individer tar utgangspunkt i kontekstuelle holdepunkt når de presenterer seg selv i sosiale situasjoner i den fysiske verden. Ifølge Goffmann (1992, s.8) har mennesket et grunnleggende behov for *situasjonsdefinisjon*. Med dette mener han at individer ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon hele tiden prøver å skaffe seg opplysninger om hverandre og situasjonen de befinner seg i for å kunne vite hvilke oppførsel som er passende. Goffman mener også at det er holdepunkt under selve kommunikasjonen som er viktig for individets vurdering av situasjonen de befinner seg i. Han mener at når individer kommuniserer ansikt-til-ansikt med hverandre så benytter de seg av to forskjellige former for tegn. Den første formen er tegn man avgir bevisst slik som tale, og den andre formen er (ikkeverbale) tegn man avgir mer eller mindre ubevisst slik som ansiktsuttrykk eller annet kroppsspråk (Goffman, 1992, s.12,13). Goffman mener at både de bevisste og de ubevisste tegnene individer uttrykker er viktige for deres forståelse av situasjonen de befinner seg i. På Internett benytter vi oss av som nevnt andre former for uttrykk når vi representerer oss selv enn ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden (se blant annet underkapittel 2.1). Angela Thomas (2007) har over en 7-års periode undersøkt hvordan et utvalg av unge mennesker fra Australia, Canada, USA, Sveits og Nederland konstruerer sine identiteter i forskjellige sosiale kontekster på Internett. Thomas (2007, s.5) hevder at utøvelsen av identitet i den fysiske verden er konstruert ut i fra flere faktorer som kjønn, etnisitet, alder og mer individuelle trekk ved vår personlighet som blant annet kommer til uttrykk ved valg av klær, sminke, hårfrisyre og lignende. Hun mener at alle disse faktorene er kulturelle, sosiale og individuelle trekk ved oss, og at andre «leser» oss ut i fra disse tegnene for å oppnå en

forståelse av hvem vi er, og for å gjøre seg opp en mening omkring om man ønsker å inngå en relasjon med oss eller ikke. Videre hevder Thomas at utøvelsen av identitet i den digitale verden er skilt fra et direkte samspill med flere av de kjennetegnene som er til stede i den fysiske verden, og at den heller er basert på de tekstene vi produserer i den virtuelle verden vi befinner oss i. Thomas (2007, s.6) argumenterer for at selv om den fysiske kroppen ikke er til stede på Internett, så er blant annet sosiale nettsamfunn steder der den kulturelle produksjonen av en ny form for kropp kan foregå. Denne kroppen mener Thomas at det er brukerne selv som må produsere og forfatte gjennom blant annet ord og bilder innenfor den sosiale og diskursive praksisen av medlemmene på det sosiale nettsamfunnet.

Goffman mener at tilbakemelding fra de personene man kommuniserer med er en viktig del av individers presentasjon fordi de kan tilpasse sin oppførsel ut i fra disse tilbakemeldingene. Tilbakemeldinger i form av tale, ansiktsuttrykk og kroppsspråk slik man er vant til ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon er som regel fraværende på Internett, og brukerne har som regel også redusert oversikt over hvem og hvor mange som overværer deres digitale handlinger. Som nevnt i underkapittel 2.1 så kan også kommunikasjon på Internett foregå asynkront. Det at kommunikasjon på Internett kan foregå asynkront kan føre til at brukerne ikke får en umiddelbar reaksjon på det budskapet man kommuniserer, og hvordan andre brukere reagerer på det man legger ut av digital informasjon kan derfor være vanskelig å vite i en online-kontekst. Mangel på umiddelbar tilbakemelding fra andre brukere i tillegg til redusert oversikt over hvem som iakttar dine digitale handlinger kan føre til at brukere av Internett må ta flere hensyn når de representerer seg selv. boyd (2008a) beskriver hvordan brukere av det sosiale nettsamfunnet Facebook må ta hensyn til flere forhold når de legger ut innhold der;

With Facebook, participants have to consider how others might interpret their actions, knowing that any action will be broadcast to everyone with whom they consented to digital Friendship. For many, it is hard to even remember whom they listed as Friends, let alone assess the different ways in which they may interpret information. Without being able to see their Friends' reactions, they are not even aware of when their posts have been misinterpreted. (boyd, 2008a, s.16).

Det at brukere av Internett som regel ikke ser hvordan mottakerne av informasjonen man legger ut reagerer i form av tale, ansiktsuttrykk og andre kroppslige uttrykk, kan gjøre det vanskelig for brukerne å vite om det de har lagt ut blir sett på som passende av andre brukere av nettstedet. Men selv om man som regel ikke ser andre menneskers umiddelbare fysiske reaksjoner på det man legger ut av innhold på Internett så kan brukerne av for eksempel

Facebook få tilbakemelding i form av skriftlige kommentarer på tekst, bilder, video og annet digitalt materiale de har lagt ut der. På Facebook har også brukerne mulighet til å klikke på en «liker-knapp» på det medieinnholdet som er publisert der. Ved å trykke på denne «liker-knappen» så får brukeren som har lagt ut innholdet beskjed om at noen «liker» innholdet han eller hun har lagt ut. Jeg mener at slike muligheter brukerne av for eksempel Facebook har til å få tilbakemeldinger i form av skriftlige kommentarer eller «liker» kan bidra til at brukerne av slike nettsteder kan tilpasse sin selvrepresentasjon ut ifra om de får positive eller negative tilbakemeldinger fra andre brukere på det de har publisert. Et bilde som for eksempel høster mange «liker» eller positive kommentarer fra andre brukere kan kanskje føre til at brukeren som har lagt ut dette bildet fortsetter å legge ut bilder av samme typen, nettopp fordi han eller hun vet at slike bilder blir likt av de andre brukerne. Hvis da en bruker ikke får noen «liker» eller andre brukere for eksempel kommer med negative kommentarer på bildet han eller hun har lagt ut, kan det tenkes at brukeren slutter med å legge ut slike bilder og heller legger ut andre typer bilder som blir bedre likt av de andre brukerne. På en slik måte mener jeg at kommentarer og andre former for tilbakemeldinger brukere kan få på digitalt innhold på Facebook og andre sosiale nettsamfunn som tilbyr lignende muligheter, kan fungere som «retningslinjer» som hjelper brukerne til å forstå hvilke digitale handlinger som er passende i det sosiale nettforumet de befinner seg i.

### **2.6.1 Digitale uttrykk- større eller mindre kontroll?**

I sin doktoravhandling hevder Marika Lüders (2007a, s.114) at brukere har større kontroll over sine egne nettmedierte uttrykk hvis de blir sammenlignet med muntlig kommunikasjon. Med dette mener Lüders at brukere i flere tilfeller har bedre tid på seg til å formulere og re-vurdere sine digitale uttrykk hvis disse blir sammenlignet med de flyktige uttrykkene de benytter seg av ved muntlig kommunikasjon. Lüders (2007a, s.115) mener at dette kan føre til at brukere kan ha en følelse av større kontroll over sine digitale uttrykk før disse blir delt med andre, og at dette kan gjelde både i private kontekster, som for eksempel gjennom SMS-sending med mobiltelefon, og i mer offentlige kontekster slik som for eksempel gjennom deling av digitalt innhold i sosiale nettsamfunn eller på bildedelingstjenester. Det at Lüders mener at brukere har flere muligheter til å re-vurdere og omformulere sine digitale uttrykk, noe de har få muligheter til ved uttrykkene de benytter seg av i muntlig kommunikasjon, mener jeg kan tolkes som at brukerne i noen tilfeller har større kontroll over sin selvrepresentasjon enn de har over sin presentasjon ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon. Men det som er viktig å understreke i denne sammenheng er at Lüders hevder at denne økte



kontrollen hun mener brukerne kan ha over sine digitale uttrykk gjelder *før* de blir publisert på Internett. Det at Lüders hevder at kontrollen brukerne har over sine digitale uttrykk gjelder *før* de blir publisert på Internett mener jeg kan sees i sammenheng med det jeg tok for meg i underkapittel 2.1 om at danah boyd (2007) hevder at kommunikasjon på Internett kjennetegnes ved de fire egenskapene *vedvarenhet/lagring, søkbarhet, reproduserbarhet og usynlige tilskuere*. Disse egenskapene kan som nevnt føre til at brukerne mister kontroll over digitale uttrykk som er publisert på Internett. Den økte kontrollen Lüders mener brukere har over sine digitale uttrykk hvis de blir sammenlignet med muntlig kommunikasjon mener jeg på en side kan sies å være tilfelle i sammenheng med blant annet bruken av digitale kameraer, mobiltelefoner, smarttelefoner og lignende der brukere for eksempel kan ta flere titalls bilder av seg selv før de bestemmer seg for det *ene* bildet de ønsker å publisere for eksempel på sin nettsamfunn-profil. Selv om bruken av digitale kameraer, mobiltelefoner og smarttelefoner da på en side kan sies å ha gitt brukerne mulighet til å vurdere og velge ut hvilke digitale uttrykk de ønsker å publisere, så mener jeg på den annen side at den økende bruken av smarttelefoner og «nyere» mobiltelefoner kan ha ført til at noe av den kontrollen Lüders hevder at brukerne har over sine digitale uttrykk kan ha blitt svekket. Dette mener jeg fordi de fleste smarttelefoner og «nyere» mobiltelefoner har en egen «dele-knapp» som gjør at bilder brukere akkurat har tatt kan bli «direkte» publisert på for eksempel deres nettsamfunn-profil. Dette mener jeg kan påvirke vurderingsevnen til brukere fordi de bare kan være et enkelt tastetrykk unna fra å dele de ny-knipsede bildene med hele sitt online-vennenettverk. Ut i fra dette så mener jeg da at bruken av smarttelefoner og «nyere» mobiltelefoner på en side kan ha ført til at brukerne har større kontroll over sine digitale uttrykk fordi de gir brukerne mulighet til å bla gjennom og redigere digitale uttrykk før de eventuelt publiserer disse på Internett, mens jeg på den annen side også mener at bruken av smarttelefoner og mobiltelefoner kan ha ført til at brukerne har mistet noe av kontrollen de har over sine digitale uttrykk ved at tiden de bruker på å produsere de digitale uttrykkene til de kan være publisert på Internett har blitt redusert ved at flere smarttelefoner og mobiltelefoner muliggjør «direkte» publisering. Men i hvor stor grad kontrollen brukerne har over sine digitale uttrykk er svekket eller styrket ved bruken av mobiltelefoner og smarttelefoner er vanskelig å si fordi jeg mener at dette er avhengig av hvordan hver enkelt bruker benytter seg av slikt digitalt utstyr.

## 2.7 Visuelle representasjoner

I dette underkapittelet vil jeg først ta for meg hvordan brukere kan representere seg selv gjennom bilder de publiserer på sosiale nettsamfunn, og se nærmere på noen utfordringer som kan sies å være knyttet til dette. Deretter vil jeg ha tre avsnitt der jeg presenterer tre ulike aspekter jeg ser på som sentrale ved brukeres publisering av bilder og deres selvrepresentasjon på sosiale nettsamfunn. I det første avsnittet vil jeg ta for meg hvordan profilbilder på sosiale nettsamfunn kan sies å fungere som førsteinntrykk. I det andre avsnittet vil jeg ta for meg hvordan danah boyd (2008c) mener at brukere av sosiale nettsamfunn kan få større kontroll over sin selvrepresentasjon ved å gjøre personverninnstillinger på sin nettsamfunn-profil, og diskutere hva dette kan innebære for brukeres selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder. I det siste og tredje avsnittet vil jeg ta for meg hvordan danha boyd og Jeffrey Heer (2006) mener at brukere av sosiale nettsamfunn kan oppnå en forståelse av hva som er passende å legge ut av digitale uttrykk ved å observere og tolke andre brukeres digitale handlinger, og her vil jeg også diskutere hva dette kan innebære for brukeres selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder.

Marika Lüders (2007b, s235) beskriver fotografier som «spor fra virkeligheten», og at de er knyttet til oppfatninger om autensitet. Hun mener at brukere, gjennom nettmedierte uttrykksformer som bilder, kan skape konkrete fremstillinger av seg selv. Siden brukere, ifølge Lüders, kan skape konkrete fremstillinger av seg selv gjennom digitale uttrykk som bilder, så mener jeg at brukere som publiserer bilder av seg selv for eksempel på sin sosiale nettsamfunn-profil formidler visuelle representasjoner av seg selv i form av de bildene de publiserer. Noe jeg ser på som et viktig aspekt i sammenheng med at brukere kan formidle visuelle selvrepresentasjoner av seg selv ved å legge ut bilder på Internett er at brukerne, ved å legge ut bilder der andre personer enn dem selv er avbildet, også kan være med på å forme andre brukeres representasjoner. Bilder som brukere legger ut av for eksempel venner eller bekjente på en nettsamfunn-profil beskriver ikke bare dem selv, men også de andre personene som er avbildet. Dette mener jeg innebærer at brukere som publiserer bilder på Internett ikke bare må være bevisste sin egen selvrepresentasjon når de legger ut bilder på for eksempel sosiale nettsamfunn, de må også ta hensyn til hvordan de representerer andre personer som kan være avbildet på disse bildene.

Som jeg nevnte i underkapittel 2.2 (avsnitt 2.2.1) så hevder Ellison et al. (2007) og boyd (2007) at de sosiale relasjonene brukere har på sosiale nettsamfunn i stor grad kan overlappes

med de sosiale relasjonene de har offline. Dette innebærer da at hvordan brukere representerer seg selv på sosiale nettsamfunn kan påvirke hvordan andre brukere oppfatter dem i den fysiske verden utenfor Internett fordi deres sosiale relasjoner går utover det sosiale nettsamfunnet sine virtuelle vegger. Som nevnt så mener boyd (2007) at denne sammenhengen mellom offline og online identiteter fører til at brukere prøver å vise fram sider av seg selv på sosiale nettsamfunn som de tror vil bli godt mottatt av venner og bekjente i den fysiske verden utenfor Internett. Det at relasjoner brukere har på nettsamfunn kan overlape med de relasjonene de har i den virkelige verden mener jeg da kan sees på som en utfordring ved deres selvrepresentasjon formidlet gjennom publisering av bilder på Internett fordi brukere ikke bare må ta hensyn til hvordan bildene blir oppfattet online, de må også ta hensyn til at bildene de legger ut også kan påvirke hvordan de blir oppfattet utenfor Internett.

Marika Lüders (2007a) har skrevet doktoravhandling om unge nettbrukere. I denne doktoravhandlingen undersøkte Lüders blant annet medierte selvrepresentasjoner fra et bruker-perspektiv. I denne doktoravhandlingen referer hun til Erving Goffman når hun skriver om at individer tilpasser seg sosiale situasjoner og roller for å innfri forventninger andre har til vår oppførsel. Hun mener ut i fra dette at vår identitet derfor delvis er et resultat av hvordan vi definerer oss selv i et samspill med hvordan vi oppfatter at andre definerer oss. I sammenheng med dette hevder hun at fotografier og video/lyd- opptak kan fungere som referansepunkter for individets objektive utseende for andre, og at individer kan lage og reflektere sosialt attraktive selvrepresentasjoner gjennom bilder og opptak (Lüders, 2007a, s.118). Hvis vi følger Lüders sine tanker her om at individer kan lage attraktive selvrepresentasjoner gjennom bilder og opptak så kan dette innebære at brukere kan publisere bilder av seg selv for eksempel på sosiale nettsamfunn på Internett der de viser seg fra en attraktiv side. Det at brukere kan publiserer attraktive bilder av seg selv for eksempel på Internett mener jeg også kan sees i sammenheng med det Goffman hevder om at individer som befinner seg i en sosial situasjon vil strebe etter å vise seg fra sin beste side. En utfordring jeg mener kan være knyttet til det at brukerne kan prøve å fremstille seg på en attraktiv måte gjennom bilder de legger ut, og som er nevnt tidligere i dette underkapittelet, er at brukeres selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder på sosiale nettsamfunn ikke bare kan bli påvirket av hva slags bilder de selv legger ut, men kan også bli påvirket gjennom bilder andre legger ut av dem. Dette innebærer at det å representere seg selv på en attraktiv måte gjennom publisering av bilder ikke bare er avhengig av hva brukerne selv legger ut av bilder, de er også avhengige av at andre brukere legger ut bilder av dem som de mener er med på å

fremme dem.

### **2.7.1 Profilbilder som førsteinntrykk**

I Goffman sine teorier om hvordan individer presenterer seg selv ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden så legger han vekt på hvor viktig førsteinntrykket er i møte med andre personer fordi dette kan legge føringer for den videre kommunikasjonen. Ifølge Goffman så baserer førsteinntrykket i ansikt-til-ansikt- kommunikasjon seg på såkalte *sosiale kjennetegn* som for eksempel klær, utseende, kroppsspråk og sosioøkonomiske faktorer. Han hevder at førsteinntrykket sier noe om en person, og både den som gir førsteinntrykket og de som mottar dette forventes å tilpasse sin oppførsel i forhold til det inntrykket som blir gitt (Goffman, 1992, s.20). Førsteintrykket kan derfor sies å være en viktig del av vår selvpresentasjon fordi den legger utgangspunktet for våre videre presentasjoner av oss selv. På Internett foregår ikke førsteinntrykket slik det gjør ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon fordi, som tidligere nevnt, flere av de fysiske sosiale kjennetegnene individer baserer seg på i den virkelige verden som oftest ikke er tilgjengelige. Men jeg mener allikevel at på Internett kan man få et visst førsteinntrykk av en bruker ved for eksempel å klikke seg inn på denne brukernes profil på et sosialt nettsamfunn. Slike sosiale nettsamfunn-profiler kan inneholde bakgrunnsinformasjon om profileieren som kjønn, alder, bosted, interesser, bilde(er) og lignende, men mengden av sosiale kjennetegn i form av informasjonen brukere har lagt ut om seg selv kan variere fra bruker til bruker. Boyd og Heer (2006) har sett nærmere på hvordan kommunikasjon foregår gjennom profiler på det sosiale nettsamfunnet Friendster, som har lignende bruksområde som andre sosiale nettsamfunn som for eksempel Facebook og MySpace. Boyd og Heer (2006) hevder i sammenheng med dette at bilder er den komponenten for utøvelse av identitet på en nettsamfunn-profil som man legger mest merke til. De mener at bilder på nettsamfunn-profiler blir en del av representasjonen til profileierne, og at de kan innlede til videre kommunikasjon (Boyd & Heer, 2006, under avsnitt «3.4 Communication through photos»). Ut i fra dette mener jeg at en brukers profilbilde på et sosialt nettsamfunn på Internett kan sees på som et førsteinntrykk i og med at dette som oftest er det første man ser når man klikker seg inn på en brukers profil. Hva man velger å ha som profilbilde mener jeg derfor kan si noe om hvilke førsteinntrykk man ønsker å gi andre og hvilke sider av seg selv man ønsker å vise fram.

### 2.7.2 Å kontrollere sin representasjon ved å begrense det potensielle publikummet

Å representere seg selv på sosiale nettsamfunn kan i noen tilfeller være mer komplisert enn ved presentasjon ved ansikt-til-ansikt-kommunikasjon i den fysiske verden. Som jeg har vært inne på tidligere så hevder Goffman at individer hele tiden vil prøve å definere den sosiale situasjonen de befinner seg i for å forstå hvilken oppførsel som er passende. Et av de holdepunktene individer i den fysiske verden vil prøve å «lese» situasjonen de befinner seg ut i fra er at de tar utgangspunkt i de andre menneskene de kommuniserer med. Kommunikasjon på sosiale nettsamfunn er som tidligere nevnt kjennetegnet ved egenskapen *usynlige tilskuere* (boyd, 2007) noe som kan komplisere brukeres representasjon av seg selv fordi de ikke helt vet hvem eller hvor mange kommunikasjonspartnere de forholder seg til. Men det å definere situasjonen online kan også sies å være ytterligere komplisert for brukerne fordi på sosiale nettsamfunn kan både venner, klassekamerater, familie, lærere, arbeidsgivere og lignende ha tilgang til det de publiserer av digitalt innhold. Siden individer, ifølge Goffman, spiller ulike roller som er tilpasset den sosiale situasjonen man befinner seg i så kan det for brukerne av sosiale nettsamfunn virke forvirrende å måtte forholde seg til en slik «blandet» kontekst.

boyd (2008c) utførte i sammenheng med sin doktoravhandling et to og et halvt år langt etnografisk studie av amerikanske tenårings deltakelse i sosiale nettsamfunn og andre former for sosiale medier. I denne doktoravhandlingen så hevder boyd at unges forståelse av konteksten er basert på andre mennesker. Videre hevder hun at fordi tenåringer ikke har muligheten til å kontrollere konteksten og publikummet ved å begrense sosiale handlinger til spesielle steder når det kommer til deres opptreden på sosiale nettsamfunn, så mener hun at tenåringer må definere konteksten ved å kontrollere det potensielle publikummet; *Lacking the ability to control context and audience by confining social acts to particular spaces, teens must define the situation by controlling the potential audience*” (boyd, 2008c, s.159). I sammenheng med dette fant boyd at tenåringene i hennes studie gjorde visse personverninnstillinger på deres nettsamfunn-profiler for å begrense tilgangen enkelte personer og grupper hadde til det de la ut av informasjon, og at de på en slik måte lettere kunne definere situasjonen de befant seg i (boyd, 2008c, s.159). Det å begrense tilgangen andre har til det man legger ut av digitale uttrykk på sosiale nettsamfunn slik som boyd fant at tenåringene i sin undersøkelse gjorde, mener jeg da kan føre til at brukere som publiserer bilder på sosiale nettsamfunn lettere kan forstå hva som er passende å legge ut av bilder fordi de har bedre oversikt over hvem som har tilgang til det de legger ut, og at de derfor kan føle at de har større kontroll over sin selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder de publiserer. Men som jeg nevnte i underkapittel 2.2 (avsnitt 2.2.1) i sammenheng med det boyd (2008b) hevder,

og som boyd (2008c, s.160) også er inne på i sin doktoravhandling, så er det ikke alltid at brukere av sosiale nettsamfunn er klar over hva det innebærer å gjøre slike personverninnstillinger på sin nettsamfunn-profil, og at de kan bli overrasket over hvor mange som faktisk har tilgang til det de legger ut av digitalt innhold selv om de har gjort slike innstillinger. Dette mener jeg innebærer at det at brukere gjør personverninnstillinger på sin profil på en side kan føre til at de føler at de har større kontroll over sin selvrepresentasjon, men på en annen side så mener jeg også at dette i noen tilfeller kan være en «falsk» kontroll, fordi brukere som nevnt ikke alltid er klar over hva disse innstillingene innebærer i praksis.

### **2.7.3 Å tolke andre sine digitale uttrykk**

Som tidligere nevnt så er det ikke alltid lett for brukere å vite hva som er passende å legge ut av informasjon på Internett blant annet fordi mange av de kontekstuelle holdepunktene vi er vant til ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden er fraværende. Ifølge Goffman så tilpasser personer sin oppførsel etter oppførselen til de personene vi samhandler med og omgir oss med samtidig som disse personene også er vårt publikum, og han hevder i sammenheng med dette at; «Den rolle som en person spiller, er tilpasset de roller som spilles av de andre tilstedeværende, samtidig som disse andre også er publikum» (Goffman, 1992, s.9). Hvis man overfører Goffman sine tanker om at de personene man kommuniserer med og omgir oss med også er vårt publikum til det digitale miljøet så kan mener jeg at dette kan sies å være tilfellet på blant annet sosiale nettsamfunn på Internett. På sosiale nettsamfunn kommuniserer ulike brukere med hverandre samtidig som de er hverandres publikum ved at de overværer det man legger ut av digitale uttrykk som tekst, bilder, video og lignende. boyd og Heer (2006) har undersøkt hvordan brukere kan representere seg selv på sosiale nettsamfunn og de mener, som Thomas (2007) hevdet (se underkapittel 2.6), at på Internett er det utøvelsen av de digitale uttrykkene som danner den digitale kroppen. boyd og Heer mener at gjennom brukeres interaksjon med andre digitale kropper så er det utøvelsen av de digitale uttrykkene som danner konteksten i et digitalt miljø. De hevder da at brukere må tolke andre brukeres digitale opptredener for å forstå den sosiale konteksten, og at de ved å gjøre dette vil forstå hva som er sosialt tolerert og forventet;

«Through interaction with other digital bodies, the artifacts of performance create the context of a digital environment. People must interpret those performances in order to understand the social context and thus, what is socially permissible and expected» (boyd & Heer, 2006, under avsnitt «2. Creating and interpreting context»).

Det at brukere av nettsamfunn kan tilpasse seg andre brukeres oppførsel ved å tolke deres digitale opptredener, tolker jeg som at brukere av sosiale nettsamfunn kan overvære hva andre brukere legger ut av digitale uttrykk og ut i fra dette få en forståelse for hvordan de selv kan representere seg på en passende måte gjennom de digitale uttrykkene de legger ut. Det at brukere kan tolke andre brukeres digitale representasjoner mener jeg også er i tråd med det jeg nevnte ovenfor om det Goffman hevdet om at den rollen en person spiller er tilpasset den rollen andre personer i omgivelsene spiller samtidig som disse andre personene også er publikum. Det at brukere av sosiale nettsamfunn kan forstå hva som er passende å legge ut av digitalt innhold ved å overvære og tolke andre brukeres digitale handlinger ser jeg også på som et viktig aspekt når det kommer til brukeres selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder på Internett fordi jeg mener at dette kan innebære at selv om mange av de kontekstuelle holdepunktene de er vant til i den fysiske verden ikke er til stede på Internett så kan de allikevel oppnå en forståelse av hva som er passende å publisere av bilder blant annet ved å iaktta hva andre brukere legger ut av bilder på sosiale nettsamfunn.

I dette kapitlet har jeg presentert et utvalg av teori som jeg ser på som relevant for oppgavens tema og problemstillinger. I neste kapittel vil jeg redegjøre for oppgavens metodiske tilnærming, og redegjøre for mitt valg av metode.

### 3. METODE

#### 3.1 Valg av metode

Jeg ønsket å undersøke hvilke praksis ungdom følger når de publiserer bilder på Internett, og finne ut hva denne publiseringspraksisen kan si om deres selvrepresentasjon. Jeg ønsket også å diskutere mine problemstillinger opp mot eventuelle forskjeller mellom hvilke skole respondentene gikk på, kjønn, alder, etnisitet og studieretning jeg fant i min undersøkelse. For å gjøre dette så vil jeg utføre en kvantitativ spørreundersøkelse av ungdom for å finne ut hvordan disse ungdommene forholder seg til publisering av bilder på Internett. Det er vanlig å skille mellom kvalitativ og kvantitativ metode. En overordnet forskjell mellom disse to metodiske oppleggene er at ved bruk av kvalitativ metode så uttrykkes dataene i form av tekst, og ved kvantitativ metode så blir dataene uttrykt i form av tall (Grønmo:2004, s.29). Sigmund Grønmo (2004, s.130) hevder at kvantitative tilnærminger i stor grad dreier seg om fordelinger og sammenlikninger, og at formålet ofte er å gi en oversikt over større populasjoner eller mer omfattende univers. Ifølge Helge Østbye, Knut Helland, Karl Knappskog og Leif Ove Larsen (2007, s.142) så bør valg av metoder primært skje ut i fra problemstillingen. Denne oppgavens to hovedproblemstillinger var som følgende;

1. *Hvilken praksis følger ungdom når de legger ut bilder på Internett?*
2. *Hva kan denne publiseringspraksisen si om ungdom sin selvrepresentasjon?*

For å belyse den første hovedproblemstillingen så ønsket jeg å benytte meg av en kvantitativ skriftlig spørreundersøkelse. For å besvare den andre hovedproblemstillingen så ønsket jeg å bruke det jeg kom fram til på den første hovedproblemstillingen og belyse dette med relevant teori. Min kvantitative spørreundersøkelse har altså som hovedmål å bidra med informasjon for å besvare den første hovedproblemstillingen som igjen skal bidra til å belyse den andre hovedproblemstillingen. For å begrense omfanget til den første hovedproblemstillingen så valgte jeg å dele denne opp i følgende ti underproblemstillinger;

1. *Hvor ofte legger de ut bilder på Internett?*
2. *Hvor legger de ut bilder på Internett?*
3. *Hvordan legger de ut bilder på Internett?*
4. *Hvem er avbildet på bildene de legger ut?*
5. *Hva syntes de er ok og ikke ok å legge ut av bilder?*



6. *Hvilke opplevelser har de hatt omkring bilder de selv eller andre har lagt ut?*
7. *Hva er viktig med bildene som blir lagt ut av dem?*
8. *Er det utbredt å spørre om samtykke fra de avbildede før man legger ut bilder av dem?*
9. *I hvor stor grad ser de på seg selv og andre som kritiske til det de legger ut av bilder?*
10. *Hvilke faktorer kan påvirke hva de legger ut av bilder?*

Siden jeg i sammenheng med den første hovedproblemstillingen ønsket å undersøke de ti ulike aspektene ved bildepubliserings som er presentert i de ti underproblemstillingene ovenfor, innenfor en valgt gruppe med ungdommer, så syntes jeg at et kvantitativt forskningsopplegg var godt egnet til å kunne genere data som kan bidra til å belyse nettopp dette. Dataene fra et slikt forskningsopplegg vil da foreligge i tallform noe jeg ser på som godt egnet for å kunne finne fram til hovedtendensene blant ungdommene når det kommer til de ti ulike aspektene ved deres bildepubliserings jeg ønsket å ta for meg. En annen styrke ved å benytte meg av kvantitativ metode er at jeg ønsket å undersøke så mange ungdommer som mulig, og ved at dataene i et slikt forskningsopplegg blir uttrykt i tall så kunne jeg benytte meg av ulike statistiske teknikker, noe som gir meg muligheten til å analysere relativt store mengder med data fra relativt mange respondenter (Grønmo, 2004, s.130).

### **3.1.1 Kvantitativt spørreskjema**

For å undersøke ulike aspekter ved ungdoms publisering av bilder på Internett så ønsket jeg å benytte meg av et skriftlig spørreskjema. Helge Østbye et al. poengterer at målet med slike spørreundersøkelser; «[...]er å klassifisere og telle opp personer som har kombinasjoner av bestemte kjennetegn, altså å legge grunnlaget for kvantitativ analyse» (Østbye et al., 2007, s.129). Med et slik skriftlig spørreskjema så håpet jeg da å finne hovedtendensene ved de ulike aspektene ved ungdoms publisering av bilder jeg skulle undersøke.

Grønmo (2004) hevder at kvantitative forskningsopplegg er preget av sterk *strukturering*. Dette innebærer at opplegget vanligvis er helt fastlagt før datainnsamlingen starter, og det kan ikke endres i løpet av undersøkelsen. Han poengterer at hensikten med slik strukturering «[...]er at alle enhetene i prinsippet skal behandles på samme måte» (Grønmo, 2004, s.130). Dette var da også tilfelle i min kvantitative spørreundersøkelse der alle respondentene fikk de samme spørsmålene, og ingenting ble forandret underveis i undersøkelsen. En annen ting som kjennetegnet min kvantitative spørreundersøkelse, og som Grønmo (2004, s.131) trekker fram som et aspekt ved kvantitative forskningsopplegg, er at

forholdet til kildene som regel er preget av *avstand* og *selektivitet*. Mitt opplegg var preget av *avstand* til kildene fordi jeg ikke var i direkte kontakt med respondentene som deltok i min undersøkelse. Min undersøkelse var også preget av *selektivitet* til kildene fordi jeg før datainnsamlingen bare valgte ut visse aspekter ved respondentene jeg ønsket å undersøke nærmere.

Man kan argumentere for at jeg burde hatt med kvalitative intervjuer som en del av mitt forskningsopplegg. Det å kombinere ulike metoder og ulike data på en slik måte går under navnet *metodetriangulering* (Grønmo, 2004, s.55). Grønmo mener at det å kombinere metoder kan «[...]gi grunnlag for en mer allsidig belysning av de fenomenene som studeres, enn de enkelte metodene kan gjøre hver for seg» (Grønmo, 2004, 56). Videre hevder han også at hvis analyser som baserer seg på ulike data og metoder gir like resultater, så innebærer det at man kan ha stor tillit til at metodene er relevante og at resultatene er pålitelige og gyldige (Grønmo, 2004, s.56). Selv om jeg så at det var visse fordeler med å ha kvalitative intervjuer som en del av mitt forskningsopplegg, så bestemte jeg meg allikevel relativt tidlig for ikke å ta med kvalitative intervjuer. Det var flere grunner til dette. For det første mente jeg at en kvantitativ spørreundersøkelse ville kunne generere et tilfredsstillende datagrunnlag for å belyse mine problemstillinger. For det andre så oppdaget jeg tidlig hvor vanskelig det var å få tak i respondenter, og følte at jeg brukte mer enn nok av tid og ressurser på å få tak i respondenter som kunne delta i den skriftlige spørreundersøkelsen min. En tredje grunn til at jeg bestemte meg for ikke å ha kvalitative intervjuer er at jeg ser på dette som et relativt krevende opplegg å gjennomføre, og jeg var usikker på om jeg hadde tilstrekkelig med tid og ressurser til å gjennomføre dette. Så selv om jeg så mange positive sider ved å ha tatt med kvalitative intervjuer i mitt undersøkelsesopplegg så bestemte jeg meg heller for å konsentrere meg om én metode og heller bruke litt ekstra med tid og ressurser på at denne skulle ha best mulig kvalitet.

### **3.2 Valg av respondenter**

Jeg bestemte at respondentene i undersøkelsen skulle være elever som går på videregående skole i Oslo. Grunnen til at jeg valgte deltakere fra Oslo er fordi jeg selv bor i Oslo, og for å spare tid og ressurser så passet det bra å få utført undersøkelsen på skoler som ikke lå så altfor langt unna. Oslo er også en by med mange forskjellige mennesker, og jeg håpet at dette ville bidra til mangfold i min undersøkelse. Jeg ønsket å undersøke flere skoler, fra forskjellige steder Oslo. Ved å velge skoler fra forskjellige steder i Oslo så håpet jeg på at dette skulle gi

mer bredde i datagrunnlaget, og kanskje ville det komme frem noen interessante forskjeller eller likheter mellom elever som går på skole på forskjellige sider av byen. Jeg ønsket å få 250-300 elever fra de utvalgte skolene til å svare på spørreskjemaundersøkelsen. Et viktig aspekt ved å velge elever som går på videregående skole, er at jeg ser på respondenter i denne aldersgruppen som flittige og aktive brukere av Internett. I rapporten *Nye nettfenomener. Staten og delekkulturen* så beskriver Storsul et al. (2008) norsk ungdom i alderen 16-19 år som den delen av befolkningen som bruker flest digitale medier, er først ute med å prøve dem og de bruker også digitale medier mest; «Dette er generasjonen som er vokst opp med digitale teknologier som en avgjørende del av hverdagen. De kjenner ikke til en tilværelse uten Internett og mobiltelefon» (Storsul et al., 2008, s.10). Jeg mener derfor at ved å velge respondenter fra videregående skoler i Oslo så kunne disse bidra med verdifull informasjon som skal belyse denne oppgavens problemstillinger. De fleste elever som går på videregående skole i Norge er 15 år eller eldre, og ved å velge respondenter fra 15 år og oppover så ville jeg spare mye tid og ressurser ved å slippe å måtte innhente samtykke fra deres foresatte (se underkapittel 3.7 for mer om dette). Siden mitt valg av respondenter var gjort ut i fra flere faktorer som er nevnt ovenfor så går utvalget av mine respondenter under det Grønmo (2004) definerer som et *strategisk utvalg*. Grønmo hevder at et strategisk utvalg er en utvelgning av enheter som bygger «på systematiske vurderinger av hvilke enheter som ut fra teoretiske og analytiske formål er mest relevante og mest interessante» (Grønmo, 2004, s.88). Mitt utvalg av enheter er derfor strategisk fordi jeg har valgt mine respondenter blant annet ut i fra det at jeg mener at de innehar den kunnskapen og de egenskapene jeg ser på som relevante for å belyse problemstillingene mine, og de er også valgt ut i fra deres alder og hvor de går på skole.

Deltakerne i min undersøkelse kom fra to videregående skoler i Oslo. Den ene skolen, som jeg heretter vil kalle for skole 1, ligger (nord)øst i Oslo og har ca.600 elever. Den andre skolen, som jeg heretter vil kalle for skole 2, ligger sørøst i Oslo og har ca.360 elever. Skole 1 har mange elever med utenlandsk opprinnelse, mens skole 2 har ganske få elever med utenlandsk opprinnelse. Fordi at mitt utvalg er relativt lite og at mitt utvalg av enheter er basert på et strategisk utvalg, så vil det ikke foreligge noe stødig grunnlag for generalisering.

### 3.3 Utforming av spørreskjemaet

Jeg brukte veldig mye tid på å utforme spørreskjemaet mitt og prøve å utforme relevante og forståelige spørsmål og svaralternativer. For inspirasjon til utforming av spørsmål og svaralternativer så brukte jeg blant annet spørreskjemaene i undersøkelsen *En digital barndom. En spørreundersøkelse om barns bruk av medieteknologi* (Endestad, Brandtzæg, Heim, Torgersen & Kaare, 2004). Mitt spørreskjema besto av i alt 49 spørsmål der 48 av dem blir karakterisert som *lukkede spørsmål* og ett blir karakterisert som et *åpent spørsmål*.

Lukkede spørsmål er spørsmål der svaralternativene er bestemt på forhånd ut i fra det man tror respondenten skal svare på spørsmålet. Østbye et al. (2007) hevder at *Lukkede spørsmål* brukes som oftest når forskeren mener å kjenne utfallsrommet og oppfatter dette som forholdsvis begrenset, da er det mulig å fange opp alle relevante svar. *Utfallsrommet* vil da ifølge Østbye et al (2007, s.139) være alle mulige, rimelige og substansielt forskjellige svar man kan tenke seg å få på et spørsmål. Jeg jobbet mye med spørsmålene og utfallsrommet til disse, og mente at svaralternativene dekket det meste av det jeg så på som mulige og de mest relevante svarene på spørsmålene. Allikevel var det vanskelig å samle opp alle mulige svar, så jeg måtte sette visse begrensninger for hvor mange og hvor utdypende svaralternativer et spørsmål kunne ha, slik at ikke svaralternativene skulle bli for kompliserte og lengden på spørreskjemaet ikke skulle bli uforholdsmessig langt. For å prøve å forhindre spørsmål der respondenten ikke følte at noen av svaralternativene passet så hadde noen av spørsmålene en svarkategori som for eksempel het «Andre grunner som ikke er nevnt her» eller «Har ingen mening om dette». Jeg la også vekt på at svarkategoriene skulle være gjensidig utelukkende, det vil si at svaralternativene ikke overlappet hverandre. Svaralternativer som ikke er gjensidig utelukkende kan føre til at respondenter krysser av på flere steder enn det er ment at de skal, og det ville jeg i størst mulig grad unngå i min undersøkelse fordi slike svar kan føre til at jeg må utelukke disse svarene fra selve analysen. I mitt spørreskjema måtte hver enkelt respondent sette opp til 183 kryss, noe som er relativt mange kryss å sette, men jeg håpet at dette ikke vil gå utover kvaliteten på besvarelsene. Det siste spørsmålet i mitt spørreskjema går under kategorien *åpent spørsmål*. Østbye et al. mener at åpne spørsmål kan;

«[...]brukes når forskeren ikke kjenner utfallsrommet. De brukes når en vil kartlegge respondentens kunnskapsbredde, fantasi osv. Åpne spørsmål kan videre benyttes til å fange inn nye tendenser og når antallet svar kan bli for høyt til at lukkede spørsmål er mulig[...]» (Østbye et.al., 2007, s.139)

I det siste spørsmålet i spørreskjemaet spurte jeg respondenten om hva de syntes om spørreundersøkelsen min, og om det var noe jeg hadde glemt å ta med som de syntes jeg

burde ha spurt dem om, etterfulgt av oppfordringen «Skriv det gjerne her». På dette spørsmålet var det satt av plass til at respondenten kunne svare med egne ord. Dette åpne spørsmålet implementerte jeg i spørreskjemaet mitt for å fange opp eventuelle aspekter jeg hadde oversett, og for å få tilbakemelding på kvaliteten på undersøkelsen. Grunnen til at jeg ikke valgte å ha svaralternativer på dette spørsmålet var fordi jeg var ute etter meningen til respondenten, og på et slikt spørsmål er det vanskelig å sette opp dekkende svaralternativer. Dette siste åpne spørsmålet var ikke like «obligatorisk» for respondentene å svare på som de andre spørsmålene, men kan heller sees på som en oppfordring til å skrive noen ord om undersøkelsen.

Når man lager et spørreskjema er også rekkefølgen på spørsmålene en viktig faktor å ta hensyn til. Grønmo (2004, s.180) hevder at man burde starte med spørsmål som er enkle og interessevekkende, og så gå over til mer krevende temaer. Jeg startet spørreskjemaet med å spørre respondentene seks spørsmål om deres alder, kjønn, studieretning og etnisitet. Disse innledende spørsmålene er enkle å svare på og viktige for min analyse der jeg blant annet skal se om det kommer fram noen interessante likheter eller forskjeller mellom kjønn, alder, studieretning og etnisitet blant respondentene. Etter disse kartleggende spørsmålene så bestod spørreskjemaet av tre hoveddeler der hver del tok for seg et tema. Siden hovedmålet med min spørreundersøkelse var å innhente informasjon omkring en utvalgt gruppe med ungdoms forhold, opplevelser og holdninger til publisering av bilder på Internett så valgte jeg å dele spørreskjemaet inn i tre deler der hver del tok for seg et bestemt tema. Det første temaet var bildepublisering på Internett der spørsmålene dreier seg om ulike aspekter ved respondentenes bildepublisering, da blant annet hvordan respondentene forholder seg til publisering av bilder på Internett og hvilke holdninger og opplevelser som er knyttet til dette. Marika Lüders beskriver fotografier som «spor fra virkeligheten» og hun mener at brukerne, gjennom nettmedierte uttrykksformer som bilder, kan skape konkrete fremstillinger av seg selv (Lüders:2007b, s.235). Dette innebærer som Angela Thomas (2007) hevder at brukere av Internett kan konstruere sin identitet ved å benytte seg av digitale uttrykk som tekst, bilder, video og lignende. Ved at respondentene svarte på spørsmål som kan gi opplysninger om deres forhold til publisering av bilder og deres holdninger og opplevelser knyttet til dette så mente jeg at dette kunne bidra til å si noe om hvordan de ønsker å representere seg selv gjennom bilder som blir publisert på Internett. Ved at jeg også i denne «bilde-delen» av spørreskjemaet stilte respondentene spørsmål om for eksempel hva slags bilder de har lagt ut av andre på Internett, så håpet jeg også at dette kunne si noe om de virket mer eller mindre

bevisste sin egen representasjon enn de var overfor hvordan de representerte andre gjennom bilder de publiserte. Denne delen som omhandlet bilder i spørreskjemaet besto av 21 spørsmål. Det andre temaet tok for seg publisering av video og besto av 12 spørsmål, men denne delen av spørreskjemaet mitt var på grunn av svekket kvalitet på datagrunnlaget ikke tatt med i analysen og da heller ikke brukt for å belyse mine problemstillinger (se avsnitt 3.8.1 for mer om dette). Jeg vil derfor ikke gå nærmere inn på den delen i mitt spørreskjema som besto av spørsmål som omhandlet publisering av video. Det tredje temaet i min undersøkelse besto av 9 spørsmål som handlet om hvordan respondentene forholdt seg til sosiale nettsamfunn med vekt på publisering av bilder og video på slike nettsamfunn. Grunnen til at jeg valgte å ha en egen del som fokuserte på sosiale nettsamfunn er fordi jeg ser på dette som «plattformer» på Internett som gir muligheten for at brukerne kan dele blant annet bilder og video med hverandre. I rapporten *Nye nettfenomener. Staten og delekulturen* så hevder Storsul et al. følgende om nettsamfunn; «Nettsamfunn har også karakter av å være en framvisningsarena for bilder, videoer, design og tekst som uttrykker avsenderens identitet og ferdigheter» (Storsul et al., 2008, s.39). Bilder som blir publisert på sosiale nettsamfunn mener jeg derfor kan være en viktig del av brukeres selvrepresentasjon, og ved å ha med en egen del om sosiale nettsamfunn i spørreskjemaet mitt så håpet jeg på å få informasjon blant annet om hvordan respondentene forholdt seg til publisering av bilder på et nettsamfunn de har profil på, og om de eventuelt har satt noen begrensninger omkring hvem og hvor mange som skal ha tilgang til det de legger ut av digitalt materiale der.

### **3.4 Pilotundersøkelse**

Ifølge Østbye et al. (2007, s.149) så er det viktig å teste ut spørreskjemaet før det blir brukt i hovedundersøkelsen. De mener slik testing er viktig for blant annet å fjerne spørsmål som ikke fungerer, for å se om svaralternativene fanger opp bredden i folks syn, for å se om spørreskjemaet som helhet fungerer og for å teste lengden på spørreskjemaet (Østbye et al., 2007, s.149). For å bidra til at min undersøkelse skulle ha høyest mulig kvalitet når det kom til formulering og sammensetning av spørsmål og svaralternativer så utførte jeg to uformelle pilotundersøkelser der jeg fikk to bekjente av meg til å fylle ut spørreskjemaet. Jeg syntes også det var viktig å teste spørreskjemaet mitt for å få en ide om hvor lang tid det ville ta å fylle ut spørreskjemaet slik at jeg kunne opplyse skolene jeg ønsket å gjennomføre undersøkelsen på om dette. Jeg er klar over at tiden det tar å fylle ut et slikt spørreskjema vil kunne variere mellom ulike respondenter, men mente allikevel at de to pilotundersøkelsene

ville gi meg en viss oversikt over dette. Etter at de to personene som deltok i pilotundersøkelsen hadde fylt ut spørreskjemaet så ga de tilbakemelding på om det var formuleringer, spørsmål, svarkategorier eller lignende som kunne fremstå som uklare eller kunne blitt formulert på en bedre måte. Jeg prøvde da på best mulig måte å forbedre spørreskjemaet mitt ut i fra de momentene de pekte på. Dette mener jeg bidro til å heve kvaliteten på undersøkelsen min ved at jeg fikk rettet opp småfeil eller mangler som kunne gitt negative utslag når den «virkelige» undersøkelsen ble gjennomført. Begge to brukte ca. 20 minutter på å fylle ut spørreskjemaet. De to bekjente som utførte denne pilotundersøkelsen var 25 år, mens hovedvekten av respondentene i undersøkelsen min var fra 16 til 18 år. Østbye et al. (2007, s.149) hevder i denne sammenheng at det er viktig å teste spørreskjemaet på grupper som likner dem som til slutt skal delta i spørreundersøkelsen. I ettertid så ser jeg at jeg kanskje burde testet spørreskjemaet på noen yngre, fordi de muligens hadde pekt på andre ting i spørreskjemaet enn de på 25 år, men allikevel så bidro pilotundersøkelsen som nevnt til å gi meg et omtrentlig tidsperspektiv når det kom til utfylling av spørreskjemaet og det bidro også til at jeg fikk rettet opp enkelte feil og misforståelser i spørreskjemaet.

### **3.5 Opprettelse av kontakt med skolene**

Jeg sendte mail til fire videregående skoler i Oslo, men fikk rask tilbakemelding fra disse om at de ikke hadde kapasitet til å hjelpe meg med å få utført min spørreundersøkelse. Ved hjelp av en bekjent som har jobbet innenfor skolevesenet i flere år så fikk jeg til slutt mulighet til å levere ut spørreskjemaer til enkelte lærere på to skoler i Oslo som kunne foreta undersøkelsen i undervisningstimer de hadde. Det var derfor stor usikkerhet omkring hvor mange respondenter jeg ville få til å delta i undersøkelsen min. De lærerne som hadde sagt seg villig til å levere ut spørreskjemaer hadde ikke tid til å møte meg å prate om undersøkelsen i forkant, og jeg sendte derfor med et informasjonsskriv til de berørte lærerne der jeg forklarte hvordan undersøkelsen skulle bli utført (vedlegg III). Lærerne kunne heller ikke gi meg noen nøyaktig dato for når de ville få gjennomført undersøkelsen, så jeg måtte bare levere skjemaene til dem slik at de kunne gjennomføre undersøkelsen når det passet for dem. Denne usikkerheten omkring når jeg fikk utført undersøkelsen og hvor mange respondenter som kunne delta førte til at det tok ca. 3 uker fra jeg sendte ut de første spørreskjemaene til jeg fikk de siste ferdig utfylt tilbake. Jeg så ikke på dette som et problem eller svakhet ved min undersøkelse fordi jeg ikke tror de ulike respondentenes holdning til publisering av bilder forandret seg nevneverdig over dette tidsrommet. Jeg syntes også det var viktig at lærerne selv fikk bestemme når det passet best for dem å levere ut spørreundersøkelsen slik at de ikke

følte at de måtte gjennomføre undersøkelsen en bestemt dag, noe som igjen kunne ha ført til stress når respondentene skulle fylle ut skjemaet.

### 3.6 Utfylling av spørreskjema

Hovedvekten av spørsmålene gikk ut på at respondenten skulle krysse av ett eller flere svaralternativer. På forsiden av spørreskjemaet så informerte jeg respondentene om at det ville stå ved siden av eller under spørsmålene hvor mange kryss man skulle sette. Her opplyste jeg også respondentene om at hvis de angret på et kryss de hadde satt så kunne de skrive «fjern» til høyre for den boksen de ønsket å fjerne krysset og sette et annet kryss i den boksen de ønsket at det skulle stå. Den første siden av skjemaet besto av spørsmål vedrørende kjønn, alder, studieretning og etnisitet. I informasjonsskrivet til lærerne vedrørende utfylling av spørreskjemaet så spesifiserte jeg hvor viktig det var at respondentene måtte fylle ut den første siden med spørsmål, og at det hadde vært fint om lærerne kunne sjekke at alle fylte ut denne siden. Det var bare to av respondentene som deltok i undersøkelsen som ikke hadde fylt ut denne første siden i tilfredsstillende grad. Jeg opplevde problemer ved noen av besvarelsene der respondentene hadde krysset av flere steder enn de skulle eller unnlatt å sette kryss der de skulle.

På det siste spørsmålet så kunne respondentene som nevnt fylle inn med egne ord hva de syntes om spørreundersøkelsen, og om det var noe de syntes jeg hadde glemt å spørre om. Flere av respondentene hadde skrevet noe på dette siste spørsmålet. De fleste tilbakemeldingene var positive ved at de skrev at det var en bra undersøkelse med gode spørsmål, men det var også flere som hadde skrevet at de syntes undersøkelsen var for lang og at de syntes at spørsmålene var for like og for gjentakende, noen av respondentene hadde også skrevet useriøse tilbakemeldinger. Jeg syntes det var veldig interessant å lese tilbakemeldingene fra de som hadde deltatt i undersøkelsen, og det hjalp meg også å se noen av styrkene og svakhetene ved min spørreundersøkelse. Dette siste spørsmålet ble da ikke brukt for å belyse mine problemstillinger, men var allikevel greit å ha med for å få et visst inntrykk av hva respondentene syntes om undersøkelsen.

Til sammen deltok 170 respondenter i spørreundersøkelse. Jeg fikk 87 utfylte spørreskjemaer fra skole 1, og 83 og utfylte spørreskjemaer fra skole 2. Av de som deltok var det 89 gutter og 78 jenter. Alderen på respondenten som deltok var fra 15-24 år. Jeg valgte å ikke registrere dataene fra et av spørreskjemaene fra skole 1 fordi den så å si ikke var fylt ut. Det vil si at jeg alt i alt registrerte opplysningene fra 169 respondenter. Av de 169 spørreskjemaene jeg



registrerte så ble dataene fra 153 av disse spørreskjemaene tatt med i selve analysen og brukt til å belyse mine problemstillinger. Grunnen til at 16 av besvarelsene ikke ble brukt i analysen og da naturlig nok ikke brukt til å belyse mine problemstillinger vil jeg komme nærmere inn på i avsnitt 3.8.1 der jeg tar for meg datamaterialets kvalitet.

### 3.7 Etiske hensyn

Personvern er viktig å ta hensyn til når man utfører en undersøkelse som min der man samler inn informasjon om enkeltindivider. Dersom man under arbeidet med et forskingsprosjekt skal samle inn, registrere eller lagre personopplysninger ved bruk av datamaskin så har alle forsker- og studentprosjekter som gjennomføres ved universiteter i Norge plikt til å melde inn prosjektet til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD). Jeg meldte inn undersøkelsen min til NSD der jeg sendte inn det ferdige spørreskjemaet (Vedlegg I), informasjonsskriv til skole (Vedlegg II) og informasjonsskriv til elevene (Vedlegg IV). Fikk tilbakemelding fra NSD den 29.09.2011 der de opplyste om at mitt prosjekt ikke medførte meldeplikt eller konsesjonsplikt etter personopplysningsloven (Vedlegg V). På nettsiden til NSD så står det at; «...personopplysninger bare kan behandles dersom den opplysningene gjelder har samtykket. Deltakelse i forskning skal derfor i utgangspunktet baseres på et samtykke fra den som deltar.» På samme nettsiden til NSD opplyses det også om at «Dersom det ikke innhentes sensitive opplysninger, kan barn/ungdom selv samtykke fra de er fylt 15 år<sup>10</sup>.» Respondentene i min undersøkelse var som nevnt fra 15-24 år. Fra NSD så fikk jeg som nevnt skriftlig tilbakemelding om at jeg ikke innhentet sensitive personopplysninger med min spørreundersøkelse, noe som innebar at jeg bare trengte samtykke fra elevene og ikke deres foresatte. I sammenheng med undersøkelsen så fikk alle elevene utdelt en samtykkeerklæring (Vedlegg IV) de måtte underskrive å levere inn til læreren før de fikk fylle ut spørreskjemaet. Jeg hadde også laget et eget informasjonsskriv til lærerne (Vedlegg III) som var til stede under utfylling og innsamling av spørreskjemaene. I dette skrevet forklarte jeg de berørte lærerne om at samtykkeerklæringene og de utfylte spørreskjemaene skulle ligge i hver sin bunke, slik at man ikke kunne knytte de ulike besvarelsene til elevenes navn. Alle de berørte lærerne fulgte opp det jeg skrev i informasjonsskrivet, og la de underskrevne samtykkeerklæringene og spørreskjemaene i separate bunkere. Etter at jeg samlet inn alle de utfylte spørreskjemaene og samtykkeerklæringene fra lærerne, så ble alle samtykkeerklæringene lagt i en konvolutt som jeg oppbevarte på et sted langt borte fra de utfylte spørreskjemaene slik at navnene på

---

<sup>10</sup> [http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk\\_stud/samtykke.html](http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk_stud/samtykke.html) Lastet ned:[20.01.2012].

respondentene som deltok ikke kunne kobles opp mot deres besvarelse. I informasjonsskrivet til elvene så opplyste jeg elevene om at det var frivillig å delta i spørreundersøkelsen, at de kunne trekke seg underveis om de ønsket det og at de kunne la være å svare på spørsmål de ikke ville eller kunne svare på. Elevene ble også opplyst om at spørreundersøkelsen ikke ville inneholde spørsmål som kunne knyttes opp mot dem som person, og at alle innsamlede opplysninger ville bli slettet ved prosjektets slutt (som da var beregnet til 01.01.2013).

### **3.8 Behandling av data**

For registrering og analyse av datamaterialet fra undersøkelsen så benyttet jeg meg av dataprogrammet Predictive Analytics SoftWare (PAWS) som er et omfattende statistisk datahåndterings- og dataanalyseverktøy. I PAWS så registrerte jeg alle dataene fra spørreundersøkelsen og analyserte dette. Det var tid- og ressurskrevende å registrere alle opplysningene fra spørreskjemaene, men jeg mener at jeg gjorde dette på en grundig måte og gikk blant annet flere ganger tilbake i datamaterialet for å dobbeltsjekke at jeg hadde registrert riktige opplysninger. I avsnittet nedenfor vil jeg ta for meg noen av de utfordringene jeg møtte på under registreringen av dataene i PAWS og hva jeg gjorde for å løse disse utfordringene på en best mulig måte med tanke på at dataene og analysen av disse skulle ha høyest mulig kvalitet.

#### **3.8.1 Datamaterialets kvalitet**

I dette avsnittet vil jeg peke på utfordringer og problemer jeg møtte på i forbindelse med det å klargjøre datamaterialet mitt for analyse, og hvordan jeg prøvde å løse dette med tanke på at datamaterialet og analysen av dette skulle ha høyest mulig kvalitet.

Et problem jeg møtte på under registreringen av data fra min spørreundersøkelse var at noen av besvarelsene ikke var fylt ut på en tilfredsstillende måte. For å løse dette så laget jeg meg et eget kommentarfelt i PAWS der jeg skrev inn egne kommentarer til hver enkelt besvarelse. Disse kommentarene omhandlet reliabiliteten og validiteten til besvarelsen. I disse kommentarene skrev jeg for det første om respondenten hadde svart på de første seks spørsmålene som handlet om kjønn, alder, studieretning og etnisitet. At disse spørsmålene var fylt ut var avgjørende for at respondentens besvarelse kunne være med i analysen. For det andre kommenterte jeg hvis respondentene hadde utelatt å svare på flere spørsmål, det vil si ikke krysset av der han eller hun skulle ha krysset av. For det tredje så kommenterte jeg hvis

det kom klart frem at respondentene hadde «tullet» for mye ved avkrysningen, det vil si at hun eller han for eksempel hadde satt kryss slik at det skulle komme fram et «sikksakkmønster» eller lignende, og klart ikke tok hensyn til hva de ulike spørsmålene spurte om. Jeg skrev slike kommentarer for samtlige av besvarelsene. De besvarelsene jeg syntes virket bra og seriøst fylt ut så skrev jeg i kommentarfeltet for eksempel «Bra fylt ut», «ok fylt ut» og lignende. På de besvarelsene jeg ikke syntes var så bra fylt ut skrev jeg i kommentarfeltet hva jeg syntes var svakheten ved disse, og hvis jeg opplevde besvarelsen som for useriøst utfylt så skrev jeg for eksempel «Alt for dårlig fylt ut», «For mye tvetydighet i svarene» og lignende. Jeg føler at dette kommentarfeltet bidro til å gi meg verdifull informasjon jeg kunne benytte meg av senere når det kom til utvelgelsen av hvilke besvarelser jeg kunne ta med i selve analysedelen. Etter at jeg hadde lagt inn all data fra alle de 169 respondentene så gikk jeg gjennom de besvarelsene jeg hadde kommentert som tvilsomme, og tok en beslutning om disse skulle være med i analysen eller ikke. Jeg endte opp med å fjerne 16 besvarelser fra datamaterialet mitt. Disse besvarelsene ble fjernet i hovedsak fordi respondentene ikke hadde svart på de innledende seks spørsmålene, fordi respondentene hadde utelatt å svare på mange av spørsmålene eller at respondentene hadde vært for useriøse ved avkrysningen. Ved å utelukke disse besvarelsene fra analysedelen så mener jeg at dette bidro til å gi min undersøkelse høyere kvalitet.

Opprinnelig så var et av målene med denne masteroppgaven ved siden av å undersøke hvilke praksis ungdom fulgte når de publiserte bilder og også undersøke hvilke praksis ungdom fulgte når de publiserte video på Internett, men av grunner jeg nå kommer til å forklare så valgte jeg å kun ta for meg ungdoms publisering av bilder og ikke deres publisering av video. Et stort problem jeg møtte på når jeg registrerte dataene fra spørreskjemaene var at mange av respondentene hadde utelatt å svare på mange eller alle av de spørsmålene som omhandlet video, det vil si den andre delen i spørreskjemaet mitt som besto av 12 spørsmål. Det var som nevnt tidligere i dette underkapittelet flere besvarelser der respondenter ikke hadde krysset av på spørsmål, men dette gjaldt da spesielt den delen som tok for seg video og i mye mindre grad den første delen av spørreskjemaet som tok for seg publisering av bilder og den tredje delen som tok for seg sosiale nettsamfunn. Etter nøye vurdering av hva jeg skulle gjøre med dette problemet så bestemte jeg meg for å ikke ta med dataene fra denne andre delen av spørreskjemaet som omhandlet publisering av video. Dette innebærer at jeg ikke vil presentere dataene respondentene ga på spørsmål 28 til spørsmål 39 i spørreskjemaet mitt (se vedlegg I), og dataene fra disse spørsmålene vil da naturlig nok ikke heller bli brukt til å

belyse mine problemstillinger. Jeg tror at noe av grunnen til at flere av respondentene i liten grad hadde fylt ut videodelen kan være fordi at spørsmålene i bilde-delen og video-delen var ganske like, og når respondentene hadde fylt ut den første delen som handlet bilder så unnlot de i stor grad å svare på den neste delen som handlet om video. En annen grunn til at respondentene hadde krysset dårlig av på video-delen kan være at respondentene som nevnt måtte sette opp mot 183 kryss når de fylte ut spørreskjemaet, noe som kan ha ført til at mange av respondentene syntes spørreskjemaet var for langt og derfor «hoppet» over delen i midten som tok for seg publisering av video. Det at noe av grunnen til at flere av respondentene hadde fylt ut video-delen i spørreskjemaet dårlig mener jeg kan komme av at spørsmålene i bilde-delen og spørsmålene i video-delen var omtrent like og det at spørreskjemaet var langt, gjenspeilte seg også i noen av de tilbakemeldingene jeg fikk fra respondentene på det siste spørsmålet i spørreskjemaet der jeg blant annet spurte om hva de syntes om spørreundersøkelsen. Alt i alt så mener jeg at jeg gjorde det riktige ved å ikke ta med video-delen i analysedelen fordi jeg mener at hvis jeg hadde tatt med denne delen så ville dette kunne ha svekket hele undersøkelsens kvalitet.

I ettertid ser jeg at det kanskje var flere ting jeg kunne ha gjort for å sikre at min undersøkelse fikk bedre kvalitet. Som nevnt tidligere så var oppgavens forskningsopplegg preget av *avstand* til kildene. I ettertid ser jeg at det at jeg ikke selv var til stede under gjennomføringen av spørreundersøkelsen kan ha svekket undersøkelsens kvalitet. Hadde jeg fått muligheten til å være til stede under utfyllingen av spørreskjemaene så kunne jeg muligens ha oppklart enkelte misforståelser som hadde oppstått underveis, og på en slik måte ha økt datamaterialets kvalitet. Jeg kunne også som nevnt ha utført pilotundersøkelsen på personer som var mer i den rette aldersgruppen, det vil si yngre personer enn de jeg utførte pilottestene på (se underkapittel 3.4), noe som kunne ha bidratt til at jeg fikk oppklart eventuelle misforståelser før den virkelige undersøkelsen fant sted. Men jeg mener at de grepene jeg har tatt for å løse de problemene jeg har møtt på underveis i arbeidet med å registrere og analysere dataene fra min spørreundersøkelse har bidratt til at datamaterialet jeg benytter meg av i analysen hadde tilfredsstillende høy kvalitet.

I dette kapitlet har jeg beskrevet det metodiske opplegget jeg har brukt i denne oppgavens spørreundersøkelse. I neste kapittel vil jeg presentere funn fra denne spørreundersøkelsen.

## 4. PRESENTASJON AV FUNN

I dette kapittelet vil jeg presentere funn fra spørreundersøkelsen. Jeg vil legge fram resultatene for hvert spørsmål i spørreskjemaet. Funnene blir presentert i sektordiagrammer og stolpediagrammer. Siden målet med min undersøkelse var å undersøke hvilke *praksis* ungdommene følger når de legger ut bilder på Internett så vil jeg typisk trekke fram og kommentere de funnene som viser hovedtendensene til ungdommene når det kommer til å publisere bilder på Internett, og andre sentrale aspekter som er knyttet til dette. Der jeg har sett tendenser til aldersforskjeller eller kjønnsforskjeller i svarene så er dette trukket fram. I noen tilfeller, der jeg ser på funnene med særskilt interesse, vil jeg også presentere disse i egne diagrammer.

Jeg har delt opp funnene fra spørreskjemaet i tre hoveddeler. Først vil jeg presentere de opplysningene respondentene ga på spørsmål som tok for seg kjønn, alder, studieretning og etnisitet. Deretter vil jeg presentere funn fra spørsmål som omhandlet publisering av bilder på Internett. Jeg har som nevnt blant annet i kapittel 3 (avsnitt 3.8.1) valgt å ikke presentere funn fra den delen av spørreundersøkelsen som tok for seg ungdommenes forhold til publisering av video på Internett. Det var spørsmål 28 til spørsmål 39 i spørreskjemaet som tok for seg publisering av video, og jeg vil derfor presisere at når jeg i dette kapittelet presenterer funn fra undersøkelsen så vil jeg gå direkte fra spørsmål 27 til spørsmål 40. Til slutt i dette kapittelet vil jeg presentere funn fra spørsmål som tar for seg ulike aspekter ved respondentenes forhold til sosiale nettsamfunn.

Før jeg går videre med å presentere funn fra spørreundersøkelsen min vil jeg understreke at jeg har rundet av tallene jeg presenterer i dette kapittelet til nærmeste hele tall.

### 4.1 Personlige opplysninger

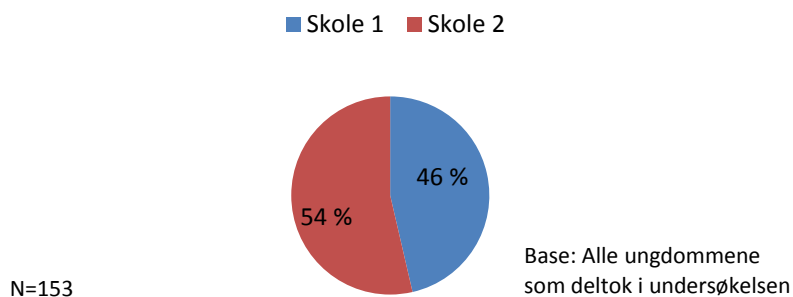
I dette underkapittelet vil jeg presentere funn fra spørreundersøkelsen som tar for seg hvilke av de to skolene ungdommene går på og deres kjønn, alder, studieretning og etnisitet. På spørsmålene som er presentert i dette underkapittelet så svarte alle av de 153 respondentene som deltok i undersøkelsen<sup>11</sup>.

Figur 1 viser en prosentvis oversikt over hvilke av de to skolene deltagere gikk på.

---

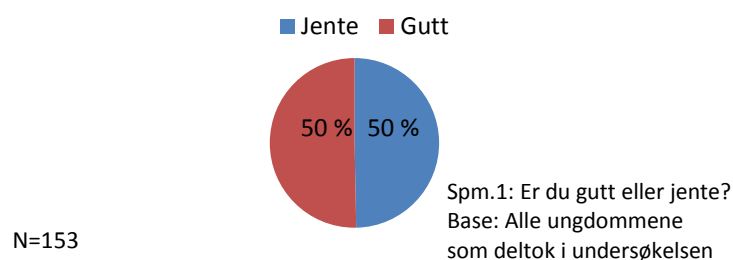
<sup>11</sup> Jeg vil understreke at 153 respondenter er det totale antallet med respondenter etter at jeg valgte å utelukke datamaterialet fra 16 av besvarelsene (se underkapittel 3.8, avsnitt 3.8.1).

**Figur 1: Oversikt over hvilken skole ungdommene går på**



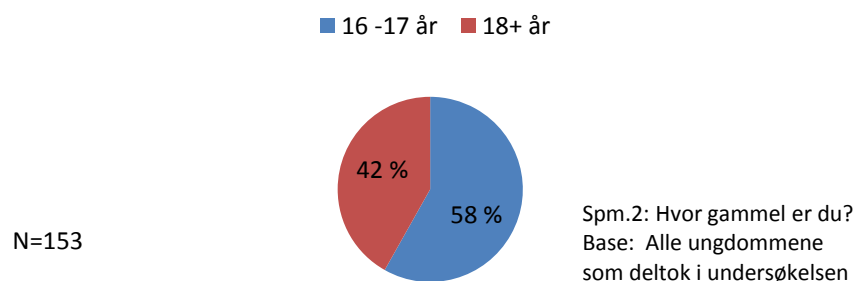
Som vi ser ut i fra figur 1 så er antallet respondenter nokså likt fordelt mellom de to skolene der 46 % av ungdommene kom fra skole 1 og 54 % av ungdommene kom fra skole 2. Det vil si at 71 av ungdommene kom fra skole 1 og 82 av ungdommene kom fra skole 2.

**Figur 2: Oversikt over hvor mange gutter og jenter som deltok i undersøkelsen**



Antallet av gutter og jenter som deltok i undersøkelsen var så å si likt med 76 jenter og 77 gutter.

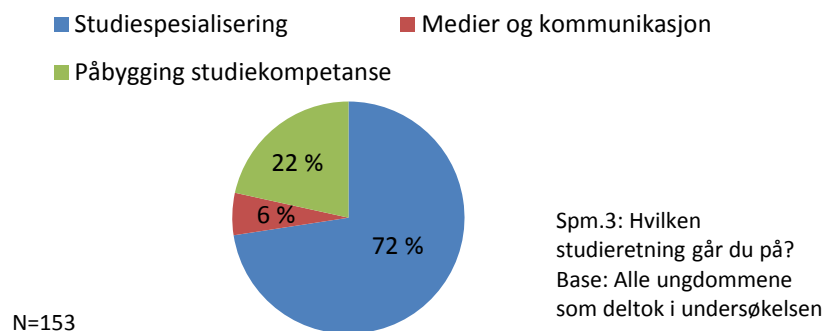
**Figur 3: Oversikt over alderen til ungdommene**



Alderen til ungdommene i undersøkelsen varierte fra 15-24 år. Fordelingen av ungdommene

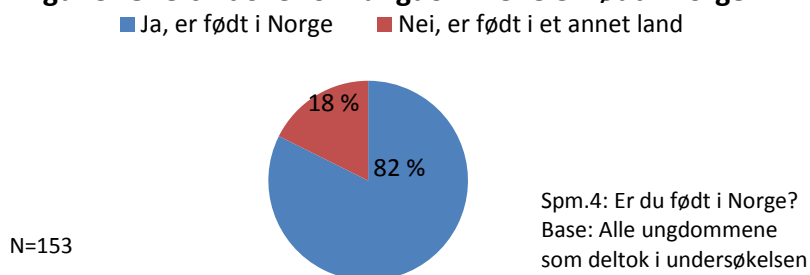
når det kom til alder var som følgende; 3 av ungdommene var 15 år, 37 av ungdommene var 16 år, 49 var 17 år, 41 var 18 år, 14 var 19 år, 7 var 20 år, 1 var 21 år og 1 var 24 år. Som vi ser i figur 3 så har jeg valgt å presentere de ulike alderne i to aldersgrupper. Den første aldersgruppen som jeg har valgt å kalle for *16-17 år* består av de 3 femtenåringene, de 37 16-åringene og de 49 17-åringene. Siden bare 3 av ungdommene som deltok i undersøkelsen var 15 år, så valgte jeg å implementere disse inn i gruppen med 16- og 17-åringene for å gjøre fremstillingen av funnene mer oversiktlig. Til sammen besto da gruppen 16-17 år av 89 ungdommer som utgjorde 58 % av de 153 ungdommene som deltok i undersøkelsen. Den andre aldersgruppen besto av ungdommene som var 18, 19, 20, 21 og 24 år og denne aldersgruppen har jeg valgt å kalle for *18+ år*. Gruppen 18+ år besto da av 64 ungdommer som utgjorde 42 % av de 153 ungdommene som deltok i undersøkelsen. Grunnen til at jeg har valgt å dele opp ungdommene i to aldersgrupper er blant annet for å se om alder spiller en rolle for hvilke praksis ungdommene har når det kommer til å legge ut bilder på Internett. Ungdommene i gruppen 18+ år er myndige, mens ungdommene i gruppen 16-17 år ikke er myndige, så jeg syntes det er spennende å se om dette er noen som virker inn på ungdommens bildepubliserings. Fordelingen av gutter og jenter i de to aldersgruppene var nokså lik. I gruppen 16-17 år var det 43 jenter og 46 gutter, det vil si at 48 % var jenter og 52 % var gutter. I gruppen 18+ år var det 33 jenter og 31 gutter, det vil si at denne gruppen besto av 52 % jenter og 48 % gutter. Fordelen med at andelen gutter og jenter i hver gruppe er nokså lik er at det er lettere å slå fast om funn i datamaterialet skyldes forskjeller i alder mellom ungdommene og ikke kjønnsforskjeller innenfor de to aldersgruppene 16-17 år og 18+ år.

**Figur 4: Oversikt over hvilken studieretning ungdommene går på**



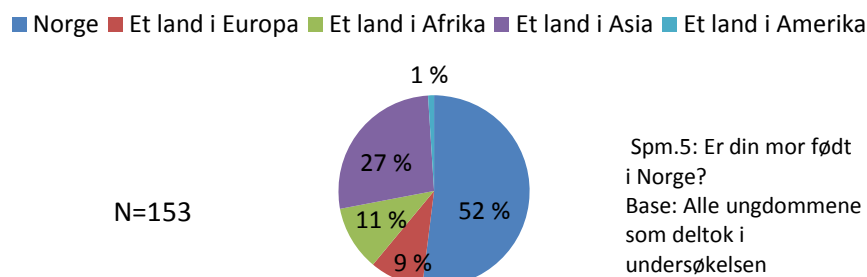
I spørreskjemaet hadde jeg 9 alternativer<sup>12</sup> når det kom til hvilke studieretning respondentene gikk på. Seks av disse studieretningene ble overflødige fordi respondentene som deltok i undersøkelsen kun gikk på tre ulike studieretninger. Som vi ser i figur 4 så gikk flertallet av ungdommene på studieretningen *Studiespesialisering*, 111 av ungdommene gikk på denne. På studieretningen *Påbygging studiekompetanse* og studieretningen *Medier og kommunikasjon* så gikk henholdsvis 33 og 9 ungdommer.

**Figur 5: Oversikt over om ungdommene er født i Norge**



Et flertall på 82 % av ungdommene svarte at de var født i Norge, mens 18 % svarte at de ikke var født i Norge.

**Figur 6: Oversikt over hvor moren til ungdommene er født**



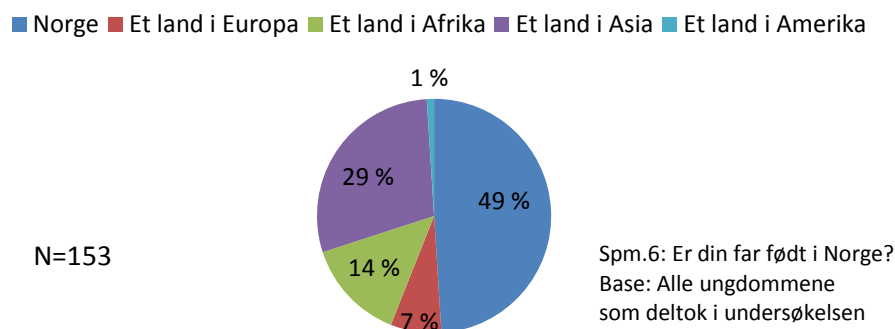
52 % av ungdommene svarte at moren var født i Norge. Av de som ikke hadde en mor som var født i Norge, så svarte et flertall av disse at de hadde en mor som var født i Asia.

Ungdommene kunne også krysset av på om de hadde en mor som var født i Australia, men siden ingen av ungdommene krysset av på dette alternativet så valgte jeg å ikke ta det med i figur 6.

<sup>12</sup> De andre seks studieretningene som ikke er nevnt i figur 4, men som sto i spørreskjemaet var som følgende: *Bygg- og anleggsteknikk*, *OT-gruppe tilknyttet Bygg- og anleggsteknikk*, *OT-gruppe tilknyttet Medier og kommunikasjon*, *Idrettsfag*, *Musikk*, *dans og drama* og *Annen studieretning som ikke er nevnt her*.



**Figur 7: Oversikt over hvor faren til ungdommene er født**

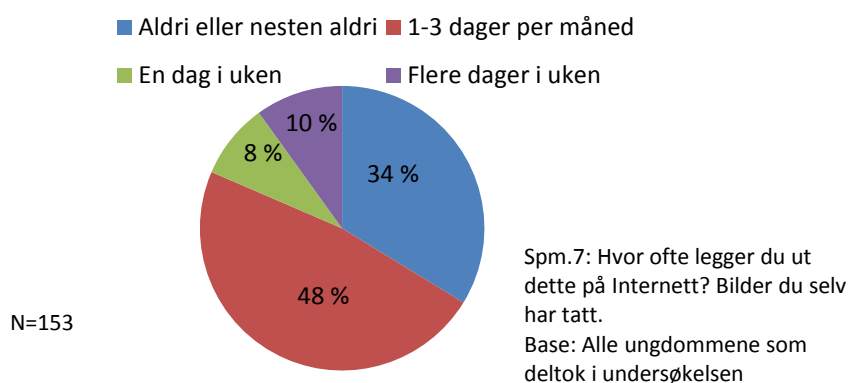


49 % ungdommene svarte at deres far var født i Norge. Av de som ikke hadde en far som var født i Norge, så hadde 29 % av ungdommene en far som var født i Asia. Ungdommene kunne også krysset av på om de hadde en far som var født i Australia, men siden ingen av ungdommene krysset av på dette alternativet så valgte jeg å ikke ta det med i figur 7.

## 4.2 Ungdommenes publisering av bilder

I dette underkapittelet vil jeg presentere funnene fra spørreundersøkelsen som tar for seg hvordan ungdommene forholder seg til publisering av bilder på Internett og holdninger og opplevelser knyttet til dette.

**Figur 8: Oversikt over hvor ofte ungdommene legger ut bilder de selv har tatt på Internett**



13

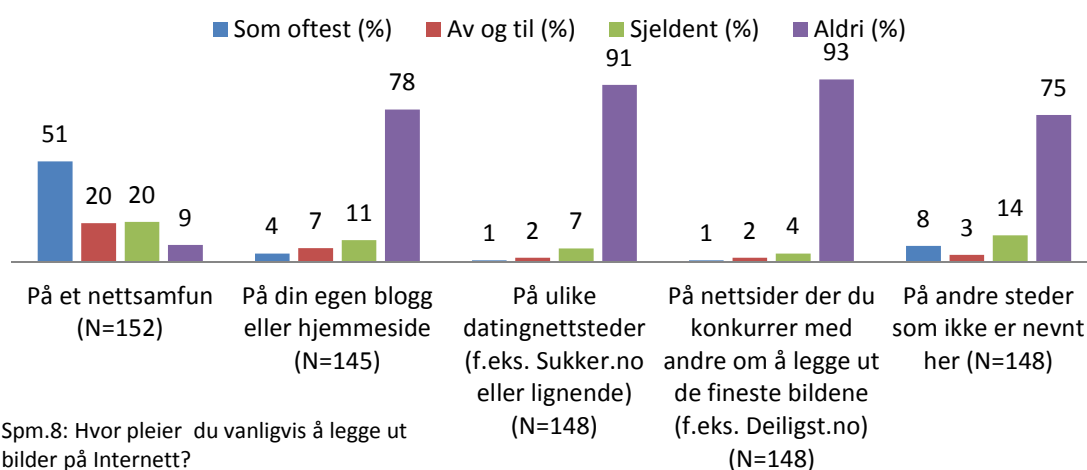
I figur 8 ser vi at 48 % legger ut bilder 1-3 dager per måned. Omtrent en tredjedel av respondentene svarte at de *Aldri eller nesten aldri* legger ut bilder de selv har tatt på Internett.

<sup>13</sup> Svaralternativet «Flere dager i uken» i uken består av både de respondentene som krysset av på svaralternativene «Flere dager i uken» og «Hver dag eller nesten hver dag» i spørreskjemaet. Jeg valgte å slå sammen disse to nokså like svaralternativene i figur 8 for å gjøre presentasjonen av funn mer oversiktlig.

Henholdsvis 10 % og 8 % av ungdommene svarte at de legger ut bilder de selv har tatt på Internett *Flere dager i uken* og *En dag i uken*.

På dette spørsmålet var det en viss forskjell mellom hva kjønnene svarte. Det var flest gutter som svarte at de *aldri eller nesten aldri* legger ut bilder de selv har tatt på Internett, 33 av 77 gutter mot 18 av 76 jenter svarte dette. Det var så og si like mange jenter som gutter som svarte at de legger ut bilder *1-3 dager per måned*, 37 av 76 jenter mot 37 av 77 gutter svarte dette. Litt flere jenter enn gutter svarte at de legger ut bilder de selv har tatt på Internett *En dag i uken* eller *Flere dager i uken*. 10 av 76 jenter svarte at de legger ut bilder *En dag i uken*, mens 3 av 77 gutter svarte det samme. 11 av 76 jenter mot 4 av 77 gutter svarte at de legger ut bilder *Flere dager i uken*. Jeg fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 9: Oversikt over hvor ungdommene legger ut bilder på Internett**



Spm.8: Hvor pleier du vanligvis å legge ut bilder på Internett?  
Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

14

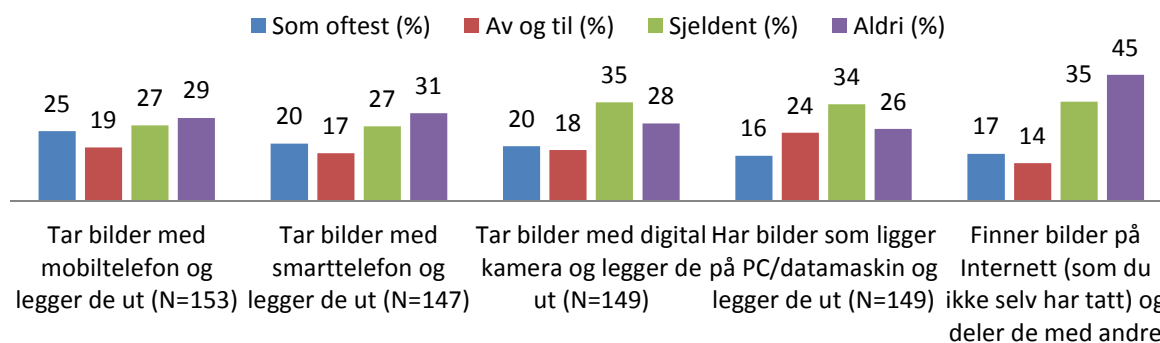
Hvis vi slår sammen svaralternativene *Som oftest* og *Av og til* så ser vi i figur 9 at 71 % av ungdommene svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder på et nettsamfunn de har profil på. Det alternativet flest av ungdommene svarte at de *Aldri* legger ut bilder på var på nettsider der de konkurrerer med andre om å legge ut de fineste bildene, hele 93 % svarte dette.

Det var noen flere jenter enn gutter som oppga at de legger ut bilder de selv har tatt på et nettsamfunn. Hvis vi slår sammen svaralternativene *Som oftest* og *Av og til* så svarte 59 av

<sup>14</sup> I denne figuren har jeg forkortet to av alternativene. Alternativet: «På et nettsamfunn» var opprinnelig i spørreskjemaet mitt: «På et nettsamfunn du har profil på», og alternativet: «På ulike datingnettsteder (f.eks. Sukker.no eller lignende)» var opprinnelig i spørreskjemaet mitt: «På ulike datingnettsteder (f.eks. Sukker.no, møteplassen.no eller lignende).

75 jenter mot 49 av 77 gutter at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder på et nettsamfunn de har profil på. På de resterende alternativene svarte guttene og jentene omtrent det samme. Jeg fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

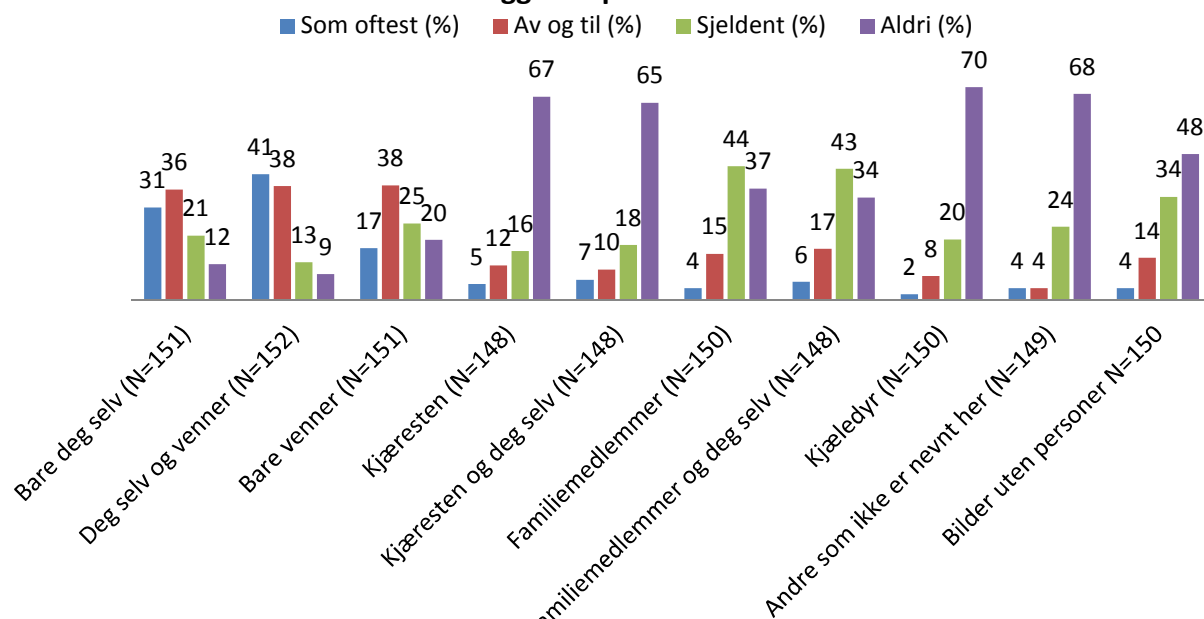
**Figur 10: Oversikt over hvordan ungdommene legger ut bilder på Internett**



Spm.9: Hvis du legger ut bilder på Internett hvordan gjør du vanligvis dette? (N=148)  
 Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen.

Figur 10 ovenfor viser at hvordan ungdommene legger ut bilder på Internett er nokså likt spredt utover de fem alternativene. *Tar bilder med mobiltelefon og legger de ut* var det alternativet flest av ungdommene svarte *som oftest* på der 25 % av ungdommene svarte dette. 45 % svarte at de *Aldri* finner bilder på Internett og deler disse med andre. Jeg fant ingen aldersforskjeller eller kjønnsforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 11: Oversikt over hvem som er avbildet på bildene ungdommene legger ut på Internett**

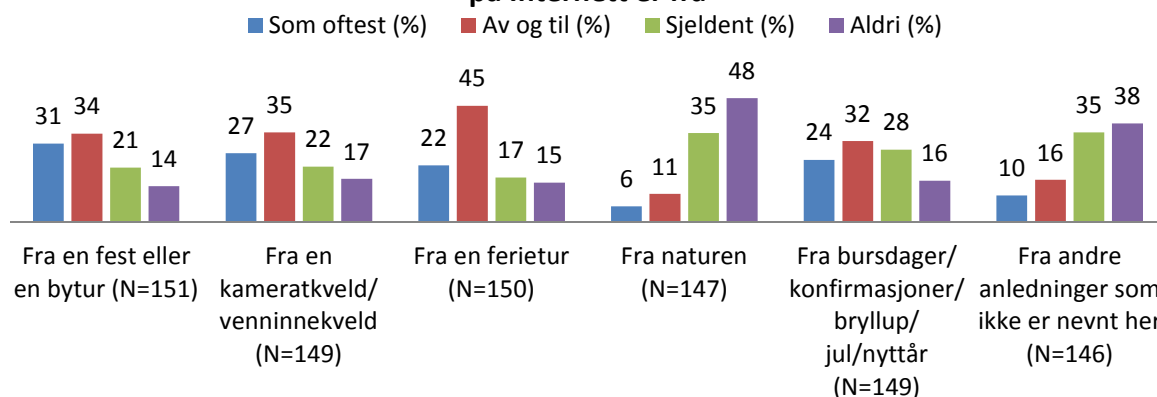


Spm.10: Hvis du legger ut bilder på Internett hvem pleier å være på disse bildene?  
Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

Hvis vi slår sammen svaralternativene *Som oftest* og *Av og til* så ser vi i figur 11 at 79 % av ungdommene svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder av seg selv og venner, mens 67 % av ungdommene svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder av bare seg selv. 55 % svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder av *Bare venner*. 19 % svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder av *Familiemedlemmer*, mens 23 % svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder av familiemedlemmer og seg selv. Slår vi sammen svaralternativene *Sjeldent* og *Aldri* så var det 90 % av ungdommene som svarte at bilder av *Kjæledyr* er noe de *Sjeldent* eller *Aldri* legger ut på Internett.

Betydelig flere jenter enn gutter svarte at det *Som oftest* eller *Av og til* pleier å være *Bare venner* på bildene de legger ut, 61 av 75 jenter mot 32 av 76 gutter svarte dette. På de resterende alternativene til hvem som pleier å være avbildet på bildene de legger ut så svarte guttene og jentene omtrent det samme. Jeg fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 12: Oversikt over hvilke anledning bildene ungdommene legger ut på Internett er fra**



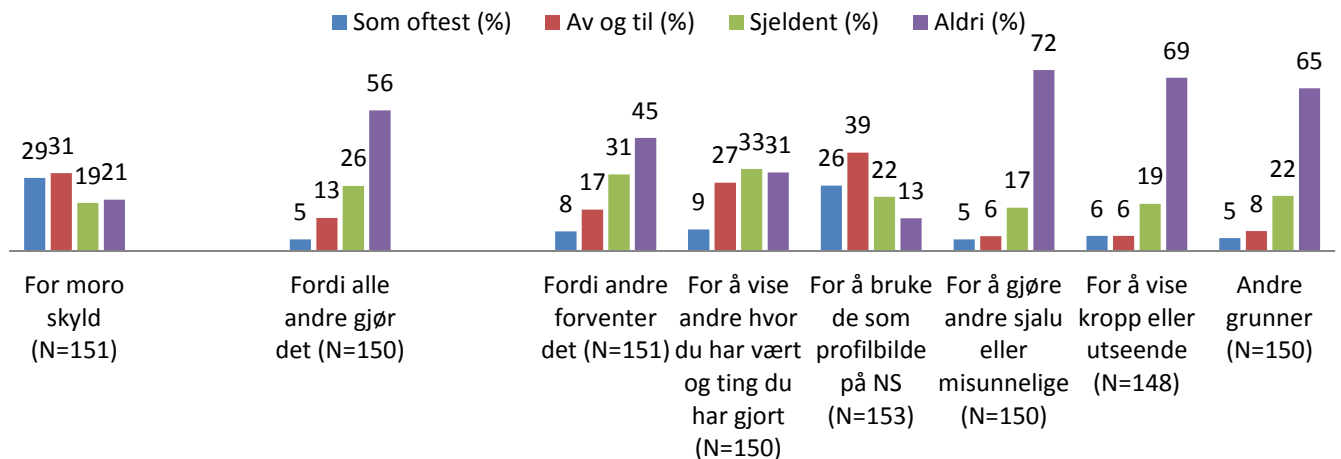
Spm.11: Hvis du legger ut bilder på Internett *du selv har tatt*, i hvilken anledning er disse bildene tatt?

Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

Det alternativet flest av ungdommene svarte *Som oftest* på var at de legger ut bilder *Fra en fest eller en bytur*, 31 % svarte dette. Legger vi sammen svaralternativene *Som oftest* og *Av og til* så ser vi at 67 % av svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder *Fra en ferietur*, 62 % svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder *Fra en kameratkveld/venninnekveld*, 56 % svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder *Fra bursdager/konfirmasjoner/bryllup/jul/nyttår*. Hvis vi slår sammen svaralternativene *Sjeldent* og *Aldri* var det 83 % som svarte at de *Sjeldent* eller *Aldri* legger ut bilder *Fra naturen*, mens 73 % svarte at de *Sjeldent* eller *Aldri* legger ut bilder *Fra andre anledninger som ikke er nevnt her*.

Det var noen flere jenter enn gutter som svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* legger ut bilder fra en kameratkveld eller en venninne kveld, 55 av 75 jenter mot 37 av 74 gutter svarte dette. På de andre alternativene var det ingen særskilte kjønnsforskjeller å trekke fram. Fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 13: Oversikt over hvorfor ungdommene legger ut bilder på Internett**



Spm.12: Jeg legger ut bilder på Internett...  
 Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

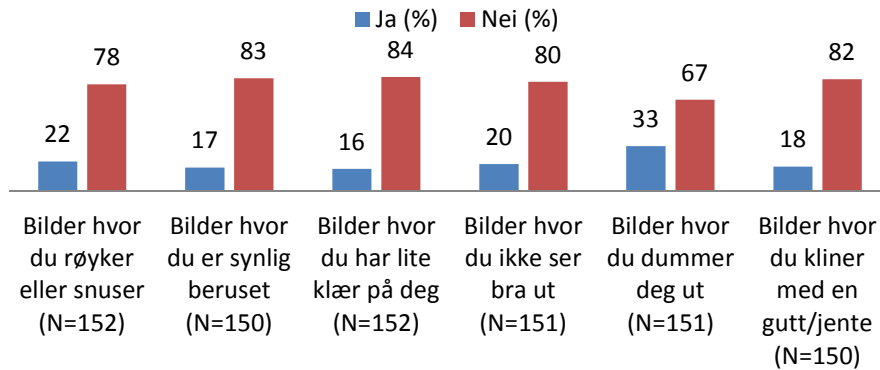
15

I figur 13 ser vi at 29 % av ungdommene svarte at de *Som oftest* legger ut bilder for *Moro skyld*, mens 26 % svarte at de *Som oftest* legger ut bilder *For å bruke de som profilbilde på nettsamfunn*. Hvis vi slår sammen svaralternativene *Som oftest* og *av og til* så ser vi at 36 % svarte at de *Som oftest* eller *av og til* legger ut bilder *For å vise andre hvor du har vært og ting du har gjort*. Hvis vi slår sammen svaralternativene *Sjeldent* og *Aldri* så ser vi at 89 % svarte at de *Sjeldent* eller *Aldri* legger ut bilder *For å gjøre andre sjalu eller misunnelige* og 88 % oppga at de *Sjeldent* eller *Aldri* legger ut bilder *For å vise fram kropp eller utseende*.

Det var noen flere jenter enn gutter som svarte at de *som oftest* eller *av og til* legger ut bilder *Fordi andre forventer det*, 24 av 75 jenter mot 13 av 76 gutter svarte dette. På de resterende alternativene så svarte guttene og jentene omtrent likt. Her fant jeg ingen aldersforskjeller å trekke fram.

<sup>15</sup> I denne figuren har jeg forkortet tre av alternativene. Alternativet: «Fordi andre forventer det» var opprinnelig i spørreskjemaet mitt: «Fordi andre forventer det (eks. at du legger ut bilder fra helgens fest), alternativet: «For å bruke de som profilbilde på NS» var opprinnelig i spørreskjemaet: « For å bruke de som profilbilde på et nettsamfunn» og alternativet: «Andre grunner» var opprinnelig i spørreskjemaet: «Andre grunner som ikke er nevnt her».

**Figur 14: Oversikt over hvilke bilder ungdommene syntes det er greit at andre legger ut av dem**

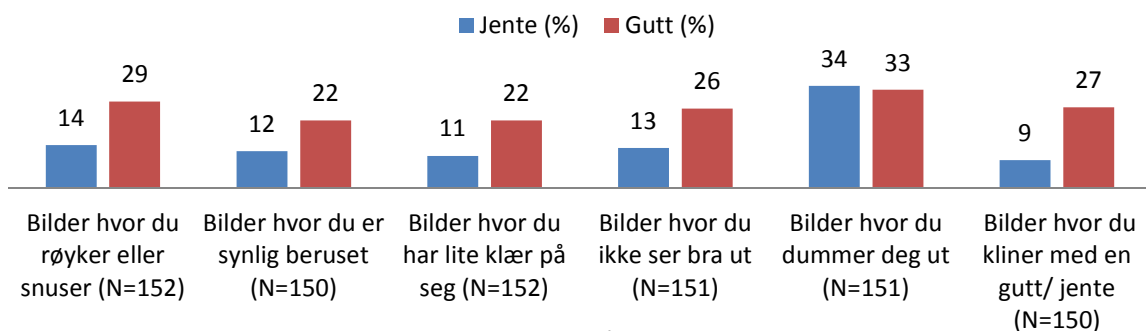


Spm.13: Hvis noen legger ut bilder av deg på Internett, syntes du det er greit at de legger ut følgende bilder av deg?  
Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

I figur 14 ser vi at *Bilder hvor du dummer deg ut* var det alternativet flest av ungdommene svarte *Ja* på, 33 % svarte dette. På de resterende alternativene svarte fra 78 % til 84 % *Nei* på at det var greit at andre legger ut slike bilder av dem. Flest av ungdommene krysset *Nei* på alternativet *Bilder hvor du har lite klær på deg*.

På dette spørsmålet var det ganske stor forskjell mellom hva kjønnene svarte på de ulike alternativene av bilder. Stolpediagrammet nedenfor (figur 15) viser en prosentvis oversikt over hvor stor andel av gutter og jenter som svarte *Ja* på de ulike alternativene på spørsmål 13.

**Figur 15: Sammenlikning av hva slags bilder de ulike kjønnene syntes er greit at andre legger ut av dem**



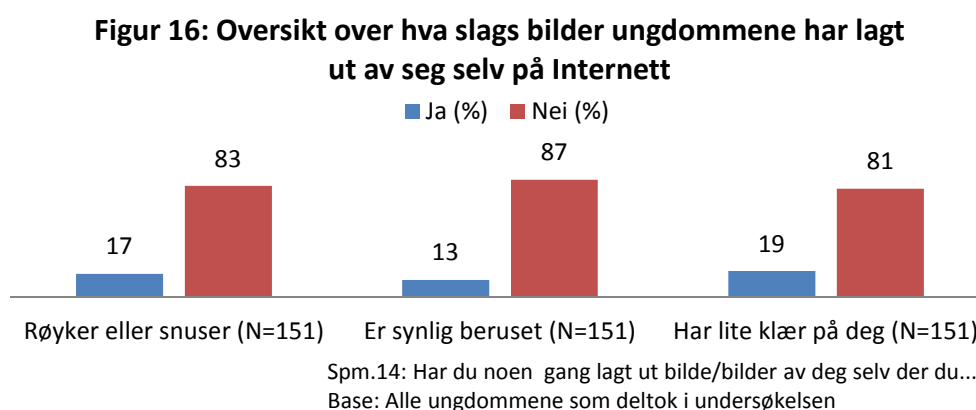
Spm.13: Hvis noen legger ut bilder av deg på Internett, syntes du det er greit at de legger ut følgende bilder av deg?  
Base: Viser bare resultatene for de som krysset av "Ja" på alternativene på spm.13.

16

<sup>16</sup> Filter: Viser bare resultatene for de respondentene som svarte "Ja" på alternativene på spørsmål 13. Oversikt over hvor mange gutter og jenter som svarte «ja» eller «nei» på alternativene på spm.13: på alt.1 svarte 75 jenter og 77 gutter, på alt.2 svarte 74 jenter og 76 gutter, på alt.3 svarte 75 jenter og 77 gutter, på alt.4 svarte 75 jenter og 76 gutter, på alt. 5 svarte 74 jenter og 77 gutter, på alt.6

Som vi ser i figur 15 så er det en større andel av gutter enn jenter som svarte *Ja* på de ulike alternativene på spørsmål 13, bortsett fra alternativet *Bilder hvor du dummer deg ut*, der omtrent en like stor andel jenter og gutter svarte *Ja*.

På dette spørsmålet fant jeg også noen interessante forskjeller mellom hva de to aldersgruppene svarte på noen av de seks alternativene av bilder på spørsmål 13. Det var en større andel av ungdommene i aldersgruppen 18+ år enn de i gruppen 16-17 år som svarte *Ja* på alternativene *Bilder hvor du røyker eller snuser* og *Bilder hvor du har lite klær på deg*, mens det på alternativet *Bilder hvor du dummer deg ut* var flere i gruppen 16-17 år enn i gruppen 18+ år som svarte *Ja* på. På alternativet *Bilder hvor du røyker eller snuser* svarte 9 av 64 i gruppen 16-17 år mot 29 av 88 i gruppen 18+ år *Ja* på at det er greit at andre legger ut slike bilder av dem på Internett. På alternativet *Bilder hvor du har lite klær på deg* krysset 8 av 63 (12 %) i gruppen 16-17 år mot 19 av 87 i gruppen 18+ år på *Ja*. På alternativet *Bilder hvor du dummer deg ut* svarte 24 av 63 i gruppen 16-17 år mot 24 av 88 i gruppen 18+ år av på *Ja*. På de resterende alternativene var ingen forskjeller å trekke fram mellom hva de to aldersgruppene svart.



Figur 16 viser at 19 % av ungdommene svarte *Ja* på at de har lagt ut bilde eller bilder av seg selv der de har lite klær på seg. 87 % svarte *Nei* på at de har lagt ut bilde eller bilder av seg selv der de *Er synlig beruset* og 83 % svarte *Nei* på at de har lagt ut bilder av seg selv der de *Røyker eller snuser*.

Gutter og jenter svarte noe forskjellig på noen av de tre alternativene av bilder som er presentert i figur 16. 10 av 76 jenter mot 16 av 75 gutter svarte *Ja* på at de har lagt ut bilder av seg selv der de *Røyker eller snuser*. 5 av 76 jenter mot 14 av 75 gutter svarte *Ja* på at de har

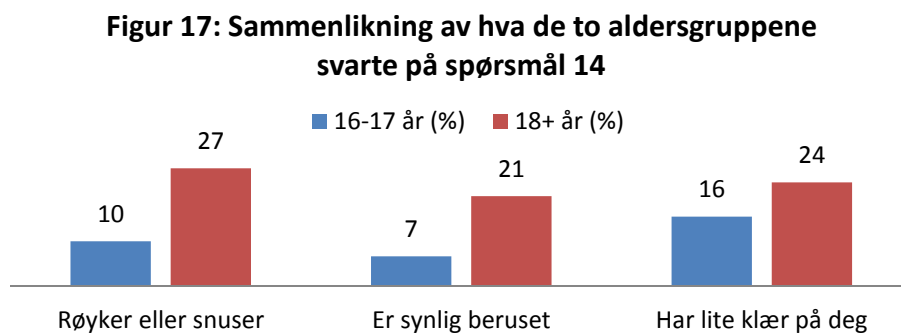
---

svarte 75 jenter og 75 gutter.



lagt ut bilder av seg selv der de *Er synlig beruset*, mens 14 av 75 jenter mot 15 av 76 gutter svarte *Ja* på alternativet *Har lite klær på deg*.

På dette spørsmålet fant jeg noen forskjeller mellom de to aldersgruppene jeg ønsker å trekke fram. Det var 88 av ungdommene i gruppen 16-17 år og 63 av ungdommene i gruppen 18+ år som svarte *Ja* eller *Nei* på de tre alternativene på spørsmål 14. Hvor stor andel av de to aldersgruppene som svarte *Ja* på de tre alternativene på spørsmål 14 er presentert i diagrammet nedenfor (figur 17).



Spm.14: Har du noen gang lagt ut bilde/bilder av deg selv der du...

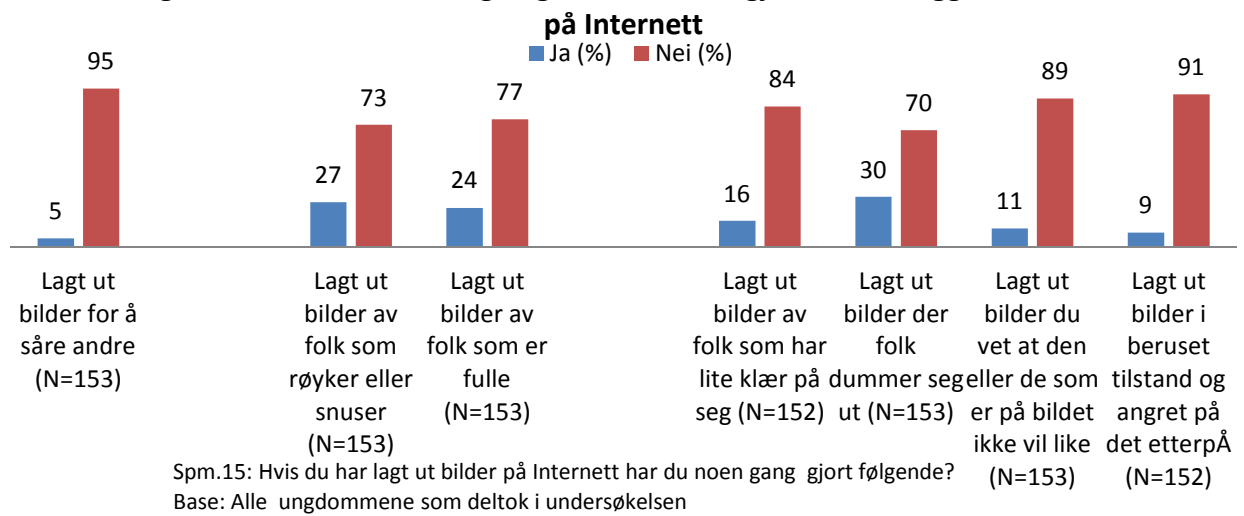
Base: Viser bare resultatene for de som svarte "Ja" på alternativene på spm.14

17

I figur 17 ser vi at det var en større andel av ungdommene i aldersgruppen 18+ år enn i gruppen 16-17 år som krysset av *Ja* på at de har lagt ut bilder av seg selv på Internett der de røyker eller snuser, Er synlig beruset og bilder der de har lite klær på seg.

<sup>17</sup> Filter: Viser bare resultatene for de respondentene som svarte "Ja" på alternativene på spørsmål 14.

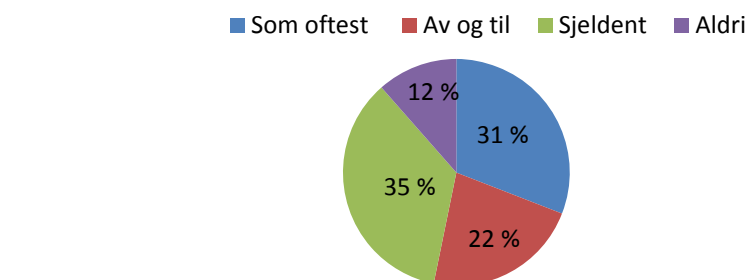
**Figur 18: Oversikt over ting ungdommene har gjort når de legger ut bilder**



Figur 18 viser at 30 % av ungdommene svarte at de har *Lagt ut bilder der folk dummer seg ut*, 27 % har *Lagt ut bilder av folk som røyker eller snuser* og 24 % har lagt ut *Bilder av folk som er fulle*. Hele 95 % svarte *Nei* på at de har *Lagt ut bilder for å såre andre*, mens 91 % svarte *Nei* på at de har *Lagt ut bilder i beruset tilstand og angret på det etterpå*.

Det var noen flere jenter enn gutter som svarte *Ja* på at de har *Lagt ut bilder der folk dummer seg ut*, 28 av 76 jenter mot 18 av 77 gutter svarte dette. På de resterende alternativene var det ingen spesielle forskjeller mellom hva gutter og jenter svarte. Fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 19: Oversikt over om ungdommene ber de avbildede om tillatelse til å legge ut bilder av dem på Internett**



N=139

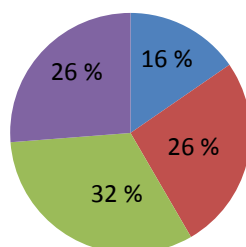
Spm.16: Når *du* legger ut bilder av *andre* på Internett pleier du vanligvis å...Spørre dem om lov før du legger ut bilder av dem. Hvis du aldri legger ut bilder av andre så ikke kryss av her.  
 Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

Figur 19 viser at et flertall på 35 % av ungdommene svarte at de *Sjeldent* ber de avbildede om lov før de legger ut bilder av dem på Internett. Hvis vi slår sammen svaralternativene *Som oftest* og *Av og til* så ser vi at 53 % av ungdommene svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* ber de avbildede om lov før de legger ut bilder av dem på Internett. 12 % svarte at de *Aldri* ber de

avbildede om lov. På dette spørsmålet fant jeg ingen alder- eller kjønnsforskjeller å trekke fram.

**Figur 20: Oversikt over om andre ber ungdommene om tillatelse til å legge ut bilder av dem på Internett**

■ Som oftest ■ Av og til ■ Sjeldent ■ Aldri



N=149

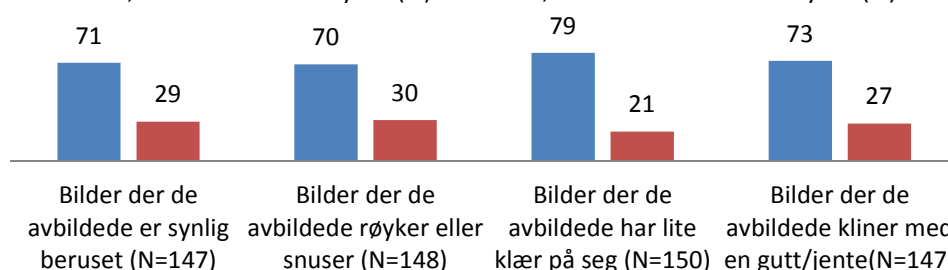
Spm.17: Når *andre* legger ut bilder av *deg* på Internett pleier de vanligvis å...Spørre deg om lov før de legger ut bilder av deg. Hvis andre aldri legger ut bilder av deg så ikke kryss av her. Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

I figur 20 ser vi at et flertall på 32 % av ungdommene svarte at andre *Sjeldent* ber dem om lov før de legger ut bilder hvor de er avbildet. Hvis vi slår sammen svaralternativene *Som oftest* og *Av og til* så svarte 42 % av ungdommene at andre *Som oftest* eller *Av og til* ber dem om lov til å legge ut bilder av dem. 26 % svarte at andre *Aldri* pleier å be dem om lov før de legger ut bilder av dem på Internett.

Jenter og gutter svarte noe ulikt på dette spørsmålet. 23 av 74 jenter mot 39 av 75 gutter svarte at de *Som oftest* eller *Av og til* blir spurt om samtykke fra andre som legger ut bilder av dem på Internett. Her fant jeg ingen aldersforskjeller å trekke fram.

**Figur 21: Oversikt over hva slags bilder ungdommene ville bedt de avbildede om tillatelse til å legge ut på Internett**

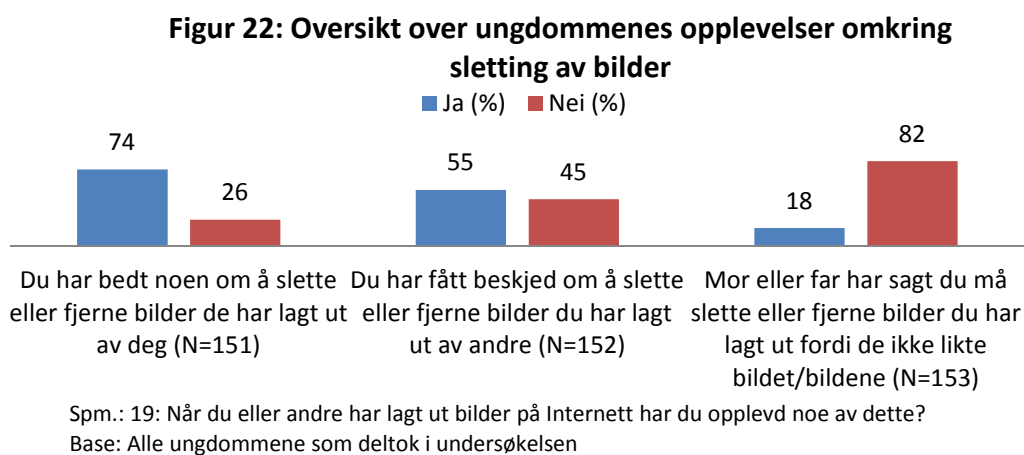
■ Ja, ville bedt om samtykke (%) ■ Nei, ville ikke bedt om samtykke (%)



Spm.18: I hvilke av følgende type bilder føler du at du måtte spurt de avbildede om lov til å legge ut bilder av dem?  
Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

Figur 21 viser at godt over to tredjedeler av ungdommene svarte at de ville bedt de avbildede om samtykke på de fire alternativene av bilder.

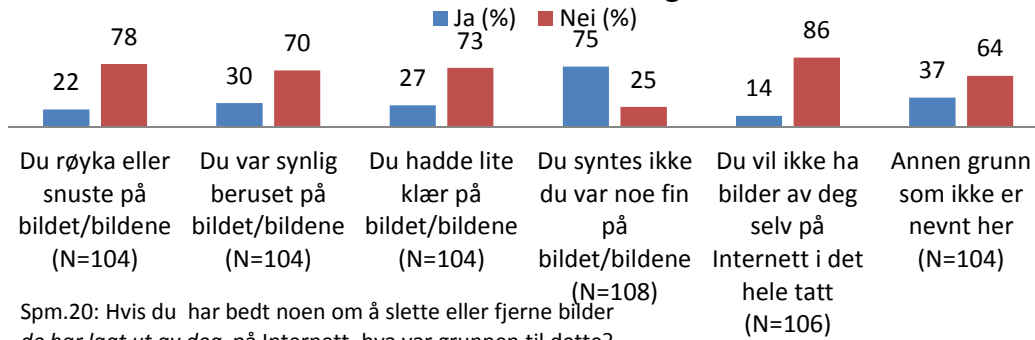
En litt større andel av jentene enn guttene svarte at de ville bedt om samtykke fra de avbildede på de fire alternativene av bilder som er presentert i figur 21. 58 av 73 jenter mot 47 av 74 gutter ville bedt om samtykke ved *Bilder der de avbildede er synlig beruset*. 53 av 72 jenter mot 51 av 76 gutter ville bedt om samtykke ved *Bilder der de avbildede røyker eller snuser*. 59 av 73 jenter mot 59 av 77 gutter ville spurt om samtykke ved *Bilder der de avbildede har lite klær på seg*. 56 av 72 jenter mot 51 av 75 gutter ville spurt om samtykke ved *Bilder der de avbildede kliner med en gutt/jente*. Jeg fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.



Figur 22 viser at et flertall på 74 % av ungdommene har bedt noen om å slette eller fjerne bilder de har lagt ut av dem på Internett. 55 % har fått beskjed om å slette eller fjerne bilder de har lagt ut av andre, mens kun 18 % av ungdommene svarte at mor eller far har bedt dem om å slette bilder de har lagt ut.

På dette spørsmålet var det forskjeller mellom hva kjønnene svarte på noen av alternativene. 69 av 76 jenter mot 43 av 75 gutter har bedt andre om å slette eller fjerne bilder de har lagt ut av dem på Internett. 53 av 76 jenter mot 30 av 76 gutter har fått beskjed om å slette eller fjerne bilder de har lagt ut av andre. Det var så og si like mange jenter som gutter som svarte at de hadde fått beskjed fra mor eller far om å slette bilder de hadde lagt ut, 14 av 76 jenter mot 13 av 77 gutter svarte dette. På dette spørsmålet fant jeg ingen aldersforskjeller å trekke fram.

**Figur 23: Oversikt over grunner til at ungdommene har bedt andre om å slette bilder de har lagt ut av dem**



Spm.20: Hvis du har bedt noen om å slette eller fjerne bilder de har lagt ut av deg på Internett, hva var grunnen til dette? Hvis du ikke har opplevd dette så ikke sett noen kryss her.

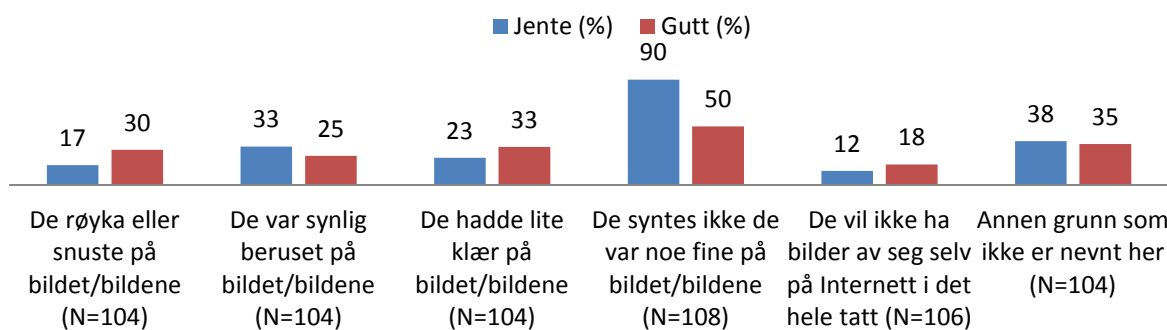
Base: De som krysset av "Ja" på alternativ 1 på spm.19

18

I figur 23 ser vi at et flertall på 75 % oppga at grunnen til at de har bedt andre om å slette bilder av dem er at de ikke syntes de var noe fine på bilde. Bare 14 % av ungdommene svarte at grunnen til at de har bedt andre om å slette bilder av dem er at de ikke vil ha bilder av seg selv på Internett i det hele tatt.

Kjønnene svarte forskjellig på noen av alternativene på dette spørsmålet. Figur 24 nedenfor viser en prosentvis sammenlikning av hvor stor andel av jentene og guttene som svarte *Ja* på de seks alternativene på spørsmål 20.

**Figur 24: Sammenlikning av hva de ulike kjønnene oppga som grunn til at de har bedt andre om å slette bilder av dem**



Spm.20: Hvis du har bedt noen om å slette eller fjerne bilder de har lagt ut av deg på Internett, hva var grunnen til dette? Hvis du ikke har opplevd dette så ikke sett noen kryss her

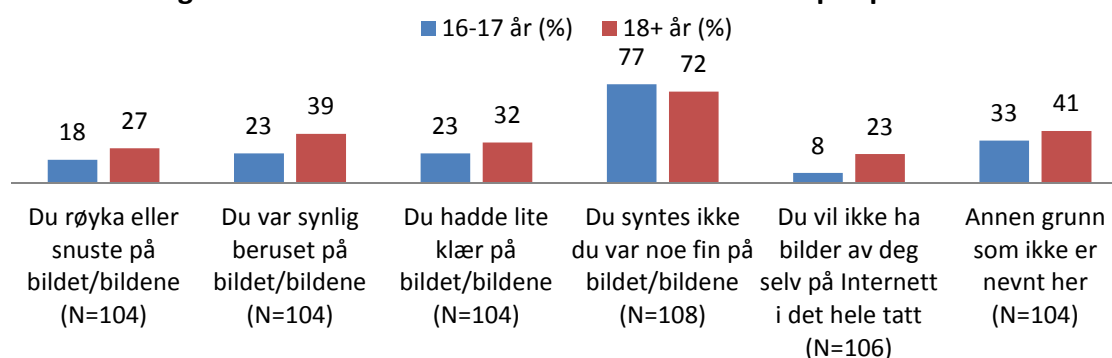
Base: De som krysset av "Ja" på alt.1 på spm.19 og viser bare resultatene for de som krysset av "Ja" på alternativene på spm.20.

<sup>18</sup> Filter: Viser bare resultatene for de respondentene som svarte "Ja" på alternativ 1 på spørsmål 19.

Som vi ser i figur 24 så var det langt flere jenter enn gutter som svarte at grunnen til at de har bedt andre om å slette bilder av dem var at *De syntes ikke de var noe fine på bildet/bildene*, 90 % av jentene mot 50 % av guttene svarte dette. Det var noen flere gutter enn jenter som hadde bedt andre om å slette bilder av dem fordi *De røyka eller snuste på bildet/bildene*, 17 % jenter mot 30 % gutter oppga dette som grunn. På de resterende grunnene svarte jenter og gutter nokså likt.

På alle de seks grunnene til at ungdommene har bedt noen om å slette bilder på spørsmål 20, bortsett fra på grunnen *Du hadde lite klær på bildet/bildene*, var det en større andel av ungdommene i aldersgruppen 16-17 år enn i gruppen 18+ som svarte *Ja* på at dette var grunnen til at de har bedt andre om å slette bilder de har lagt ut av dem. Figur 25 nedenfor viser en prosentvis sammenlikning over hva de to aldersgruppene oppga som grunn til at de har bedt andre om å slette bilder de har lagt ut av dem på Internett.

**Figur 25: Sammenlikning av hva de to aldersgruppene oppga som grunn til at de har bedt andre om å slette bilder på spm. 20**



Spm.20: hvis du har bedt noen om å slette eller fjerne bilder *de har lagt ut av deg* på Internett, hva var grunnen til dette? Hvis du ikke har opplevd dette så ikke sett noen kryss her

Base: De som krysset av "Ja" på alt.1 på spm.19, og viser bare resultatene for de som krysset av "Ja" på alternativene på spm.20

20

<sup>19</sup> Filter: viser bare resultatene for respondentene de som svarte "Ja" på alternativ 1 på spørsmål 19, og viser bare resultatene for de som svarte "Ja" på alternativene på spørsmål 20.

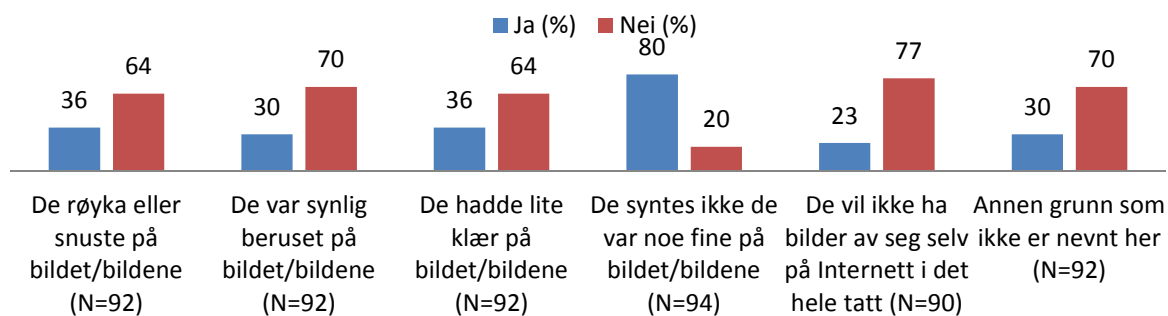
Oversikt over hvor mange gutter og jenter som svarte "Ja" eller "Nei" på alternativene på spørsmål 20: på alt. 1,2 og 3 svarte 64 jenter og 40 gutter, på alt.4 svarte 68 jenter og 40 gutter, på alt.5 svarte 66 jenter og 40 gutter, på alt.6 svarte 64 jenter og 40 gutter.

<sup>20</sup> Filter: viser bare resultatene for de respondentene som svarte "Ja" på alternativ 1 på spørsmål 19, og viser bare resultatene for de som svarte "Ja" på alternativene på spørsmål 20.

Oversikt over hvor mange fra de ulike aldersgruppene som krysset av «ja» eller «nei» på alternativene på spørsmål 20: På alt.1,2 og 3 svarte 60 i gruppen 16-17 år og 44 i gruppen 18+ år, på alt.4 svarte 62 i gruppen 16-17 år og 46 i gruppen 18+ år, på alt.5 svarte 62 i gruppen 16-17 år og 44 i gruppen 18+ år, på alt.6 svarte 60 i gruppen 16-17 år og 44 i gruppen 18+ år.

Som vi ser i figur 25 så var det en større andel av ungdommene i aldersgruppen 18+ år enn i aldersgruppen 16-17 år som svarte *Ja* på alle grunnene bortsette fra på grunnen *Du synes ikke du var noe fin på bildet/bildene*, der de i gruppen 18+ år og de i gruppen 16-17 år svarte nokså likt.

**Figur 26: Oversikt over grunner til at andre har bedt ungdommene om å slette bilder de har lagt ut av dem**



Spm.21: Hvis du har fått beskjed om å slette eller fjerne bilder *du har lagt ut av andre* på Internett, hva var grunnen til dette? Hvis du ikke har opplevd dette så ikke sett noen kryss her  
Base: De som krysset av "Ja" på alt.2 og/eller alt.3 på spm.19

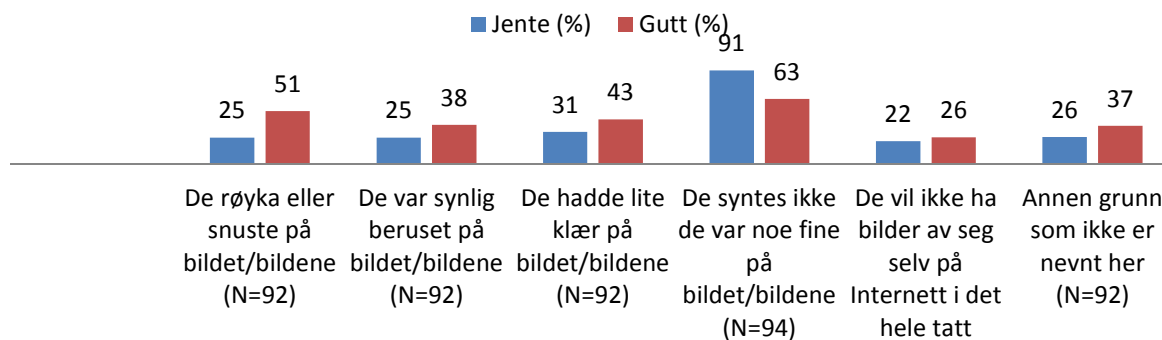
21

Figur 26 viser at et flertall på 80 % oppga at grunnen til at de har fått beskjed av andre om å slette bilder de har lagt ut av dem er at de avbildede ikke syntes de var noe fine på bildet eller bildene. 77 % svarte *Nei* til at grunnen til at de har fått beskjed om å slette bilder av andre er fordi de avbildede ikke vil ha bilder av seg selv på Internett i det hele tatt. På de resterende alternativene svarte mellom 30 % og 36 % av ungdommene *Ja* til at dette var grunnen til at andre har bedt dem om å slette bilder de har lagt ut.

Jenter og gutter svarte forskjellig på noen av de ulike grunnene til at de har fått beskjed om å slette bilder de har lagt ut. Sammenlikning mellom hvor stor andel av gutter og jenter som svarte på *Ja* på de ulike alternativene på spørsmål 21 er presentert i figur 27 nedenfor.

<sup>21</sup> Filter: Viser bare resultatene for de respondentene som svarte "Ja" på alternativ 2 og/eller alternativ 3 på spørsmål 19.

**Figur 27: Sammenlinkning av hva de ulike kjønnene oppga som grunn til at andre har bedt dem om å slette bilder de har lagt ut av dem på Internett**



Spm.21: Hvis du har fått beskjed om å slette eller fjerne bilder du har lagt ut av andre på Internett, hva var grunnen til dette? Hvis du ikke har opplevd dette så ikke sett noen kryss her.  
 Base: De som krysset av "Ja" på alt.2 og/eller alt.3 på spm.19, og viser bare resultatene for de som krysset av "Ja" på alternativene på spm.21.

22

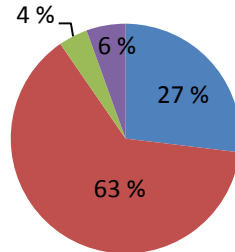
Figur 27 viser at 91 % av jentene oppga at andre har bedt dem om å slette bilder de har lagt ut av dem fordi *De syntes ikke de var noe fine på bildet/bildene*, mens 63 % av guttene oppga dette som grunn. 51 % av guttene mot 25 % av jentene svarte at andre hadde bedt dem om å slette bilder fordi *De røyka eller snuste på bildet/bildene*. På de resterende grunnene til at ungdommene har fått beskjed om å slette bilder de har lagt ut av andre så svarte gutter og jenter nokså likt. På dette spørsmålet fant jeg ingen aldersforskjeller å trekke fram.

<sup>22</sup> Filter: viser bare resultatene for de respondentene som svarte "Ja" på alternativ 2 og/eller alternativ 3 på spørsmål 19, og viser bare resultatene for de respondentene som svarte «Ja» på alternativene på spørsmål 21. Oversikt over hvor mange gutter og jenter som svarte «Ja» eller «Nei» på alternativene på spørsmål 21: på alt. 1,2 og 3 svarte 55 jenter og 37 gutter, på alt.4 svarte 56 jenter og 38 gutter, på alt.5 svarte 55 jenter og 35 gutter, på alt.6 svarte 54 jenter og 38 gutter.



**Figur 28: Oversikt over om ungdommene stoler på at andre legger ut bilder av dem de syntes er ok**

- Ja, jeg stoler på at alle legger ut ok bilder av meg
- Kommer an på hvem som legger ut bildene
- Nei, jeg stoler ikke på at noen legger ut ok bilder av meg
- Har ingen mening om dette



Spm.22: Stoler du på at folk legger ut bilder av deg som du syntes er ok?

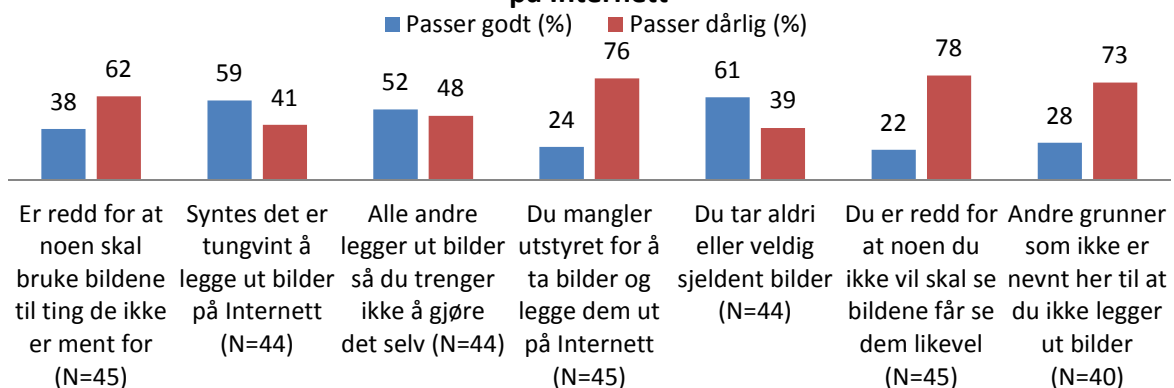
Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

N=145

I figur 28 ser vi at på spørsmålet om ungdommene stoler på at folk legger ut bilder av dem som de syntes er ok så krysset et flertall på 63 % av på alternativet *Kommer an på hvem som legger ut bildene*. 27 % av ungdommene oppga at de stoler på at alle legger ut ok bilder av dem, mens bare 4 % av svarte at de ikke stolte på noen når det kom til å legge ut bilder de syntes er ok.

Jenter og gutter svarte noe ulikt på dette spørsmålet. 72 jenter og 73 gutter svarte på dette spørsmålet. En større andel av guttene enn jentene krysset av på alternativet *Ja, jeg stoler på at alle legger ut ok bilder av meg*, 28 gutter mot 11 jenter hadde krysset av på dette alternativet. På alternativet *Kommer an på hvem som legger ut bildene* hadde 55 jenter mot 37 gutter krysset av på dette. Fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

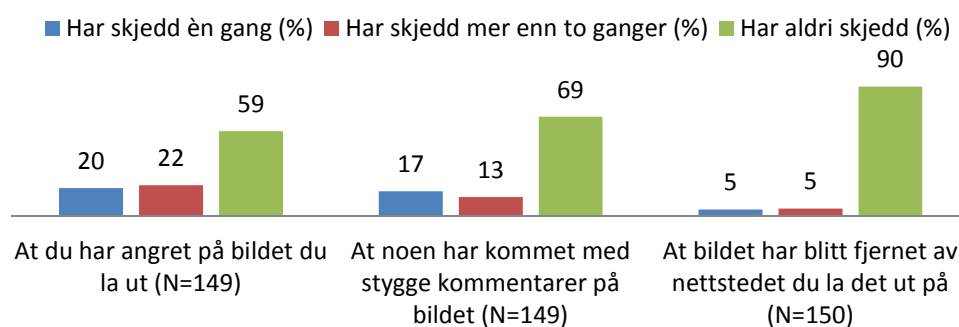
**Figur 29: Oversikt over grunner til at ungdommene ikke legger ut bilder på Internett**



Spm.23: Hvis du aldri eller veldig sjelden legger ut bilder på Internett, hva er grunnen til dette? Hvis du pleier å legge ut bilder på Internett så ikke sett noen kryss her.  
Base: Ungdommene som svarte at de "Aldri" eller "Nesten aldri" legger ut bilder på de selv har tatt på Internett på spm.7

Figur 29 viser at et flertall på 61 % svarte *Passer godt* på at grunnen til at de aldri eller veldig sjeldent legger ut bilder på Internett er fordi de aldri eller veldig sjeldent tar bilder. 59 % krysset av *Passer godt* på at grunnen til at de aldri eller veldig sjeldent legger ut bilder er fordi de syntes det er tungvint å legge ut bilder på Internett. De grunnene flest av ungdommene krysset av *Passer dårlig* på var *Du er redd for at noen du ikke vil skal se bildene får se dem likevel, Du mangler utstyret for å ta bilder og legge dem ut på Internett* og grunnen *Er redd for at noen skal bruke bildene til ting de ikke er ment for*. Fant ingen kjønn- eller aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 30: Oversikt over om ungdommene har opplevd følgende når de har lagt ut bilde av seg selv på Internett**



Spm.24: Hvis du har lagt ut et bilde av deg selv på Internett, har du noen gang opplevd følgende?

Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

Figur 30 viser at 22 % av ungdommene svarte at de har angret på bilder de har lagt ut av seg selv på Internett mer enn to ganger. Hvis jeg legger sammen svaralternativene *Har skjedd én gang* og *Har skjedd mer enn to ganger*, så har 42 % angret på bilder de har lagt ut én eller flere ganger. Hele 90 % svarte at det har aldri skjedd at bilder har blitt fjernet fra det nettstedet de la det ut på.

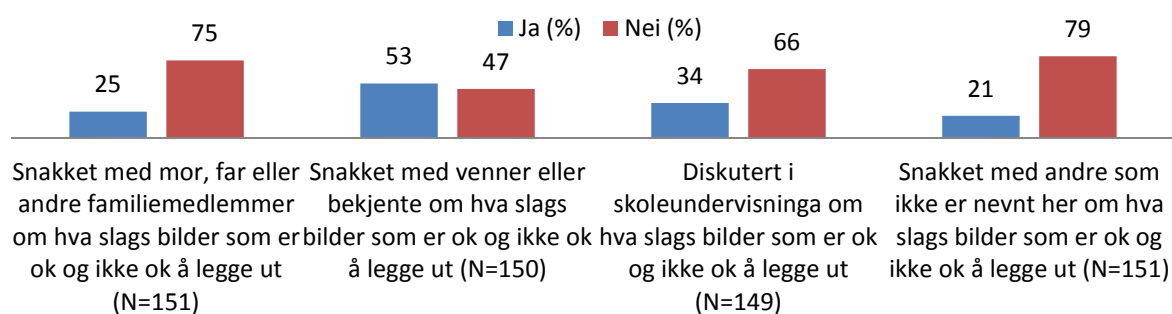
Flere jenter enn gutter oppga at de har angret på bildet eller bilder de har lagt ut av seg selv på Internett. Hvis jeg også her slår sammen de to svaralternativene *Har skjedd én gang*

<sup>23</sup> Filter: Viser bare resultatene for de respondentene som svarte at de "Aldri" eller "Nesten aldri" legger ut bilder de selv har tatt på Internett på spm.7.

I figur 29 er svaralternativet «Passer godt» slått sammen av de to svaralternativene «Passer svært godt» og «Passer nokså godt», og svaralternativet «Passer dårlig» er slått sammen av de to svaralternativene «Passer nokså dårlig» og «Passer svært dårlig». Grunnen til at jeg har valgt å slå sammen disse 4 svaralternativene til 2 svaralternativer var for å gjøre presentasjonen av disse funnene mer oversiktlige og fordi de de svaralternativene jeg slo sammen så jeg på som nokså like.

og *Har skjedd mer enn to ganger*, så har 38 av 76 jenter mot 23 av 73 gutter opplevd at de har angret på bildet eller bilder de har lagt ut av seg selv på Internett èn eller flere ganger. Noen flere gutter enn jenter svarte *At noen har kommet med stygge kommentarer på bildet* de har lagt ut av seg selv, 19 av 75 jenter mot 27 av 74 gutter svarte at de har opplevd dette èn eller flere ganger. 3 av 76 jenter mot 12 av 74 gutter svarte *at bildet eller bilder de har lagt ut på Internett har blitt fjernet av nettstedet de la det ut på* èn eller flere ganger. Jeg fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 31: Oversikt over hvem ungdommene har snakket med om hva som er greit og ikke greit å legge ut av bilder på Internett**



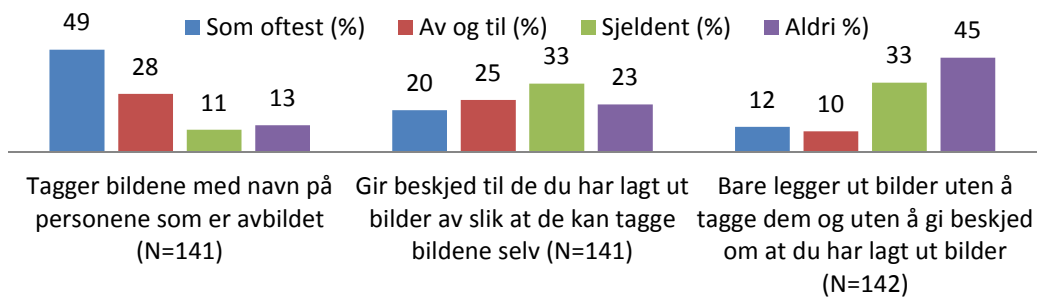
Spm.25: Når det kommer til å legge ut bilder på Internett har du noen gang gjort følgende?

Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

I figur 31 ser vi at et flertall på 53 % svarte at de har *Snakket med venner eller bekjente om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut*. En fjerdedel av ungdommene oppga at de har *snakket med mor, far eller andre familiemedlemmer om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut*. 34 % av ungdommene svarte at de har diskutert dette i skoleundervisninga, mens 21 % har pratet med andre som ikke er nevnt her om hva som er greit og ikke greit å legge ut av bilder på Internett.

En litt større andel av jentene svarte *Ja* på de tre første alternativene på spørsmål 25, mens det på det siste alternativet var en litt større andel av gutter som svarte *Ja*. 23 av 76 jenter mot 15 av 75 gutter svarte at de har *Snakket med mor, far eller andre familiemedlemmer om hva slags bilder som er ok og ikke å legge ut*, 46 av 76 jenter mot 33 av 75 gutter svarte at de har *Snakket med venner eller bekjente om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut* og 29 av 75 jenter mot 21 av 74 gutter svarte at de har *Diskutert i skoleundervisninga om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut*. På alternativet *Snakket med andre som ikke er nevnt her om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut* svarte 13 av 76 jenter mot 19 av 75 gutter *Ja* på dette. Jeg fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

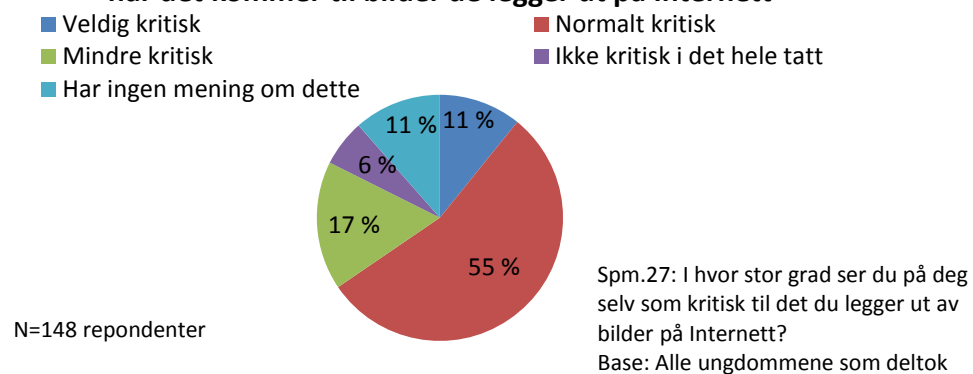
**Figur 32: Oversikt over om ungdommene tagger bildene de legger ut på Internett**



Spm.26: Hvis du legger ut bilder som du selv har tatt av andre, hvor vanlig er det at du gjør dette? Sett bare kryss her hvis du legger ut bilder av andre.  
Base: Alle ungdommene som legger ut bilder av andre på Internett

Legger vi sammen svaralternativene *som oftest* og *av og til* i figur 32 så svarte 77 % av ungdommene at de *som oftest* eller *av og til* tagger bilder de legger ut med navnene på de personene som er avbildet. Legger vi sammen svaralternativene *sjeldent* og *aldri* så ser vi at 78 % av ungdommene svarte at de *sjeldent* eller *aldri* legger ut bilder på Internett uten å tagge dem og uten å gi beskjed til de avbildede om at de har lagt ut bilder. 45 % svarte at de *som oftest* eller *av og til* gir beskjed til de avbildede at de har lagt ut bilder av dem slik at de selv kan tagge bildene. Jeg fant ingen kjønn- eller aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

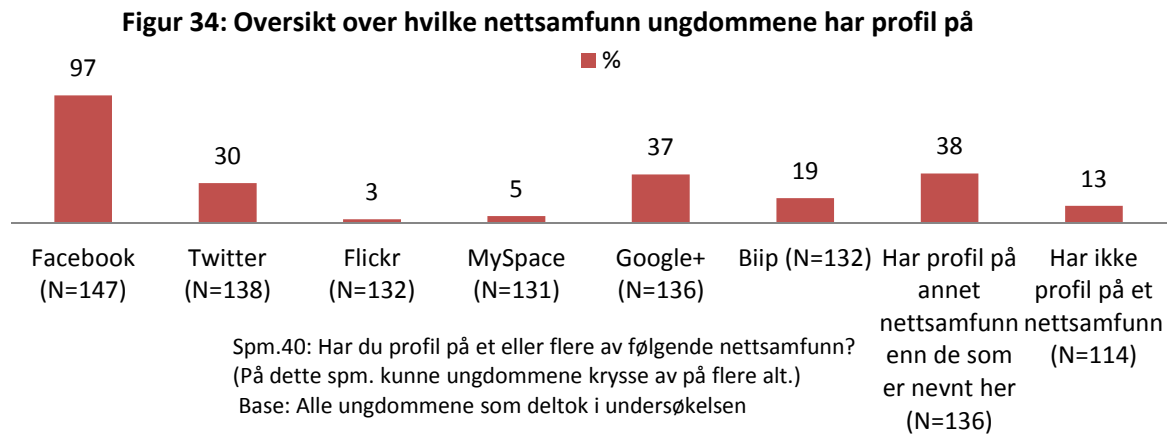
**Figur 33: Oversikt over hvor kritiske ungdommene ser på seg selv når det kommer til bilder de legger ut på Internett**



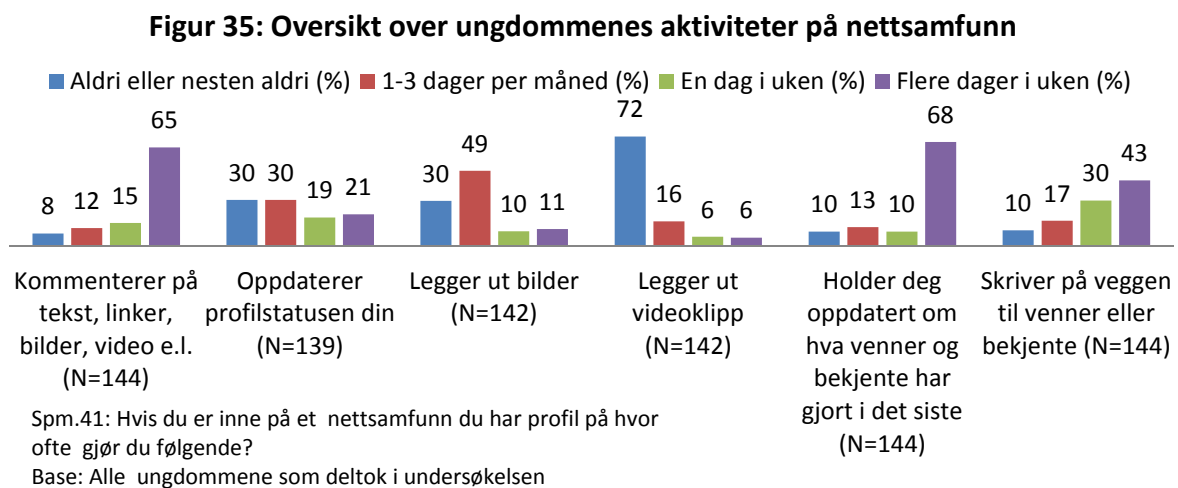
I figur 33 ser vi at et flertall på 55 % svarte at de ser på seg selv som *Normalt kritisk* til det de legger ut av bilder på Internett, 17 % av svarte at de ser på seg selv som *Mindre kritisk*, 11 % svarte at de ser på seg selv som *Veldig kritisk* til og bare 6 % svarte at de ser på seg selv som *Ikke kritisk i det hele tatt*. 11 % av oppga at de *Har ingen mening om dette*. På dette spørsmålet fant jeg ingen kjønn- eller aldersforskjeller å trekke fram.

### 4.3 Ungdommenes forhold til sosiale nettsamfunn

I dette underkapittelet vil jeg presentere funnene fra spørreundersøkelsen som tar for seg ungdommenes forhold til sosiale nettsamfunn og deres publisering av bilder der.



Figur 34 viser at et flertall på 97 % oppga at de hadde profil på nettsamfunnet *Facebook*, det vil si at kun 3 % av ungdommene oppga at de ikke hadde profil på dette nettsamfunnet. 37 % svarte at de hadde profil på *Google+* og 30 % på *Twitter*. 38 % svarte at de hadde profil på et annet nettsamfunn enn de som var nevnt her og 13 % svarte at de ikke hadde profil på et nettsamfunn. Fant ingen kjønn- eller aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

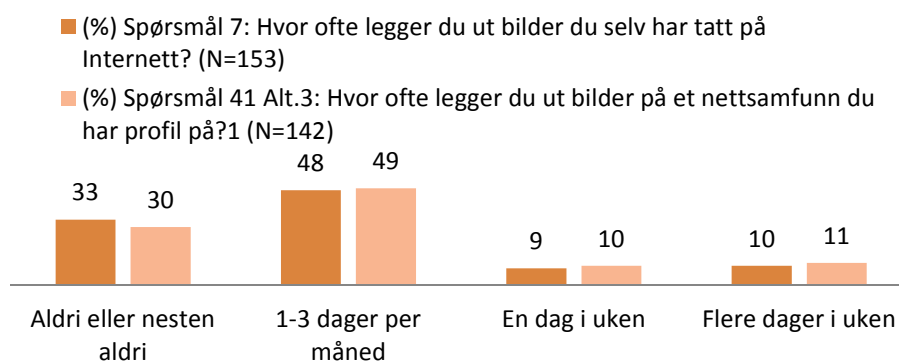


<sup>24</sup> Svaralternativet «Flere dager i uken» består av både de respondentene som krysset av på svaralternativet «Flere dager i uken» og de respondentene som krysset av på svaralternativet «Hver dag eller nesten hver dag» i spørreskjemaet. Jeg valgte å slå sammen disse to svaralternativene i figur 35 på grunn av at disse var såpass like og betydde omtrent det samme og for å gjøre presentasjonen av funn mer oversiktlig.

I figur 35 ser vi at når det kommer til ungdommenes aktiviteter på nettsamfunn så svarte et flertall på 68 % av ungdommene at de *Flere dager i uken* holder seg oppdatert om hva venner og bekjente har gjort i det siste. 65 % svarte at de *Flere dager i uken* kommenterer på tekst, linker, bilder, video eller lignende. Den aktiviteten som færrest av ungdommene foretok seg på et nettsamfunn var å legge ut videoklipp, 72 % svarte at de *Aldri eller nesten aldri* gjør dette. Når det kommer til å legge ut bilder på nettsamfunn så svarte 49 % at de gjør dette *1-3 dager per måned*, mens 30 % svarte at de *Aldri eller nesten aldri* legger ut bilder på nettsamfunn. Fant ingen kjønn- eller aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

Hvis jeg sammenlignet det ungdommene svarte på spørsmål 41 (se figur 35) om hvor ofte de *Legger ut bilder* på et nettsamfunn de har profil på med det ungdommene svarte på spørsmål 7; *Hvor ofte legger du ut dette på Internett? Bilder du selv har tatt* (se figur 8), så fant jeg at ungdommene svarte veldig likt på disse to spørsmålene. I figur 36 nedenfor har jeg derfor sammenlignet hva ungdommene svarte på spørsmål 7 og på spørsmål 41.

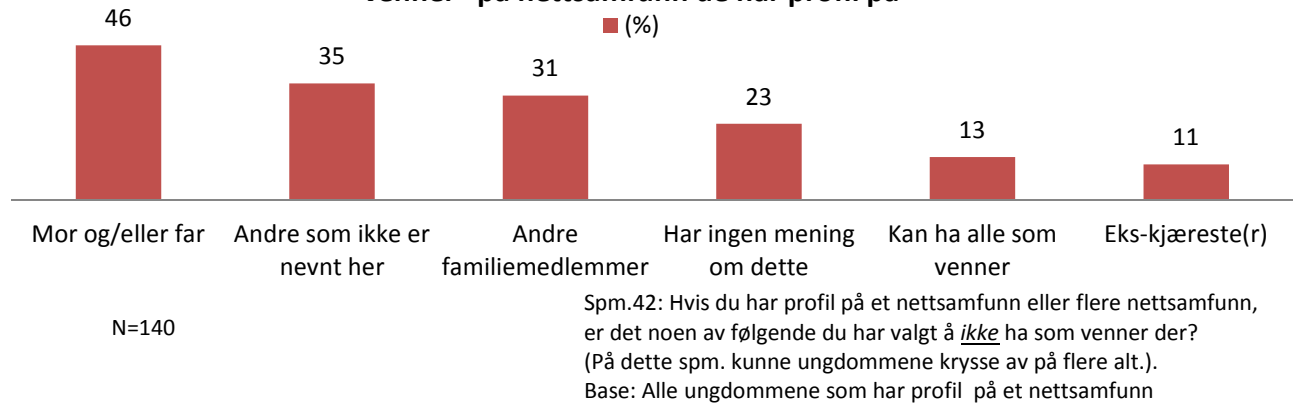
**Figur 36: Sammenlikning av hva ungdommene svarte på spm. 7 og på spm. 41 alt. 3**



Merk: Både spm. 7 og spm.41 alt.3 er omformulerte, se figur 8 (spm.7) og figur 33 (spm.41) for å se hvordan de i utgangspunktet var formulert.  
Base: Alle ungdommene som deltok i undersøkelsen

Som vi ser i figur 36 så svarte ungdommene nokså likt på spørsmål 7, som tok for seg hvor ofte ungdommene legger ut bilder de selv har tatt på Internett, og på spørsmål 41 som tok for seg hvor ofte ungdommene legger ut bilder på et nettsamfunn de har profil på. Dette mener jeg muligens kan indikere at en stor del av bildene som ungdommene i undersøkelsen publiserer på Internett blir lagt ut på nettopp sosiale nettsamfunn.

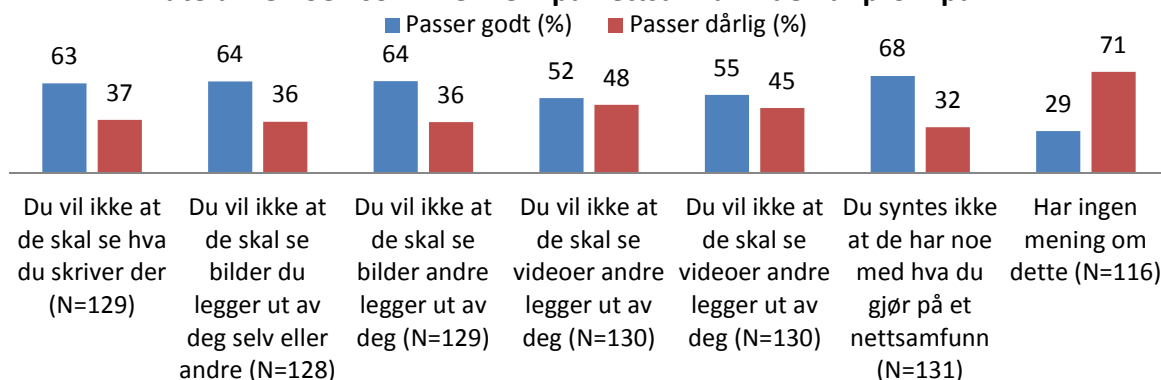
**Figur 37: Oversikt over om det er noen ungdommene har valgt å ikke ha som "venner" på nettsamfunn de har profil på**



Som vi ser i figur 37 så hadde et flertall på 46 % av ungdommene krysset av på at *Mor og/eller far* er noen de har valgt å ikke ha som «venn(er)» på et nettsamfunn de har profil på. 31 % oppga *Andre familiemedlemmer* som noen de har valgt å ikke ha som «venn(er)» på et nettsamfunn de har profil på. 13 % av ungdommene svarte at de *Kan ha alle som venner* på et nettsamfunn de har profil på, mens færrest av ungdommene krysset av på *Eks-kjæreste(r)* som noen de har valgt å ikke ha som «venn(er)». 23 % oppga at de ikke hadde noen mening om dette.

Det var en viss forskjell mellom hva kjønnene krysset av på dette spørsmålet. 69 jenter og 71 gutter hadde krysset av på ett eller flere av alternativene på dette spørsmålet. Det var flere jenter enn gutter som svarte at de hadde valgt å ikke ha *Mor og/eller far* som «venn(er)» på et nettsamfunn, 36 jenter mot 29 gutter svarte dette. Det var også 31 jenter mot 18 gutter som hadde krysset av på alternativet *Andre som ikke er nevnt her*. På de resterende alternativene fant jeg ingen særskilte kjønnsforskjeller. Fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 38: Oversikt over grunner til hvorfor ungdommene har valgt å utelukke noen som "venner" på nettsamfunn de har profil på**



Spm.43: Hvis det er noen du har valgt å ikke ha som venner på et nettsamfunn du har profil på, hva er grunnen til dette?  
 Base: De ungdommene som ikke krysset av på alt."Kan ha alle som venner" og/eller alt.: "Har ingen mening" om dette på spm.42

25

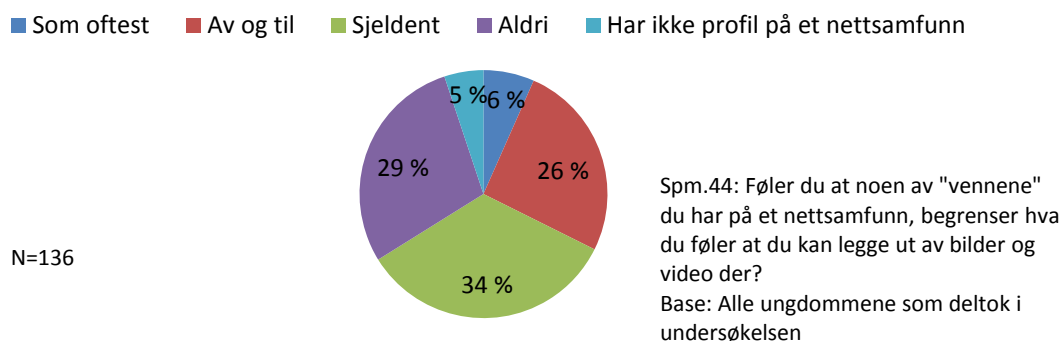
I figur 38 ser vi at flertallet av ungdommene svarte *Passer godt* på alle grunnene bortsett fra den siste grunnen; *Har ingen mening om dette*, der omtrent en tredjedel krysset av på *Passer godt*. Den grunnen den største andelen av ungdommene svarte *Passer godt* på når det kommer til hvorfor man har valgt å utelukke noen som «venn(er)» på et nettsamfunn, er at *Du syntes ikke at de har noe med hva du gjør på et nettsamfunn*, 68 % svarte dette. 64 % svarte at *Du vil ikke at de skal se bilder du legger ut av deg selv eller andre* og *Du vil ikke at de skal se bilder andre legger ut av deg* som grunner som *Passer godt* til at det er noen de har valgt å ikke ha som «venner(er)» på et nettsamfunn de har profil på.

Det var noen forskjeller mellom hva kjønnene svarte på dette spørsmålet. På grunnen *Du syntes ikke at de har noe med hva du gjør på et nettsamfunn* var det en større andel av jentene enn av guttene som svarte at denne grunnen *Passer godt* til at det er noen man har valgt å ikke ha som «venn(er)» på et nettsamfunn de har profil på, 52 av 64 jenter mot 37 av 67 gutter svarte dette. På de resterende grunnene til at man har valgt å utelukke noen som «venn(er)» på et nettsamfunn svarte guttene og jentene omtrent det samme. Fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

<sup>25</sup> Filter: Viser kun resultatene for de respondentene som ikke krysset av på alternativet "Kan ha alle som venner" og/eller alternativet "Har ingen mening om dette" på spørsmål 42.



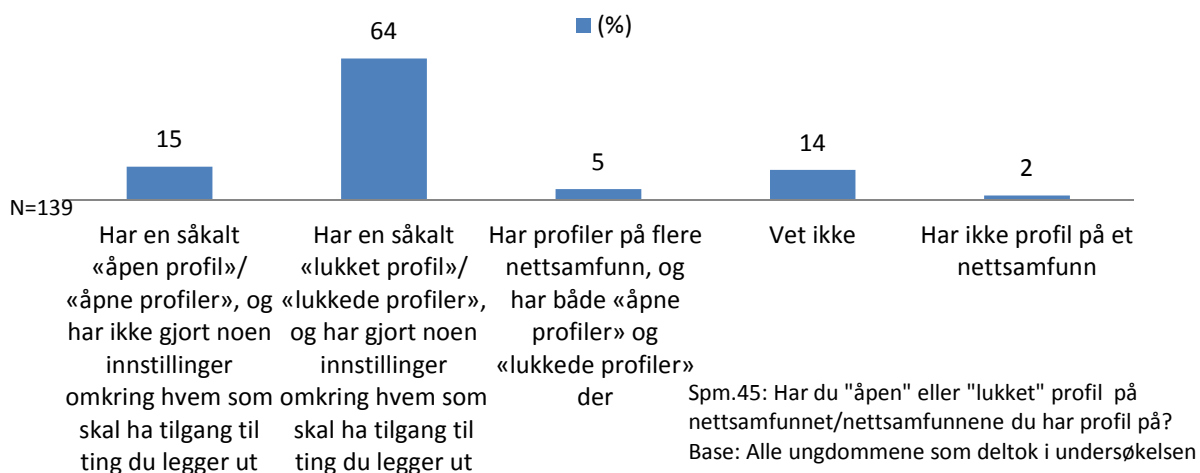
**Figur 39: Oversikt over om ungdommene føler at noen av "vennene" de har på nettsamfunn begrenser det de legger ut av bilder og video**



Figur 39 viser at bare 6 % av ungdommene svarte at de *Som oftest* føler begrensninger omkring bilder og video de legger ut på et nettsamfunn på grunn av «vennene» de har der. Omtrent en fjerdedel av ungdommene svarte at de *Av og til* føler begrensninger omkring hva de kan legge ut av bilder og video. Hvis vi legger sammen svaralternativene *Sjeldent* og *Aldri* så var det 63 % som svarte at de *Sjeldent* eller *Aldri* føler slike begrensninger på et nettsamfunn.

På dette spørsmålet var det en viss forskjell mellom hva kjønnene svarte. Det var 68 jenter og 68 gutter som svarte på dette spørsmålet. Det var noen flere jenter enn gutter som svarte at de *Av og til* føler at noen av «vennene» de har på et nettsamfunn begrenser hva de føler at de kan legge ut av bilder og video der, 21 jenter mot 14 gutter svarte dette. Det var også noen flere gutter enn jenter som svarte at de *Aldri* føler noen begrensninger på et nettsamfunn de har profil på, 24 gutter mot 15 jenter svarte dette. På de andre alternativene var det ingen kjønnsforskjeller å trekke fram. Var ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

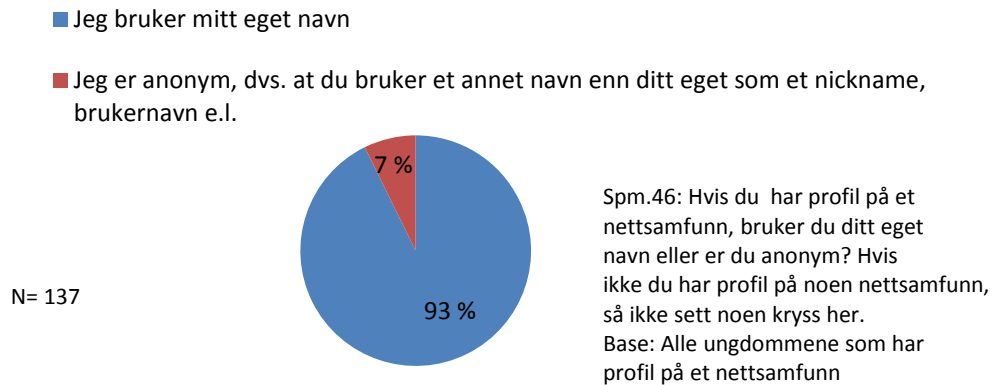
**Figur 40: Oversikt over hvilke innstillinger har ungdommene gjort på profilen sin på nettsamfunn**



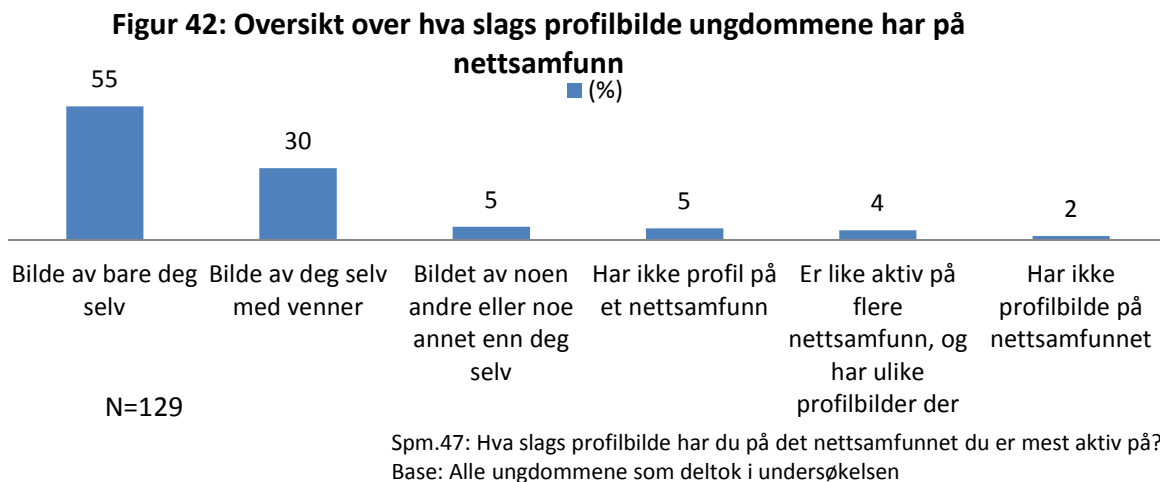
Figur 40 viser at 64 % av ungdommene oppga at de på nettsamfunn har en såkalt «lukket profil», mens 15 % oppga at de har en såkalt «åpen profil». 5 % svarte at de har profiler på flere nettsamfunn der de har både «lukkede profiler» og «åpne profiler». 14 % av ungdommene svarte at de ikke visste om de har en «lukket» eller «åpen» profil på nettsamfunnet eller nettsamfunnene de har profil på.

Jenter og gutter krysset av noe ulikt på dette spørsmålet. 71 jenter og 68 gutter svarte på dette spørsmålet. Flere gutter enn jenter oppgir at de har åpen profil på et eller flere nettsamfunn, 17 gutter mot 4 jenter svarte dette. 54 av jentene mot 35 av guttene svarte at de hadde en lukket profil på et eller flere nettsamfunn. 9 jenter mot 10 gutter svarte at de ikke visste om de hadde åpen eller lukket profil. 1 jente og 2 gutter svarte at de ikke har profil på et nettsamfunn. Fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 41: Oversikt over om ungdommene bruker sitt eget navn eller er anonyme på nettsamfunn**

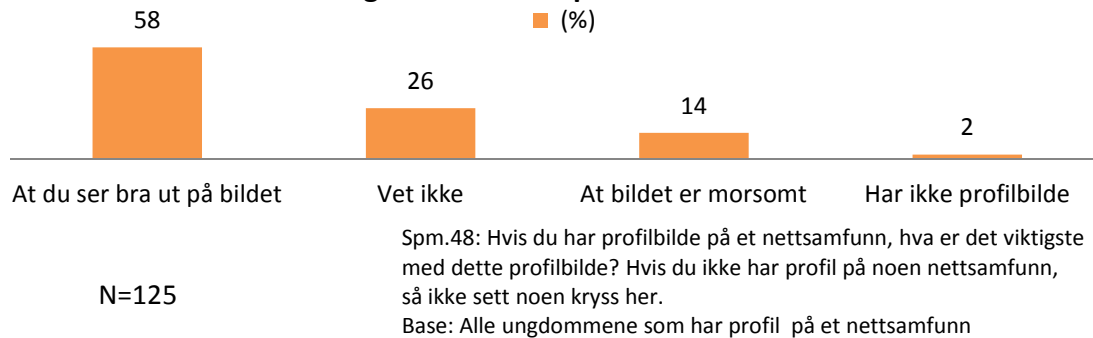


I figur 41 ser vi at 93 % av ungdommene svarte bruker sitt eget navn på et nettsamfunn de har profil på, mens bare 7 % av ungdommene svarte at de var anonyme på et nettsamfunn. Jeg fant ingen kjønns- eller aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.



Vi ser i figur 42 at et flertall på 55 % oppga at de har profilbilde av bare seg selv, mens 30 % av ungdommene oppga at de har bilde av seg selv med venner. Kun 2 % av ungdommene svarte at de ikke har profilbilde på det nettsamfunnet de er mest aktive på. Jeg fant ingen kjønns- eller aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

**Figur 43: Oversikt over hva som er det viktigste med profilbildet ungdommene har på nettsamfunn**



Figur 43 viser at 58 % av ungdommene svarte at det viktigste med profilbilde på et nettsamfunn er *At du ser bra ut på bildet*. 26 % svarte at de ikke visste hva det viktigste med profilbildet var, mens 14 % oppga at det viktigste med bildet er at det er morsomt.

På alternativet *At du ser bra ut på bildet*, var det en forskjell mellom hva gutter og jenter svarte, 42 av 65 jenter mot 30 av 60 gutter krysset av på dette alternativet. På de resterende alternativene var det ingen særskilte forskjeller mellom kjønnene å trekke fram. Jeg fant ingen aldersforskjeller å trekke fram på dette spørsmålet.

## 5. DISKUSJON OG ANALYSE

I dette kapittelet vil jeg trekke inn det jeg ser på som mine viktigste funn og analysere og diskutere dette i forhold til oppgavens hovedproblemstillinger:

1. *Hvilke praksis følger ungdom når de legger ut bilder på Internett?*
2. *Hva kan denne publiseringspraksisen si om ungdom sin selvrepresentasjon?*

Det er altså to hovedproblemstillinger jeg skal besvare; den første tar for seg ungdoms praksis når det kommer til å legge ut bilder på Internett, og den andre tar for seg hva denne praksisen kan si om ungdoms selvrepresentasjon.

I sammenheng med den første hovedproblemstillingen var det ti underproblemstillinger som omhandlet ungdoms publisering av bilder på Internett jeg ville ha besvart, disse var som følgende:

1. *Hvor ofte legger de ut bilder på Internett?*
2. *Hvor legger de ut bilder på Internett?*
3. *Hvordan legger de ut bilder på Internett?*
4. *Hvem er avbildet på bildene de legger ut?*
5. *Hva syntes de er ok og ikke ok å legge ut av bilder?*
6. *Hvilke opplevelser har de hatt omkring bilder de selv eller andre har lagt ut?*
7. *Hva er viktig med bildene som blir lagt ut av dem?*
8. *Er det utbredt å spørre om samtykke fra de avbildede før man legger ut bilder av dem?*
9. *I hvor stor grad ser de på seg selv og andre som kritiske til det de legger ut av bilder?*
10. *Hvilke faktorer kan påvirke hva de legger ut av bilder?*

Jeg vil i dette kapittelet belyse min første hovedproblemstilling, *Hvilken praksis følger ungdom når de legger ut bilder på Internett?*, ved å besvare disse ti underproblemstillingene med de funnene jeg har gjort i min undersøkelse. For å besvare min andre hovedproblemstilling, *Hva kan denne publiseringspraksisen si om ungdom sin selvrepresentasjon?*, så vil jeg bruke det jeg kom fram til i mine ti underproblemstillinger og diskutere dette opp mot relevant teori jeg har presentert i denne oppgaven.

Måten jeg vil besvare den første hovedproblemstillingen på er at jeg vil ta for meg hver enkelt underproblemstilling i den nummererte rekkefølgen de er presentert ovenfor og bruke funn fra min kvantitative spørreundersøkelse for å besvare disse. Jeg vil bruke de ti underproblemstillingene som overskrifter slik at leseren enkelt har oversikt over hvilke underproblemstilling jeg besvarer. Måten jeg vil besvare min andre hovedproblemstilling på er at jeg under hver overskrift, altså under hver underproblemstilling, vil trekke inn relevant teori jeg har presentert i denne oppgaven for å si noe om hva det jeg kom fram til på hver enkelt underproblemstilling kan si om ungdoms selvrepresentasjon.

Jeg ønsket som nevnt også å diskutere de to hovedproblemstillingene i lys av eventuelle forskjeller jeg finner som er relatert til ungdommene i spørreundersøkelsens kjønn og alder. For at min analyse og diskusjon skal bli oversiktlig i dette kapittelet så har jeg valgt å diskutere og analysere de forskjellene jeg fant mellom kjønn og alder i forhold til mine to problemstillinger i et eget underkapittel jeg vil kalle for *5.2 Kjønnsforskjeller og aldersforskjeller*. For å diskutere forskjeller mellom kjønn og alder jeg fant i min kvantitative spørreundersøkelse så vil jeg også bruke hver av de ti underproblemstillingene som overskrifter og under disse overskriftene vil jeg trekke fram det jeg ser på som de mest relevante funnene fra min kvantitative spørreundersøkelse som omhandler forskjeller mellom kjønn og alder og diskutere og analysere disse opp mot mine problemstillinger.

Som jeg nevnte i denne oppgavens metodekapittel (kapittel 3) så ønsket jeg også å belyse mine to hovedproblemstillinger opp mot eventuelle forskjeller jeg fant mellom respondentene som gikk på ulike skoler, ulike studieretninger og respondentene med forskjellig etnisitet i min undersøkelse. Jeg har valgt bort å diskutere etnisitet som en faktor i forhold til hva ungdommene svarte. Grunnen til at jeg har valgt bort å diskutere etnisitet som en faktor som kan påvirke det ungdommene svarte er fordi jeg mener at spørsmålene jeg stilte omkring ungdommenes etnisitet ikke ga meg tilstrekkelig med informasjon til å kunne diskutere dette på en hensiktsmessig måte. Spørsmålene jeg stilte omkring etnisitet i spørreundersøkelsen ga meg bare informasjon om ungdommene var født i Norge eller ikke, og om deres foreldre var født i Norge, et annet land i Europa, Afrika, Asia, Amerika eller Australia. I ettertid skulle jeg ønske at jeg hadde bedt de ungdommene som ikke var født i Norge og/eller hadde en mor og/eller en far som var født i Norge om å selv fylle inn det landet dem selv og/eller deres foreldre var født i, dette kunne gitt meg mye mer detaljert informasjon omkring deres etniske bakgrunn enn bare å ha informasjon om hvilke verdensdel deres foreldre var født i.

Jeg har også valgt bort å diskutere studieretning som en faktor i forhold til hva ungdommene svarte. Hovedårsaken til dette var at hele 72 % av ungdommene gikk på studieretningen *Studiespesialisering*, og bare 22 % og 6 % gikk henholdsvis på studieretningene *Påbygging studiekompetanse* og *Medier og kommunikasjon*. Jeg mente at denne nokså skjeve fordelingen av ungdommene mellom de tre studieretningene ikke ga et godt nok grunnlag for å trekke dette inn som en faktor som kan påvirke hva ungdommene svarte i undersøkelsen.

Jeg vil heller ikke diskutere hvilke skole ungdommene gikk på som en faktor som kan påvirke hva ungdommene svarte. Dette har jeg valgt bort å diskutere fordi ungdommene bare kom fra to ulike skoler, og jeg syntes at det å sammenligne ungdommer som gikk på to ulike skoler ikke gir meg et tilstrekkelig godt grunnlag for å diskutere dette.

Jeg vil også understreke her før jeg går videre med analyse og diskusjon av funn i forhold til mine to hovedproblemstillinger at flere av funnene i min undersøkelse indikerer at publisering av bilder på Internett blant ungdommene i stor grad foregår på sosiale nettsamfunn. Mye av den litteraturen jeg har presentert i denne oppgaven og som jeg ser på som relevant for å belyse mine problemstillinger omhandler også sosiale nettsamfunn. For ikke å komplisere diskusjonen og analysen av mine funn i forhold til mine to hovedproblemstillinger så vil jeg derfor i noen tilfeller i dette kapittelet ta utgangspunkt i at bildene som blir publisert av ungdommene i undersøkelsen blir lagt ut på sosiale nettsamfunn.

## **5.1 Publisering av bilder og selvrepresentasjon**

### *1. Hvor ofte legger de ut bilder på Internett?*

48 % av ungdommene i min undersøkelse svarte at de legger ut bilder de selv har tatt 1-3 dager per måned. Som jeg tok for meg blant annet i denne oppgavens underkapittel 2.6 og 2.7 så blir selvrepresentasjon på Internett formidlet gjennom andre former for uttrykk enn man benytter seg av ved presentasjon av seg selv ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden. Ved at ungdommene i undersøkelsen min legger ut bilder de selv har tatt på Internett så mener jeg at dette kan indikere at ungdommene bruker bilder de selv har tatt til å formidle sin selvrepresentasjon.

## *2. Hvor legger de ut bilder på Internett?*

71 % av ungdommene i min undersøkelse svarte at de som oftest eller av og til legger ut bilder på sosiale nettsamfunn. Jeg sammenlignet det ungdommene svarte på hvor ofte de legger ut bilder på Internett med hva de svarte på hvor ofte de legger ut bilder på et nettsamfunn de har profil på, og fant små forskjeller mellom svarene. Det kan derfor virke som en stor del av publiseringen av bilder blant ungdommene i undersøkelsen foregår på nettopp sosiale nettsamfunn. 97 % av ungdommene i undersøkelsen min oppga at de hadde profil på det sosiale nettsamfunnet Facebook, og det kan derfor virke som Facebook er et nettsted der en stor andel av ungdommene velger å publisere bilder på. Som jeg tok for meg i denne oppgavens underkapittel 2.2 (avsnitt 2.2.1) så hevder boyd (2007, s.129) at sosiale nettsamfunn-profiler kan sees på som en form for en «digital kropp», og denne kroppen er det brukerne selv som må produsere ved å legge ut digitalt innhold som for eksempel tekst, bilder, video og lignende. Slike sosiale nettsamfunn er altså steder på Internett der ungdommene kan formidle sin selvrepresentasjon gjennom de digitale uttrykkene de publiserer. Det at den største andelen av ungdommene i min undersøkelse legger ut bilder på sosiale nettsamfunn som Facebook mener jeg kan indikere at store deler av ungdommenes selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder de publiserer foregår på sosiale nettsamfunn.

Som jeg nevnte i underkapittel 2.6 så mener Erving Goffman (1992) at individer tar utgangspunkt i ulike kontekstuelle holdepunkt når de presenterer seg i en sosial situasjon i den fysiske verden. Som jeg også skrev om i det samme underkapittelet så kan mange av de kontekstuelle kjennetegnene som hvor mange personer man forholder seg til og karaktertrekk som kjønn, alder og lignende være fraværende på blant annet sosiale nettsamfunn på Internett. Det at brukere kan mangle oversikten over hvor mange og hvem som overværer deres digitale handlinger på Internett kan føre til at det blir vanskeligere for brukerne å vite hva som er passende å legge ut av digitale uttrykk. Ved at en stor andel av ungdommene i min undersøkelse legger ut bilder på sosiale nettsamfunn så kan da fraværet av slike kontekstuelle holdepunkt føre til at det er vanskelig for dem å vite hva slags bilder som er sosialt passende å legge ut der, og på den måten komplisere deres selvrepresentasjon. Men som jeg nevnte i underkapittel 2.7 (avsnitt 2.7.3) så hevder boyd og Heer at brukerne av sosiale nettsamfunn kan forstå den sosiale konteksten, og da forstå hva som er sosialt passende å legge ut av digitale uttrykk, ved å tolke de andre digitale kroppene sine representasjoner (boyd og Heer, 2006, under avsnitt «Creating an interpreting context»). Ut i fra dette kan man si at for at ungdommene i denne undersøkelsen kan oppnå innsikt og forståelse for hva som er sosialt



passende og forventet at de legger ut av bilder på sosiale nettsamfunn så kan de se på hva andre brukere har lagt ut av bilder før dem.

Som jeg nevnte i underkapittel 2.7 så kan relasjonene brukere har på sosiale nettsamfunn overlape med de relasjonene brukerne har i den virkelige verden utenfor cyberspace. Dette kan da føre til at hvordan brukere representerer seg online kan påvirke hvordan andre oppfatter dem offline. Dette mener jeg innebærer for ungdommene i undersøkelsen min at de ikke bare må ta hensyn til hvordan bilder de legger ut på sosiale nettsamfunn blir oppfattet av andre brukere av nettsamfunnet, de må også ta hensyn til at bildene de legger ut der kan påvirke andres oppfatning av dem utenfor Internett sine virtuelle vegger.

### *3. Hvordan legger de ut bilder på Internett?*

Når det kom til hvordan ungdommene i undersøkelsen min legger ut bilder på Internett så svarte 25 % at de som oftest tar bilder med mobiltelefon og legger de ut, 20 % at de tar bilder med smarttelefon og legger de ut og 20 % svarte at de tar bilder med digital kamera og legger de ut. Som nevnt i underkapittel 2.6 (avsnitt 2.6.1) så hevder Lüders (2007a) at brukere har lengre tid å formulere og vurdere sine egne digitale uttrykk hvis de blir sammenlignet med muntlig kommunikasjon. Brukere som tar bilder med digitale fotoapparater, mobiltelefoner og smarttelefoner kan for eksempel bla gjennom hundrevis av bilder de har tatt før de avgjør hvilke bilder de vil publisere, og som de da ønsker at skal representere dem på Internett. Ved at ungdommene i undersøkelsen benytter seg av digitalt utstyr som mobiltelefoner, smarttelefoner og digitale kameraer når de tar bilder som skal publiseres på Internett så mener jeg derfor at dette kan innebære at de har bedre kontroll over sin selvrepresentasjon enn de har ved selvrepresentasjon i ansik-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden fordi de har bedre tid til å vurdere hvilke bilder de mener formidler den ønskede selvrepresentasjonen. Men som jeg også diskuterte i underkapittel 2.6 (avsnitt 2.6.1) så kan noe av den kontrollen Lüders mener at brukere har over sine digitale uttrykk være redusert med bruken av blant annet «nyere» mobiltelefoner og smarttelefoner. «Nyere» mobiltelefoner og smarttelefoner har ofte en egen «dele-knapp» som gjør at bilder man akkurat har tatt kan bli «direkte» publisert på for eksempel et sosialt nettsamfunn. Det at ungdommene i undersøkelsen benytter seg av smarttelefoner og mobiltelefoner når de tar bilder og legger de ut på Internett kan derfor føre til at de ikke tenker seg godt nok om før de trykker på «dele-knappen» på smarttelefonen eller mobiltelefonen sin, og de kan kanskje publisere bilder de ved nærmere ettertanke ikke hadde publisert. Ungdommene som benytter seg av digitale fotoapparater når de tar bilder har som

regel ikke denne muligheten til å direkte publisere bilder de akkurat har tatt. Når brukere tar bilder med for digitalt fotokamera så må som oftest dette kameraet kobles til en PC før bildene kan lastes ned på Internett. Dette kan innebære at det for ungdommene i undersøkelsen som benytter seg av digitale fotoapparater tar lengre tid fra de har tatt bildene til de får lagt disse ut på Internett enn det gjør for ungdommene som benytter seg av mobiltelefoner og smarttelefoner med egen «dele-knapp», noe jeg mener kan føre til at ungdommene som benytter seg av digitale fotokameraer har lengre tid på seg til å vurdere hvilke bilder de vil legge ut. Ut i fra dette mener jeg at man kan si at kontrollen ungdommene i undersøkelsen har over sin selvrepresentasjon til en viss grad kan være avhengig av hvilke digitalt utstyr de benytter seg av når de tar bilder.

#### *4. Hvem er avbildet på bildene de legger ut?*

67 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de legger ut bilder der bare dem selv er avbildet og 79 % svarte at de legger ut bilder der seg selv og venner er avbildet som oftest eller av og til på Internett. Hvis vi tar utgangspunkt i at disse bildene er lagt ut på sosiale nettsamfunn så kan det at ungdommene legger ut bilder av seg selv og venner sees i sammenheng med det Ellison et al. (2007, s.1143) hevder om at sosiale nettsamfunn blant annet gir brukere mulighet til å representere seg selv, vise frem sitt sosiale nettverk og vedlikeholde sosiale nettverk de allerede har etablert offline (se underkapittel 2.2, avsnitt 2.2.1). Jeg mener derfor at ved at ungdommene i undersøkelsen min legger ut bilder der de selv og venner er avbildet så kan dette sees på som en måte å representere seg selv og sitt sosiale nettverk på. Ved at ungdommene legger ut bilder av seg selv og venner så mener jeg også at dette kan sees på som en form for å opprettholde relasjoner både online og offline, fordi at ved at de legger ut slike bilder for eksempel kan vise at de setter pris på vennskapet man har med den avbildede, noe jeg mener kan bidra til å vedlikeholde den relasjonen de har utenfor Internett.

19 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de la ut bilder der familiemedlemmer var avbildet og 23 % la ut bilder der de selv og familiemedlemmer var avbildet som oftest eller av og til på Internett. Dette mener jeg kan sees i sammenheng med det Lüders (2007a) hevder om at tradisjonell amatør fotografering i større grad har blitt flyttet ut fra den mer intime, familiære og private sfæren til mer offentlige sfærer som ulike nettstedet på Internett (se underkapittel 2.3). Ved at ungdommene i undersøkelsen min publiserer familiebilder så mener jeg at dette kan indikere at de benytter seg av uttrykk som tidligere var ansett til å tilhøre den

private og familiære sfæren, og bruker disse for å representere seg selv i offentlige sfærer på Internett.

Som nevnt i denne oppgavens underkapittel 2.7 så beskriver Lüders (2007b, s.235) fotografier som «spor fra virkeligheten» og at brukere, gjennom nettmedierte uttrykksformer som bilder, kan skape konkrete fremstillinger av seg selv. Et viktig aspekt jeg nevnte i sammenheng med dette er at når ungdommene i min undersøkelse publiserer bilder der de selv, venner og familiemedlemmer er avbildet så skaper de ikke bare visuelle representasjoner av seg selv, de skaper også representasjoner av sine venner og sine familiemedlemmer. Dette innebærer at ungdommene i undersøkelsen ikke bare formidler sin egen selvrepresentasjon ved bildene de legger ut, de er også med på å forme *andre* personer sin representasjon. Dette mener jeg innebærer at når ungdommene i min undersøkelse legger ut bilder der andre enn dem selv er avbildet, så må de ikke bare ta hensyn til hvordan de selv fremstår, men også hvordan de fremstiller de andre personene som er avbildet.

##### *5. Hva syntes de er ok og ikke ok å legge ut av bilder?*

Som jeg nevnte i underkapittel 2.1 så er kommunikasjon på Internett, og da spesielt på sosiale nettsamfunn, ifølge den amerikanske medieforskeren danah boyd (2007, s.126) kjennetegnet ved fire følgende egenskaper; *vedvarenhet/lagring*, *søkbarehet*, *reproduserbarhet* og *usynlige tilskuere*. Disse egenskapene ved kommunikasjon mener jeg kan komplisere ungdommenes selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder på Internett. Egenskapen vedvarenhet/lagring kan for eksempel gjøre det vanskelig for ungdommene å få fjernet bilder de ikke ønsker at skal ligge på Internett, mens egenskapen søkbarehet kan for eksempel gjøre det lett for uvedkommende å søke opp bilder av dem de ikke ønsker at andre skal få tilgang til. Egenskapen reproduserbarhet kan blant annet føre til at andre brukere enn de som har lagt ut bildene kopierer og flytter bilder til andre nettsteder enn de opprinnelig var lagt ut på, noe som kan føre til at bildene blir tolket på en annen måte enn det som opprinnelig var meningen. Egenskapen usynlige tilskuere innebærer at ungdommene har redusert oversikt over hvem og hvor mange som har tilgang til bildene de publiserer, og kan også føre til at uvedkommende får tilgang til disse bildene. Ut i fra disse egenskapene ved kommunikasjon på Internett så mener jeg derfor at det er viktig at ungdommene tenker nøye over hva slags bilder de legger ut, og at de da ikke bare tar utgangspunkt i hvor på Internett bildene først blir lagt ut, men at de også tar høyde for at bildene kan bli flyttet fra sin opprinnelige kontekst til andre kontekster hvor de kan bli tolket på andre måter enn det som var ment i utgangspunktet. Dette

mener jeg også kan sees i sammenheng med jeg nevnte i underkapittel 2.5 om digital kompetanse som blant annet innebærer at brukere har kompetansen til å vurdere sine egne nettmedierte uttrykk.

I min undersøkelse spurte jeg ungdommene om de syntes det var greit at andre legger ut bilder av dem på Internett som viser at de blant annet røyker eller snuser, er synlig beruset eller hvor de har lite klær på seg. Jeg mener at slike ovennevnte bilder som blir publisert på Internett kan bidra til å gi ungdommenes selvrepresentasjon negative assosiasjoner fordi slike bildemotiver kan sees på som mindre sosialt aksepterte hos enkelte personer. Bilder der personer for eksempel er avbildet i beruset tilstand kan være morsomme å legge ut der og da, men hvis disse bildene blir spredt videre til andre brukere og andre nettsteder så kan disse føre til mindre hyggelige konsekvenser i framtiden. Ved å søke på for eksempel søkemotorer som Google (<http://www.google.no/>) så kan all informasjon som inneholder ditt navn komme opp. Hvis noen da har lagt ut negativ informasjon om deg og som du kanskje ikke selv er klar over, så kan dette ha en negativ innvirkning på for eksempel fremtidig jobbsøking.

Resultatene fra undersøkelsen min viste at 78 % av ungdommene ikke syntes det var greit at andre legger ut bilder av dem der de røyker eller snuser, 83 % syntes ikke det var greit at andre legger ut bilder av dem der de er synlig beruset, 84 % syntes ikke det var greit at andre legger ut bilder av dem der de har lite klær på seg, 80 % syntes ikke det var greit at andre legger ut bilder av dem der de ikke ser bra ut, 67 % syntes ikke det var greit at andre legger ut bilder av dem der de dummer seg ut og 82 % syntes ikke det var greit at andre legger ut bilder av dem der de kliner med en gutt eller en jente. Det at de fleste av ungdommene i min undersøkelse ikke ønsket at andre skulle legge ut slike bilder som er nevnt ovenfor mener jeg kan indikere at de til en viss grad er bevisste deres selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder andre legger ut av dem.

Jeg spurte også ungdommene i min undersøkelse om hva slags bilder de har lagt ut av seg selv på Internett. På dette så svarte 83 % av ungdommene at de ikke hadde lagt ut bilder av seg selv der de røyker eller snuser, 87 % svarte at de ikke hadde lagt ut bilder av seg selv der de er synlig beruset og 81 % svarte at de ikke hadde lagt ut bilder av seg selv der de har lite klær på seg. Det at de flest av ungdommene i min undersøkelse svarte at de ikke har lagt ut bilder av seg selv der de røyker eller snuser, bilder der de er synlig beruset eller bilder der de har lite klær på mener jeg kan sees i samsvar med de funnene jeg så på tidligere i denne underproblemstillingen som viste at majoriteten av ungdommene i min undersøkelse heller ikke ønsket at andre brukere skal legge ut slike bilder av dem.

Som tidligere nevnt så er det viktig at brukere av Internett ikke bare er bevisste sin egen selvrepresentasjon, men de må også tenke på hvordan de framstiller andre gjennom bilder de legger ut. 27 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de hadde lagt ut bilder av andre personer som røyker eller snuser og 24 % av ungdommene svarte at de hadde lagt ut bilder av personer som er fulle. Disse resultatene ser jeg på som litt interessant med tanke på funn jeg diskuterte tidligere i denne underproblemstillingen som viste at 22 % av ungdommene i min undersøkelse svarte at de syntes det var greit at andre legger ut bilder av dem der de røyker eller snuser og 17 % av ungdommene svarte at det var greit at andre legger ut bilder av dem der de er synlig beruset. Det at en større andel av ungdommene i min undersøkelse hadde lagt ut bilder av andre som røyker eller snuser og er synlig beruset enn det var av ungdommene som syntes det var greit at andre legger ut slike bilder av dem mener jeg kan indikere at ungdommene i undersøkelsen i litt større grad er bevisste sin egen selvrepresentasjon enn de er til hvordan de representerer andre gjennom bilder de legger ut.

#### *6. Hvilke opplevelser har de hatt omkring bilder de selv eller andre har lagt ut?*

74 % av ungdommene i undersøkelsen min hadde gitt andre personer beskjed om å slette bilder de hadde lagt ut av dem, og 55 % av ungdommene hadde fått beskjed fra andre personer om å slette bilder de hadde lagt ut av dem. Kun 18 % av ungdommene hadde fått beskjed fra mor eller far om å slette bilder de hadde lagt ut fordi de ikke likte bildene. Det at så mange som 74 % av ungdommen i min undersøkelse oppga at de har bedt andre om å slette bilder de hadde lagt ut av dem mener jeg kan vise at ungdommene til en viss grad tenker over hvordan de blir representert gjennom bilder som blir lagt ut av dem. Ved at ungdommene i min undersøkelse ber andre om å fjerne bilder av dem de ikke ønsker at skal ligge på Internett så mener jeg at dette kan sees på som en måte å prøve å kontrollere inntrykkene andre kan få av dem gjennom bilder som ligger tilgjengelig på Internett, noe som kan påvirke deres selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder på Internett. Men det at så mange som 74 % av ungdommene har bedt andre om å slette bilder av dem på Internett mener jeg også kan indikere at mange av ungdommene er misfornøyde med hvordan andre representerer dem gjennom bilder de legger ut av dem. Det at 55 % av ungdommene i min undersøkelse har fått beskjed om å slette bilder de har lagt ut av andre mener jeg kan indikere at de ikke alltid reflekterer over hvordan de representerer andre gjennom bilder de legger ut på Internett, men dette går da begge veier siden de også selv har bedt andre om å slette bilder. Andre funn fra min undersøkelse viste at kun 5 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de har lagt

ut bilder for å såre andre og 11 % svarte at de har lagt ut bilder de vet de avbildede ikke vil like. Det kan derfor virke som de fleste av ungdommene i undersøkelsen ikke bevisst ønsker å sette andre i et dårlig lys ved å legge ut bilder de avbildede ikke vil like, men at det allikevel skjer at de legger ut bilder de avbildede ikke er fornøyde med og de avbildede ber derfor ungdommene om å få disse fjernet.

90 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de aldri hadde opplevd at bilder de hadde lagt ut av seg selv ble fjernet fra nettstedet de hadde lagt det ut på. Som jeg nevnte i underkapittel 1.4 (avsnitt 1.4.2) så har flere nettsteder egne regler for hva som er lov til å legge ut av bilder, og hvis ikke disse «bildereglene» blir fulgt så kan bildet bli fjernet fra nettstedet. Det at kun 10 % av ungdommene i undersøkelsen har opplevd at bilder de har lagt ut av seg selv har blitt fjernet av nettstedet de la det ut på kan indikere at de holder seg innenfor nettstedenes egne regler for bildepublisering. Dette mener jeg også kan indikere at de til en viss grad kritisk vurderer bildene de legger ut, og er bevisste ovenfor hvordan de representerer seg selv gjennom bilder de har lagt ut. Et funn fra min undersøkelse som kan tale i mot ungdommenes evne til å kunne kritisk vurdere bilder de legger ut av seg selv, og at de da er bevisste ovenfor hvordan de representerer seg selv, er at hele 42 % av ungdommene svarte at de hadde opplevd å ha angret på bilder de har lagt ut av seg selv på Internett én eller flere ganger.

### *7. Hva er viktig med bildene som blir lagt ut av dem?*

Som nevnt tidligere i underproblemstilling 6 så var det 74 % av ungdommene i min undersøkelse som hadde fått beskjed om å slette bilder de hadde lagt ut av andre, og 55 % av ungdommene hadde fått beskjed fra andre om å slette bilder de hadde lagt ut av dem. Det var hele 75 % av ungdommene som svarte at grunnen til at de hadde bedt andre om å slette bilder av dem var at de ikke syntes de var noe fine på bildet. Med tanke på at majoriteten av ungdommene har bedt andre om å slette bilder av dem fordi de ikke syntes de var noe fine på bildet så kan det virke som utseende spiller en viktig rolle i ungdommens selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder på Internett. Det at ungdommene har bedt andre om å slette bilder de ikke syntes de var noe fine på mener jeg også kan sees i sammenheng med det jeg var inne på i underkapittel 2.7 om at Goffman mener at individer vil strebe etter å vise seg fra sin beste side når de befinner seg i en sosial situasjon. Ved at ungdommene ber andre om å slette bilder de selv ikke syntes de er attraktive på så mener jeg at dette kan sees på som en måte å prøve å kontrollere inntrykkene andre skal få av dem, og på en slik måte prøver de å fremstille seg

selv på en best mulig måte. Det at ungdommene i min undersøkelse har bedt andre om å slette bilder de har lagt ut av dem mener jeg også kan vise, som jeg var inne på i underkapittel 2.7, at det å representere seg selv på en attraktiv måte ikke bare er avhengig av hva brukere selv legger ut av bilder, det er også avhengig av hva andre brukere legger ut av bilder der de er avbildet.

65 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de som oftest eller av og til legger ut bilder for å bruke de som profilbilde på et sosialt nettsamfunn. Som jeg skrev om i underkapittel 2.7 (avsnitt 2.7.1) så mener Goffman (1992, s.29) at førsteinntrykket ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon er en viktig del av en persons presentasjon fordi både den som gir førsteinntrykket og den som mottar dette forventes å tilpasse sin oppførsel etter dette. Som jeg også argumenterte for i sammenheng med dette så mener jeg at profilbilder på sosiale nettsamfunn kan sees på som en form for førsteinntrykk fordi det er noe av det første man ser når man klikker seg inn på en brukers nettsamfunn-profil. Hva slags motiv brukere har valgt å ha på sitt profilbilde mener jeg derfor kan si noe om hvilke førsteinntrykk de ønsker å gi andre og hvilke sider av seg selv de ønsker å vise fram. 55 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at på profilbildet sitt så har de bilde av seg selv, og 58 % av ungdommene svarte at det viktigste med deres profilbilde var at de så bra ut. Hvis vi sier at brukeres profilbilde på et sosialt nettsamfunn kan fungere som et førsteinntrykk, så kan det ut i fra disse funnene fra min undersøkelse virke som flere av ungdommene er opptatt av å gi et godt førsteinntrykk ved at de har et profilbilde hvor de ser bra ut. Det at det viktigste med profilbildet for flertallet av ungdommene var at de så bra ut mener jeg også kan sees i sammenheng med det jeg var inne på i underkapittel 2.7 der jeg skrev at Lüders (2007a, s.118) mener at individer kan lage sosialt attraktive selvrepresentasjoner gjennom blant annet bilder.

#### *8. Er det utbredt å spørre om samtykke fra de avbildede før man legger ut bilder av dem?*

Som jeg skrev om i underkapittel 1.4 (avsnitt 1.4.1) i denne oppgaven så går publisering av bilder på Internett under Åndsverkloven og Personopplysningsloven. Dette innebærer blant annet at brukere som legger ut bilder på Internett der andre personer enn dem selv er avbildet må ha et samtykke fra den eller de som er avbildet før de publiserer bildet eller bildene. Det at andre spør ungdommene om samtykke før de legger ut bilder av dem mener jeg er viktig for deres selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder fordi det gir ungdommene mulighet til å stoppe visse bilder de ikke ønsker at skal representere dem fra å bli publisert på Internett.

53 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de som oftest eller av og til spør

de avbildede om lov til å legge ut bilder av dem. Når jeg snudde spørsmålet så svarte 42 % av ungdommene at andre som oftest eller av og til spør dem om tillatelse til å legge ut bilder der de er avbildet. Det var altså noen flere av ungdommene som oppga at de spurte andre om tillatelse til å legge ut bilder av dem enn det var ungdommer som oppga at andre ba dem om tillatelse til å legge ut bilder der de var avbildet. Det at 42 % av ungdommene i undersøkelsen som oftest eller av og til blir bedt om samtykke ved publisering av bilder kan forhindre at enkelte bilder de ikke vil representeres gjennom blir publisert på Internett. Disse funnene mener jeg også viser at det å be om samtykke ved publisering av bilder til en viss grad er utbredt blant ungdommene, men allikevel er det flere av ungdommene som ikke ber andre om samtykke og ikke selv blir spurt om samtykke ved publisering av bilder.

Når jeg i undersøkelsen min spesifiserte hva slags typer bilder ungdommene ville spurt de avbildede om samtykke til å legge ut så var det en stor andel av ungdommene som sa de ville bedt om samtykke fra de avbildede før de la ut slike bilder av dem. 71 % av ungdommene svarte at de ville bedt om samtykke til å legge ut bilder der de avbildede er synlig beruset, 70 % svarte at de ville bedt om samtykke til å legge ut bilder der de avbildede røyker eller snuser, 79 % svarte at de ville bedt om samtykke til å legge ut bilder der de avbildede har lite klær på seg og 73 % svarte at de ville bedt om samtykke til å legge ut bilder der de avbildede kliner med en gutt eller en jente. Ut i fra disse funnene kan det derfor virke som bilder som viser at personer er synlig beruset, bilder som viser at personer røyker eller snuser og bilder som viser at personer har lite klær på seg er bilder som ungdommene ser på som ekstra viktige å spørre de avbildede om samtykke til å publisere. Det at de fleste av ungdommene i undersøkelsen min ville bedt om tillatelse før de publiserer slike bilder mener jeg også kan indikere at de til en viss grad er bevisste og tar hensyn til hvordan de representerer andre gjennom bilder de legger ut.

#### *9. I hvor stor grad ser de på seg selv og andre som kritiske til det de legger ut av bilder?*

Et flertall på 55 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de ser på seg selv som normalt kritisk til det de legger ut av bilder på Internett. 11 % av ungdommene i undersøkelsen svarte at de så på seg selv som veldig kritisk til det de legger ut av bilder, 17 % av ungdommene svarte at de så på seg selv som mindre kritisk, mens 11 % oppga at de ikke hadde noen mening om i hvilken grad de så på seg selv som kritiske til det de legger ut av bilder. Kun 6 % av ungdommene svarte at de ikke ser på seg selv som kritiske i det hele tatt til det de legger ut av bilder på Internett. Det at den største andelen av ungdommene rangerte seg selv som normalt kritiske til det de publiserer av bilder er kanskje litt overraskende med tanke på at også 55 % av ungdommene i min undersøkelse har fått beskjed fra andre om å slette



bilder de har lagt ut av dem (se underproblemstilling 6). Det kan derfor virke som det er «normalt» at ungdommene får beskjed fra andre om å slette bilder. Men i sammenheng med dette spørsmålet der ungdommene skulle rangere seg selv som mer eller mindre kritiske så er det også viktig å ta med i beregningen at dette spørsmålet er subjektivt, det vil si at det spør om ungdommenes oppfatning av seg selv, og det de svarer på et slikt spørsmål vil ikke nødvendigvis gjenspeile virkeligheten. Men jeg mener allikevel at det er interessant å se hvordan ungdommene ser på seg selv når det kommer til å legge ut bilder på Internett, og jeg mener også at det at flertallet av ungdommene ser på seg selv som normalt kritiske til det de legger ut av bilder på Internett også kan indikere at de ser på seg selv som normalt bevisste overfor hvordan de representerer seg selv og andre gjennom bilder de publiserer.

I undersøkelsen min spurte jeg også ungdommene om de stolte på at andre legger ut bilder av dem som de syntes er ok. Et flertall på 63 % av ungdommene i undersøkelsen svarte på dette at det kommer an på hvem som legger ut bildene. Dette funnet mener jeg kan sies å være i samsvar med at det var såpass mange som 74 % av ungdommene i undersøkelsen min som også hadde bedt andre om å slette bilder de har lagt ut av dem (se underproblemstilling 6). Det at flest av ungdommene svarte at det kommer an på hvem som legger ut bilder på Internett på spørsmålet om de stoler på at andre legger ut bilder av dem de syntes er ok, mener jeg kan indikere at ungdommene i undersøkelsen ikke stoler helt på andre sin dømmekraft når det kommer til å representerer dem gjennom bilder de legger ut.

#### *10. Hvilke faktorer kan påvirke hva de legger ut av bilder?*

Som jeg nevnte i denne oppgavens underkapittel 2.5 så er det viktig at barn og unge har digital kompetanse. Digital kompetanse innebærer blant annet, ifølge Petter Brandtzæg (2009, s.202), at brukerne av Internett må opparbeide seg en kritisk vurderingsevne for hva de kan og ikke kan publisere av innhold. På nettsidene til Medietilsynet står det også at foreldre<sup>26</sup> og lærere<sup>27</sup> kan være ressurser for at unge får en god digital opplæring. Barn og unge kan for eksempel snakke med foreldre eller lærere om hva som er passende å legge ut av bilder på Internett noe som kan føre til en bedre oppførsel på Internett.

53 % av ungdommene i undersøkelsen min svarte at de hadde snakket med venner eller bekjente om hva som er greit og hva som ikke er greit å legge ut av bilder på Internett, 34 % av ungdommene oppga at de hadde diskutert i skoleundervisninga hva som er greit å legge ut av bilder på Internett og 25 % av ungdommene hadde snakket med mor, far eller

---

<sup>26</sup> Hentet fra <http://www.medietilsynet.no/no/Trygg-bruk/Foreldre/> Lastet ned: [04.06.2012].

<sup>27</sup> Hentet fra <http://www.medietilsynet.no/no/Trygg-bruk/Larere/> Lastet ned: [04.06.2012].

andre familiemedlemmer om hva som er greit å legge ut av bilder på Internett. Selv om det ut i fra disse funnene i min undersøkelse ikke virker som det er foreldre og lærere som er hovedressursen når det kommer til å prate om og diskutere hva som er passende og ikke passende å legge ut av bilder på Internett, så mener jeg at dette kan vise at ungdommene prater med andre om hva som er greit og ikke greit å legge ut av bilder på Internett. Det at flertallet av ungdommene prater med venner eller bekjente om dette ser jeg også på som ekstra viktig for å forbedre deres digitale kompetanse og deres evne til å representere seg selv på en fornuftig måte. Dette mener jeg fordi funn fra min undersøkelse som jeg var inne på i underproblemstilling 4 viste at bilder av venner var et av de mest populære motivene til bildene ungdommene legger ut, og ved at ungdommene i undersøkelsen snakker med venner og bekjente om publisering av bilder så kan de for eksempel komme fram til egne avtaler seg i mellom om hva slags bilder de mener er passende å legge ut av hverandre. Ut i fra dette mener jeg at ved at ungdommene prater med andre om hva som er passende å legge ut av bilder så kan dette påvirke deres og andre sin selvrepresentasjon på en positiv måte fordi det kan bidra til at ungdommene og de som de prater med i større grad legger ut bilder de selv ser på som passende.

Som jeg skrev i underkapittel 2.6 så mener Goffman at tilbakemelding fra de man kommuniserer med er en viktig del av individets presentasjon fordi det gir dem muligheten til å tilpasse sin oppførsel ut i fra disse tilbakemeldingene. På Internett får man som regel ikke tilbakemelding i form av tale og ansiktsuttrykk slik man gjør ved ansikt-til-ansikt kommunikasjon i den fysiske verden. Mye av kommunikasjonen på Internett foregår også asynkront noe som fører til at man ikke får en umiddelbar reaksjon på det budskapet man har avsendt (se underkapittel 2.1 og 2.6). Mangel på tilbakemelding fra de man kommuniserer med på Internett kan gjøre det vanskelig for brukere å representere seg selv på en passende måte fordi man ikke ser andre brukeres umiddelbare fysiske reaksjoner på det man legger ut av digitale inntrykk. Men selv om brukere av Internett ikke fysisk ser de personene de kommuniserer med og deres reaksjoner på de digitale handlingene de utfører så er det allikevel muligheter til å få tilbakemelding fra andre brukere på det de digitale handlingene de utfører. På for eksempel det sosiale nettsamfunnet Facebook så kan brukere få tilbakemelding fra andre brukere blant annet i form av skriftlige kommentarer på det man har lagt ut tekst, bilder, video, lenker og lignende (Se underkapittel 2.6). Funn fra undersøkelsen min viste at en av de mest populære aktivitetene på sosiale nettsamfunn blant ungdommene var nettopp det å kommentere på andre brukeres medieinnhold. 65 % av ungdommene i undersøkelsen svarte at

de flere dager i uken kommenterer på tekst, linker, bilder, video og lignende på et sosialt nettsamfunn de har profil på. Dette funnet mener jeg kan indikere at ungdommene i min undersøkelse ikke bare kommenterer på andre sitt medieinnhold, men at de også selv mottar kommentarer på medieinnhold de har lagt ut på et sosialt nettsamfunn. Andre funn fra undersøkelsen min viste også at 30 % av ungdommene hadde opplevd at noen hadde kommet med stygge kommentarer på bilder de hadde lagt ut av seg selv en eller flere ganger. Slike tilbakemeldinger i form av skriftlige kommentarer fra andre brukere mener jeg kan påvirke hvordan ungdommene representere seg selv gjennom bilder de legger ut. Hvis ungdommene mottar flere positive kommentarer fra andre brukere på det de legger ut av bilder så vil de kanskje fortsette å legge ut bilder med lignende motiver, men hvis ungdommene opplever flere negative kommentarer på bilder de legger ut så kan dette kanskje føre til at de forandrer representasjonen av seg selv formidlet gjennom bilder ved å legge ut bilder med andre motiver de tror er mer sosialt aksepterte å legge ut. Når det kommer til at flere av ungdommene i undersøkelsen min har opplevd å ha mottatt stygge kommentarer på bilder de har lagt ut så kan dette for eksempel ha ført til at de som har opplevd dette har blir mer restriktive i forhold til bilder de legger ut noe som kan ha påvirket hva slags bilder de velger å representere seg selv gjennom på Internett.

Ifølge Goffman så vil individer som kommuniserer ansikt-til-ansikt med hverandre i den fysiske verden prøve å definere situasjonen de befinner seg i for å kunne vite hvilken oppførsel som er passende for den situasjonen de befinner seg i. Det å definere situasjonen man befinner seg i på Internett kan være utfordrende fordi mange av de kontekstuelle holdepunktene vi er vant til i den fysiske verden er fraværende (se blant annet underkapittel 2.6). En av egenskapene som kjennetegner kommunikasjon på sosiale nettsamfunn, er ifølge boyd (2007, s.126), *usynlige tilskuere* (se blant annet underkapittel 2.1). Denne egenskapen ved kommunikasjon på sosiale nettsamfunn innebærer blant annet at brukere som regel ikke har oversikt over hvem eller hvor mange personer som overvårer deres digitale handlinger, eller deres reaksjoner på disse handlingene, noe som kan gjøre det vanskelig for brukerne å definere situasjonen de befinner seg i. Situasjonen på sosiale nettsamfunn kan også bli ytterligere komplisert fordi både venner, familie, arbeidsgivere og ukjente kan ha tilgang til det de legger ut av digital informasjon. En slik «blandet» kontekst kan gjøre det forvirrende for brukere å vite hva som er passende oppførsel. En måte boyd (2008c, s.159) mener at brukere av Internett kan prøve å definere situasjonen på et sosialt nettsamfunn på er at de kan kontrollere det potensielle publikummet ved å gjøre visse personverninnstillinger på sin

nettsamfunn-profil (se underkapittel 2.7, avsnitt 2.7.2)

Et flertall på 64 % av ungdommene i undersøkelsen min oppga at de hadde en såkalt «lukket» eller «privat» profil på et sosialt nettsamfunn, noe som innebærer at de har gjort egne innstillinger omkring hvem som skal ha tilgang til det de legger ut av digitalt innhold. Ved at ungdommene har gjort slike personverninnstillinger på sin nettsamfunn-profil så har de satt begrensninger omkring hvem som skal ha tilgang til det de legger ut av digitale uttrykk, noe som ifølge Boyd (2008c, s.159), kan føre til at de lettere kan forstå hvordan de kan representere seg selv på en passende måte fordi de får større kontroll og oversikt over hvem som har tilgang til det de publiserer av innhold. Det at flere av ungdommene i undersøkelsen har gjort personverninnstillinger på sin nettsamfunn-profil mener jeg da kan sees på som en måte å prøve å kontrollere sin selvrepresentasjon på. Men som jeg også var inne på i underkapittel 2.2 (avsnitt 2.2.1) og 2.7 (avsnitt 2.7.2) i sammenheng med det at brukere av sosiale nettsamfunn kan få større kontroll over sin selvrepresentasjon ved å gjøre personverninnstillinger på sin profil så mener jeg at denne kontrollen i noen tilfeller kan være en «falsk» kontroll fordi brukere ikke alltid er klar over hva slike innstillinger innebærer i praksis, og de kan oppleve å bli overrasket over hvor mange som faktisk har tilgang til det de legger ut av digitalt innhold (Boyd, 2008b, 2008c, s.160).

I tillegg til at brukere kan gjøre personverninnstillinger på sin nettsamfunn-profil for å prøve å kontrollere det potensielle publikummet og sin selvrepresentasjon på så kan de også velge å utelukke visse personer fra å ha tilgang til sine digitale representasjoner. De brukerne man har en relasjon til på sosiale nettsamfunn går som regel under betegnelsen «venn», og hvis ikke brukerne av sosiale nettsamfunn aktivt har gjort særskilte innstillinger på sin profil, så har alle «vennene» tilgang til det de legger ut av digital informasjon. 46 % av ungdommene i undersøkelsen svarte at de hadde valgt å ikke ha mor og/eller far som «venn(er)» på et sosialt nettsamfunn de har profil på, mens 31 % av ungdommen svarte at det var andre familiemedlemmer de ikke ønsket å ha som «venn(er)» på et sosialt nettsamfunn. 35 % av ungdommene i undersøkelsen svarte at det var andre som ikke var nevnt i spørreskjemaet som de ikke ønsket å ha som «venn(er)» på et sosialt nettsamfunn. Det var kun 13 % av ungdommene som svarte at de kunne ha alle som «venner» på et nettsamfunn de har profil på. Det at flere av ungdommene i min undersøkelse har valgt å ikke ha mor og/eller far, andre familiemedlemmer, eller andre personer som «venn(er)» på et sosialt nettsamfunn de har profil på mener jeg kan indikere at de ikke ønsker at disse personene skal ha tilgang til det de legger ut av digitalt materiale. Dette mener jeg også kan sies å være i samsvar med det at 64 % ungdommene i undersøkelsen min svarte at grunnen til at de hadde valgt å ikke ha visse

personer som «venn(er)» på et nettsamfunn de har profil på var at de ikke ville at de skulle se hva de selv eller andre legger ut av bilder der.

I dette underkapittelet har jeg diskutert og analysert det jeg ser på som mine viktigste funn i forhold til mine to hovedproblemstillinger. I det neste underkapittelet vil jeg trekke fram det jeg ser på som de viktigste og mest relevante funnene når det kommer til forskjeller mellom kjønn og forskjeller mellom de to aldersgruppene i min undersøkelse og analysere og diskutere disse i forhold til mine problemstillinger.

## **5.2 Kjønnforskjeller og aldersforskjeller**

I dette underkapittelet vil jeg trekke fram det jeg ser på som de mest relevante forskjellene jeg fant mellom hva gutter og jenter svarte og hva de to aldersgruppene<sup>28</sup> svarte i min spørreundersøkelse og diskutere dette opp mot mine to hovedproblemstillinger. For å diskutere forskjeller mellom kjønn og alder jeg fant i min kvantitative spørreundersøkelse i forhold til mine problemstillinger så vil jeg gjøre som jeg gjorde i forrige underkapittel, nemlig å bruke hver underproblemstilling som overskrift, og under disse overskriftene vil jeg trekke fram det jeg ser på som de mest relevante funnene i forhold til mine to hovedproblemstillinger og diskutere dette opp mot relevant teori.

Siden jeg allerede har analysert og diskutert funn som gjaldt alle ungdommene som deltok i min undersøkelse i forrige underkapittel, så vil jeg i dette underkapittelet i noen tilfeller referere til ting jeg allerede har vært inne på i det forrige underkapittelet for at min analyse og diskusjon av kjønn- og aldersforskjeller ikke skal bli for repeterende og for omfattende.

### *1. Hvor ofte legger de ut bilder?*

Resultatene fra min undersøkelse viste at jentene, oftere enn guttene, legger ut bilder de selv har tatt på Internett. 13 % av jentene og 4 % av guttene svarte at de legger ut bilder de selv har tatt på Internett en dag i uken, mens 13 % av jentene og 5 % av guttene svarte at de gjør dette flere dager i uken. Det var også 43 % av guttene som svarte at de aldri eller nesten aldri legger ut bilder de selv har tatt, mens 24 % av jentene svarte dette. Når det kom til hvor mange av ungdommene som legger ut bilder de selv har tatt 1-3 dager per måned så svarte 49 % av jentene og 48 % av guttene at de gjorde dette. Som nevnt tidligere så blir selvrepresentasjon

---

<sup>28</sup> Jeg hadde delt opp respondentene som deltok i min undersøkelse i to aldersgrupper. Den ene gruppen besto av respondentene i alderen 15, 16 og 17 år og den andre gruppen besto av ungdommene i alderen 18, 19, 20, 21 og 24 år (se kapittel 4, underkapittel 4.1 for mer informasjon om de to aldersgruppene).

på Internett formidlet gjennom digitale uttrykk (se blant annet underkapittel 2.1 og 2.6). Ved at jentene, oftere enn guttene, i min undersøkelse legger ut bilder på Internett så kan det kanskje virke som publisering av bilder spiller en større rolle i jentenes selvrepresentasjon enn det gjør i guttenes selvrepresentasjon. I sammenheng med denne underproblemstillingen fant jeg ingen relevante aldersforskjeller i min undersøkelse å trekke fram.

## *2. Hvor legger de ut bilder?*

Det var en større andel av jentene enn av guttene i min undersøkelse som oppga at de legger ut bilder de selv har tatt på sosiale nettsamfunn. 79 % av jentene svarte at de som oftest eller av og til legger ut bilder på et sosialt nettsamfunn de har profil på, mens 64 % av guttene svarte det samme. Det at en større andel av jentene enn av guttene i undersøkelse svarte at de oftere legger ut bilder på sosiale nettsamfunn mener jeg kan sees i sammenheng med et annet funn fra min undersøkelse som viste at det var en større andel av jentene enn av guttene i min undersøkelse som svarte at de som oftest eller av og til legger ut bilder på Internett fordi andre forventer det, 32 % av jentene mot 17 % av guttene svarte dette. Jeg mener derfor at noe av grunnen til at en større andel av jentene enn av guttene oftere legger ut bilder på sosiale nettsamfunn kan være fordi jentene oftere enn guttene føler press på seg til å legge ut bilder. Dette mener jeg kan være i samsvar med det jeg skrev om i denne oppgavens underkapittel 2.2 (avsnitt 2.2.1) som handlet om funn boyd (2008c) hadde gjort i arbeidet med sin doktoravhandling som viste at jenter, i større grad enn gutter, følte press på seg for å holde sin profil på sosiale nettsamfunn oppdatert og uttrykksfull, og at profilene deres skulle ha mange bilder og nytt innhold. I sammenheng med dette fant boyd også, når hun bladde gjennom tenårings profiler, at det virket som jenter oppdaterte sin profil oftere enn gutter. Ut i fra disse funnene boyd presenterte i sin doktoravhandling, og de funnene jeg fant i min undersøkelse, kan det virke som jentene oftere legger ut bilder enn guttene på sosiale nettsamfunn fordi de føler mer press på seg til å gjøre det. I sammenheng med denne underproblemstillingen fant jeg ingen relevante aldersforskjeller i min undersøkelse å trekke fram.

I sammenheng med de to neste underproblemstillingene; 3. *Hvordan legger de ut bilder?* og 4. *Hvem er avbildet på bildene de legger ut?*, så fant jeg ingen kjønnsforskjeller eller aldersforskjeller i min undersøkelse som jeg ser på som relevante å analysere og diskutere i forhold til mine problemstillinger. Jeg vil derfor gå direkte videre til den femte underproblemstillingen.

### *5. Hva syntes de er ok og ikke ok å legge ut av bilder?*

Som nevnt i forrige underkapittel (se underproblemstilling 5) så mener jeg at blant annet bilder som viser at de avbildede er synlig beruset, røyker eller snuser eller har lite klær på seg kan gi ungdommenes selvrepresentasjon negative assosiasjoner fordi slike bildemotiver kan sees på som mindre sosialt aksepterte hos enkelte personer, og slike bilder kan også kopieres og spres av andre brukere noe som blant annet kan føre til at de blir tolket annerledes enn det opprinnelig var ment. Jeg mener derfor at ungdommenes forhold til publisering av slike bilder på Internett kan si noe om hvor bevisste de er i forhold til sin selvrepresentasjon.

Det var en større andel av guttene enn jentene i min undersøkelse som svarte at de syntes det var greit at andre legger ut bilder av dem der de røyker eller snuser (29 % av guttene syntes det var greit mot 14 % av jentene), bilder der de er synlig beruset (22 % av guttene syntes det var greit mot 12 % av jentene), bilder der de har lite klær på seg (22 % av guttene syntes det var greit mot 11 % av jentene), bilder der de ikke ser bra ut (26 % av guttene syntes det var greit mot 13 % av jentene) og bilder der de kliner med en gutt eller en jente (27 % av guttene syntes det var greit mot 9 % av jentene). Jeg fant også at det var en større andel av guttene enn jentene i min undersøkelse som hadde lagt ut bilder av seg selv der de røyker eller snuser (21 % av guttene hadde gjort dette mot 13 % av jentene) og bilder der de er synlig beruset (19 % av guttene hadde gjort dette mot 6 % av jentene). Det at en større andel av guttene enn av jentene i min undersøkelse syntes det var greit at andre og dem selv legger ut slike bilder av dem som er nevnt ovenfor mener jeg kan indikere at jenter er mer bevisste når det kommer til hvordan de representeres gjennom bilder på Internett.

I min undersøkelse fant jeg også noen forskjeller mellom hva de to aldersgruppene svarte på hva slags bilder de syntes var greit og ikke greit at andre legger ut av dem på Internett. På bilder som viser at de røyker eller snuser så svarte 14 % av de i gruppen 16-17 år og 33 % i gruppen 18+ år at det var greit at andre legger ut slike bilder av dem. Det at flere i gruppen 18+ år enn i gruppen 16-17 år syntes det var greit at andre legger ut bilder av dem der de røyker eller snuser mener jeg kan ha en naturlig forklaring i at personer i Norge som er fylt 18 år er myndige og de har derfor lov til å bruke tobakk som snus og røyk og de har også lov til å drikke alkohol. For personer under 18 år i Norge så er det ulovlig å bruke tobakk og drikke alkohol, noe jeg mener kan sees på som en grunn til at færre av ungdommene i gruppen 16-17 år enn de i gruppen 18+ år syntes det er greit at andre legger ut bilder av dem der de røyker eller snuser. Det som jeg syntes var litt interessant i denne sammenheng var at jeg også fant i

min undersøkelse at 17 % av ungdommene i gruppen 16-17 år og 18 % av ungdommene i gruppen 18+ år svarte at de synes det var greit at andre legger ut bilder av dem der de er synlig beruset. Man skulle kanskje tro at siden det er ulovlig for de under 18 år å drikke alkohol så ville en mindre andel av de i gruppen 16-17 år enn de i gruppen 18+ år syntes det var greit at andre legger ut bilder av dem hvor de er synlig beruset, men dette var da ikke tilfelle siden en så og si like stor andel av de to aldersgruppene syntes det var greit at andre legger ut slike bilder av dem. Det at 14 % av de i aldersgruppen 16-17 år syntes det er greit at andre legger ut bilder av dem der de røyker eller snuser og 17 % syntes det er greit at andre legger ut bilder av dem der de er synlig beruset mener jeg derfor er litt overraskende i og med at disse aktivitetene som nevnt er ulovlige for de under 18 år, og jeg mener at dette kan indikere at enkelte av ungdommene i aldersgruppen 16-17 år i mindre er grad bevisste når det kommer til hva slags bilder de syntes er greit at andre kan representere dem gjennom.

I min undersøkelse fant jeg også forskjeller mellom hva slags bilder de to aldersgruppene svarte at de hadde lagt ut av seg selv. Det var flere i gruppen 18+ år enn de i gruppen 16-17 år i min undersøkelse som svarte at de hadde lagt ut bilder av seg selv der de røyker eller snuser og bilder der de er synlig beruset. 10 % av de i gruppen 16-17 år og 27 % av de i gruppen 18+ år hadde lagt ut bilder av seg selv der de røyker eller snuser og 7 % av de i gruppen 16-17 år og 21 % av de i gruppen 18+ år hadde lagt ut bilder av seg selv der de er synlig beruset. Det at jeg fant at en større andel av ungdommene i aldersgruppen 18+ år enn av ungdommene i aldersgruppen 16-17 år i min undersøkelse har lag ut bilder av seg selv der de røyker eller snuser og bilder der de er synlig beruset mener jeg kan sees i sammenheng med det jeg nevnte tidligere i denne underproblemstillingen om at ungdommene i gruppen 18+ år er myndige og derfor har lov til å bruke tobakk og drikke alkohol, og derfor er det mer akseptabelt blant de i gruppen 18+ år å legge ut slike bilder.

#### *6. Hvilke opplevelser har de hatt omkring bilder de selv eller andre har lagt ut?*

Det var flere av jentene enn av guttene i min undersøkelse som både hadde bedt andre om å slette bilder de hadde lagt ut av dem og som hadde fått beskjed fra andre om å slette bilder de hadde lagt ut av dem. 91 % av jentene mot 57 % av guttene hadde bedt andre om å slette bilder de hadde lagt ut av dem og 70 % av jentene og 40 % av guttene hadde fått beskjed fra andre om å slette bilder de hadde lagt ut av dem. Det at flere av jentene enn av guttene i min undersøkelse har bedt andre om å slette bilder av dem mener jeg kan sees i sammenheng med tall fra tjenesten slettmeg.no (2011) sin *Årsrapport 2011* som viser at flere jenter enn gutter



har kontaktet dem angående uønsket bildepubliserings. I denne rapporten er det presentert statistikk fra tjenesten slettmeg.no i perioden fra 1. januar – 31. desember 2011. Tall fra denne rapporten viste at 11 % av henvendelse de fikk handlet om uønsket bildepubliserings på Internett og av disse sto 71 % kvinner (dvs.476 kvinner), 28 % menn (dvs. 190 menn) og 1 % av ukjent kjønn for disse henvendelsene (Slettmeg.no, 2011, s.22). Ut i fra tallene jeg presenterte ovenfor fra slettmeg.no sin *Årsrapport 2011* og funn fra min undersøkelse jeg har tatt for meg og diskutert tidligere i denne underproblemstillingen så mener jeg at det kan virke som jentene, i større grad enn guttene, opplever uønsket publisering av bilder på Internett. Det at en større andel av jentene enn av guttene i min undersøkelse har bedt andre om å slette bilder de har lagt ut av dem mener jeg også muligens kan indikere at jentene er mer kresne enn guttene når det gjelder hvilke bilder av dem selv de ønsker at skal ligge på Internett. Når det kommer til funnet fra min undersøkelse som viste at en større andel av jentene enn av guttene har fått beskjed fra andre om å slette bilder de har lagt ut av dem mener jeg på en side kan indikere at jentene er mindre bevisste enn guttene når det kommer til hvordan de representerer andre gjennom bilder de publiserer. Men med tanke på tidligere funn jeg har tatt for meg i dette underkapittelet som viste at jentene la ut oftere bilder på Internett og på sosiale nettsamfunn (se underproblemstilling 1 og 2) enn det guttene gjorde, så mener jeg på en annen side at noe av grunnen til at færre av guttene enn av jentene i min undersøkelse har opplevd at andre har bedt dem om å slette bilder nettopp kan komme av at jentene legger ut bilder oftere enn guttene og at jentene derfor kan være mer utsatt for at andre ikke er fornøyde med bildene de legger ut.

En større andel av jentene enn av guttene i min undersøkelse oppga at de har angret på bildet eller bilder de har lagt ut av seg selv på Internett, mens det var flere av guttene enn av jentene som hadde opplevd at bilder de har lagt ut på Internett har blitt fjernet av nettstedet de la det ut på. 50 % av jentene og 31 % av guttene har opplevd at de har angret på bilder de har lagt ut av seg selv en eller flere ganger, og 4 % av jentene og 16 % av guttene hadde opplevd at bilder de har lagt ut på Internett hadde blitt fjernet av nettstedet de la det ut på. Det at halvparten av jentene i min undersøkelse en eller flere ganger har angret på bilder de har lagt ut der de selv er avbildet mener jeg kan gå litt i mot det jeg har vært inne på tidligere i dette underkapittelet om at jentene er mer bevisste sin selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder enn det guttene er. Allikevel ser vi her at det er flere av guttene enn av jentene som har opplevd at nettstedet har fjernet bilder de har lagt ut, noe som kan vise at selv om jentene er misfornøyde med bilder de har lagt ut av seg selv, så holder de seg i større grad enn guttene

innenfor nettstedenes «bilderegler» (se underkapittel 1.4, avsnitt 1.4.2). I sammenheng med denne underproblemstillingen fant jeg ingen relevante aldersforskjeller å trekke fram.

#### *7. Hva er viktig med bildene som blir lagt ut av dem?*

Det var en mye større andel av jentene enn av guttene i min undersøkelse som oppga at grunnen til at de har bedt andre om å slette bilder de har lagt ut av dem var at de ikke syntes de var noe fine på bildet, 90 % av jentene og 50 % av guttene oppga dette som grunn. Dette funnet mener jeg kan indikere at utseendet spiller en viktigere rolle i jentenes selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder som blir publisert på Internett enn det gjør for guttene. Det at det virker som utseendet spiller en viktigere rolle i jentenes selvrepresentasjon enn i guttenes selvrepresentasjon mener jeg også kan være i samsvar med et annet funn fra min undersøkelse som viste at 65 % av jentene og 50 % svarte at det viktigste med profilbildet var at de så bra ut. I sammenheng med denne underproblemstillingen fant jeg ingen relevante aldersforskjeller å trekke fram.

#### *8. Er det utbredt å spørre om samtykke fra de avbildede før man legger ut bilder av dem*

Funn fra undersøkelsen min viste at det var litt mer utbredt blant jentene enn guttene å be om samtykke fra de avbildede når det kom til visse typer bilder. På bilder der de avbildede er synlig beruset så ville 79 % av jentene mot 63 % av guttene spurt om lov, på bilder der de avbildede røyker eller snuser så ville 74 % av jentene mot 67 % av guttene spurt om lov, på bilder der de avbildede har lite klær på seg så ville 81 % av jentene og 77 % av guttene spurte om lov og på bilder der de avbildede kliner med en gutt eller en jente så ville 78 % av jentene mot 68 % av guttene spurt om lov. Det at jentene i litt større grad enn guttene i min undersøkelse spør de avbildede om samtykke når det kommer til bilder der de er synlig beruset, røyker eller snuser, har lite klær på seg eller kliner med en gutt eller en jente mener jeg kan sees i sammenheng med funn som er presentert i Medietilsynet (2010) sin rapport *Barn og digitale medier 2010*. I denne undersøkelsen fant de blant annet at jenter i alderen 9-16 år som deltok i undersøkelsen var mer forsiktige med å legge ut informasjon om andre på Internett uten å spørre om lov enn det guttene var (Medietilsynet, 2010, s.28). Selv om min undersøkelse og undersøkelsen *Barn og digitale medier 2010* blant annet opererer med ulike aldersgrupper og innsamlingen av data ble gjort på forskjellige tidspunkt, så mener jeg allikevel at dette funnet fra undersøkelsen *Barn og digitale medier 2010* til en viss grad kan bidra til å underbygge det jeg fant i min undersøkelse om at jentene i større grad enn guttene

ber om samtykke fra de avbildede når det kommer til å legge ut bilder der de er synlig beruset, røyker eller snuser, har lite klær på seg eller bilder der de kliner med en gutt eller en jente. Det at en større andel av jentene enn guttene i min undersøkelse ville bedt de avbildede om samtykke før de la ut slike bilder av andre var litt rart med tanke på funn jeg diskuterte tidligere i dette underkapittelet (se underproblemstilling 6) som viste at jentene oftere enn guttene hadde opplevd at andre hadde bedt dem om å slette bilder, men dette mener jeg muligens kan komme av funn fra min undersøkelse jeg tok for meg i underproblemstilling 7 som viste at hovedgrunnen til at andre hadde bedt jentene om å slette bilder de hadde lagt ut av dem kom av at de ikke syntes de var noe fine på bildet og ikke fordi de hadde røyket eller snust, var synlig beruset eller hadde lite klær på seg (se også figur 24 i kapittel 4). I sammenheng med denne underproblemstillingen fant jeg ingen relevante aldersforskjeller i min undersøkelse å trekke fram.

#### *9. I hvor stor grad ser de på seg selv og andre som kritiske til det de legger ut av bilder?*

I min undersøkelse virket jentene mer skeptiske enn guttene når det kom til å stole på at andre legger ut bilder av dem de syntes er ok. 38 % av guttene og 15 % av jentene svarte at de stoler på at alle legger ut bilder av dem de syntes er ok, mens 51 % av guttene og 76 % av jentene svarte at det kommer an på hvem som legger ut bildene. Ved at flere av jentene enn guttene i min undersøkelse virket mer skeptiske til hva andre legger ut av bilder av dem så kan det virke som de ikke helt stoler på at andre representerer dem gjennom bilder på en måte de selv syntes er passende. Det at jentene i mindre grad enn guttene stoler på at andre legger ut bilder av dem de syntes er ok mener jeg også kan sees i sammenheng med funn fra min undersøkelse jeg diskuterte tidligere i denne oppgaven som viste at hele 91 % av jentene mot 57 % (se underproblemstilling 6) av guttene hadde bedt andre om å slette bilder de hadde lagt ut av dem. I sammenheng med denne underproblemstillingen fant jeg ingen relevante aldersforskjeller i min undersøkelse å trekke fram.

#### *10. Hvilke faktorer kan påvirke hva de legger ut av bilder?*

I min undersøkelse var det en større andel av jentene enn guttene som svarte at de hadde en lukket profil på et sosialt nettsamfunn. 76 % av jentene og 51 % av guttene svarte at de hadde en lukket profil. Som jeg har vært inne på tidligere i denne oppgaven (se blant annet underkapittel 2.7.2) så kan det å sette slike personverninnstillinger på sin nettsamfunn-profil, ifølge Boyd (2008c, s.159), sees på som en måte å kontrollere sin selvrepresentasjon på ved at man begrenser det potensielle publikummet som har tilgang til det man legger ut av digitalt

innhold. Jeg mener derfor at det at en større andel av jentene enn av guttene i undersøkelsen min oppgir at de har en lukket profil på et sosialt nettsamfunn kan bety at jentene er mer opptatt av å begrense det potensielle publikumet, og at de derfor også er mer opptatt av å kontrollere sin selvrepresentasjon, enn det guttene er. Det var også var flere av jentene enn av guttene i min undersøkelse som oppga at de hadde valgt å ikke ha mor og/eller far eller andre som ikke var nevnt i undersøkelsen som «venn(er)» på et sosialt nettsamfunn de har profil på. 52 % av jentene og 41 % av guttene hadde valgt å ikke ha mor/og eller far som «venn(er)» på et sosialt nettsamfunn, mens 45 % av jentene og 25 % av guttene hadde valgt å ikke ha andre som ikke var nevnt i undersøkelsen som «venn(er)». Det at en større andel av jentene enn av guttene har valgt å utelukke visse personer som «venn(er)» på et sosialt nettsamfunn mener jeg kan bidra til å underbygge det at jentene virker mer opptatt av å kontrollere sin selvrepresentasjon ved å begrense det potensielle publikumet enn det guttene var.

I dette kapitlet har jeg analysert og diskutert de viktigste funnene fra min undersøkelse i lys av oppgavens problemstillinger. I neste kapittel vil jeg oppsummere disse funnene, og knytte dem opp mot en konklusjon.

## 6. AVSLUTNING OG KONKLUSJON

Denne oppgavens to hovedproblemstillinger var som følgende:

1. *Hvilken praksis følger ungdom når de legger ut bilder på Internett?*
2. *Hva kan denne publiseringspraksisen si om ungdom sin selvrepresentasjon?*

I sammenheng med den første hovedproblemstillingen var det ti underproblemstillinger som omhandlet ungdoms publisering av bilder på Internett jeg ville ha besvart, disse var som følgende:

1. *Hvor ofte legger de ut bilder på Internett?*
2. *Hvor legger de ut bilder på Internett?*
3. *Hvordan legger de ut bilder på Internett?*
4. *Hvem er avbildet på bildene de legger ut?*
5. *Hva syntes de er ok og ikke ok å legge ut av bilder?*
6. *Hvilke opplevelser har de hatt omkring bilder de selv eller andre har lagt ut?*
7. *Hva er viktig med bildene som blir lagt ut av dem?*
8. *Er det utbredt å spørre om samtykke fra de avbildede før man legger ut bilder av dem?*
9. *I hvor stor grad ser de på seg selv og andre som kritiske til det de legger ut av bilder?*
10. *Hvilke faktorer kan påvirke hva de legger ut av bilder?*

I forrige kapittel så analyserte og diskuterte jeg relevante funn i forhold til mine problemstillinger. I dette kapitlet har jeg valgt å ikke ta for meg hver enkelt underproblemstilling og hva jeg kom frem til på disse i forhold til mine problemstillinger, men min konklusjon vil bli presentert i en helhetlig tekst der jeg trekker fram de viktigste funnene jeg har gjort i denne oppgaven.

I denne oppgaven ønsket jeg å undersøke ungdommers publisering av bilder på Internett, og hva denne publiseringen av bilder kunne si om ungdommers selvrepresentasjon. For å gjøre dette så utførte jeg en kvantitativ spørreundersøkelse der 153 elever fra to videregående skoler i Oslo deltok. Basert på funnene i denne undersøkelsen så fant jeg at nesten halvparten av ungdommene la ut bilder 1-3 dager per måned, noe jeg mente viste at bilder spiller en relativ viktig rolle i deres selvrepresentasjon. De fleste av ungdommene brukte bilder til å representere seg selv og sine relasjoner, og størstedelen av deres publisering av bilder

foregikk på sosiale nettsamfunn. Ungdommene brukte i hovedsak mobiltelefon, smarttelefon og digital kamera når de publiserte bilder på Internett, og i denne sammenheng mente jeg at hva slags digitalt utstyr ungdommene benyttet seg av når de tok bilder kan påvirke deres selvrepresentasjon fordi tiden de bruker på å evaluere bilder de legger ut kan være avhengig av hvilket digitalt utstyr de benytter seg av. Jeg fant at de fleste av ungdommene ikke ville presenteres gjennom bilder der de røyket eller snuste, bilder der de var synlig beruset, bilder der de hadde lite klær på seg, bilder der de ikke var noe fine, bilder der de dummet seg ut og bilder der de klinte med en gutt eller jente, noe jeg mente indikerte at ungdommene til en viss grad var bevisste sin selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder på Internett. Det virket som utseendet spilte en viktig rolle i ungdommenes selvrepresentasjon fordi dette blant annet var hovedgrunnen til at de hadde bedt andre om å slette bilder av dem. Jeg fant også at de fleste av ungdommene ville spurt de avbildede om lov på forhånd til å legge ut bilder som viste at de røyket eller snuste, var synlig beruset eller hadde lite klær på seg, noe jeg mente kunne indikere at de også tenker over hvordan de representerer andre gjennom bilder de legger ut. Flertallet av ungdommene så på seg selv som normalt kritiske når det kom til bilder de la ut på Internett, noe jeg mente kunne bety at de også så på seg selv som normalt bevisste når det kom til å representere seg selv og andre gjennom bilder de la ut. Flere av ungdommene benyttet seg også av måter å kontrollere sin selvrepresentasjon på ved at de hadde lukkede profiler på sosiale nettsamfunn, og ved at de hadde valgt å ikke ha visse personer som «venn(er)» på sosiale nettsamfunn.

Jeg ønsket også å diskutere mine problemstillinger i lys av eventuelle kjønnsforskjeller og aldersforskjeller jeg fant blant ungdommene som deltok i spørreundersøkelsen. I sammenheng med dette fant jeg at det var en større andel av jentene enn av guttene som la ut bilder på Internett og på sosiale nettsamfunn, noe jeg mente kunne komme av at jentene følte mer press på seg enn det guttene gjorde når det kom til å legge ut nytt medieinnhold på sosiale nettsamfunn. Det at jentene, oftere enn guttene, la ut bilder på Internett mente jeg også kunne indikere at bilder spilte en viktigere rolle i jentenes selvrepresentasjon enn det gjorde for guttene. Det virket også som utseendet spilte en viktigere rolle for jentene selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder enn det gjorde for guttene. Jentene virket også mer skeptiske enn guttene når det kom til å bli representert gjennom bilder der de røyket eller snuste, bilder der de var synlig beruset, bilder der de hadde lite klær på seg, bilder der de ikke var noe fine, bilder der de dummet seg ut og bilder der de klinte med en gutt eller jente. Selv om det ut i fra flere funn fra min undersøkelse kunne virke som jentene var mer bevisste sin selvrepresentasjon formidlet gjennom bilder enn det guttene

var så fant jeg allikevel at en større andel av jentene enn av guttene hadde angret på bilder de hadde lagt ut av seg selv. Ut i fra mine funn virket det som jentene var mer opptatt av å kontrollere sin selvrepresentasjon enn det guttene var ved at en større andel av jentene enn av guttene hadde lukkede nettsamfunn-profiler og hadde valgt å ikke ha visse personer som «venn(er)» på sosiale nettsamfunn.

Jeg fant at det var en større andel av ungdommene i aldersgruppen 16-17 år enn de i aldersgruppen 18+ år som ikke ville representeres gjennom bilder der de røyket eller snuste eller var synlig beruset, noe jeg mente kunne komme av ungdommene i gruppen 18+ år er myndige, og at det derfor var mer akseptert blant ungdommene i denne aldersgruppen å bli representert gjennom slike bilder.

## **6.1 Avsluttende refleksjoner**

Det at brukere deler bilder med hverandre ser jeg ikke på som en forbigående trend. I dag laster nordmenn opp omtrent 17 millioner bilder på Facebook i løpet av én måned, det vil si et gjennomsnitt på 567 000 bilder hver eneste dag (Buanes, Mæland & Christiansen, 2012). Det dukker også opp nye tjenester der brukere kan representere seg selv gjennom bilder og annet digitalt innhold. En av disse relativt nye tjenestene er det sosiale nettsamfunnet *Instagram* (<http://instagram.com/>). Instagram er en bildedelingstjeneste som ble lansert i 2010, og som øker i popularitet blant brukere i Norge. Instagram er ikke bare en bildedelingstjeneste, den er også et bilderedigeringsprogram som gir brukerne mulighet til å legge til ulike digitale filter på bildene man har tatt før man deler disse på ulike sosiale nettsamfunn, inkludert Instagram sitt eget nettsamfunn. Slike nye bildedelingstjenester som Instagram er et eksempel på her mener jeg ikke bare gir brukere nye muligheter til å legge ut bilder, det gir også brukerne nye måter å representere seg selv på, noe som også kan øke presset på at de som benytter seg av slike tjenester vet hvordan de kan framstille seg selv og andre på en fordelaktig måte.

## Litteratur

- Anderson, T. W. (2000). *Det nye selvet. Identitet i det 21. århundre*. Oslo: Aschehoug.
- Borgersen, T. (2008). *Stille bilder. Om bildeopplevelser*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Boyd, D. (2007). Why Youth (Heart) Social Network Sites: The Role of Networked Publics in Teenage Social Life. I Buckingham, D. (red.) *Youth, Identity and Digital Media*. (s. 119-142). Cambridge MA: MIT Press. Er også tilgjengelig fra <http://www.danah.org/papers/WhyYouthHeart.pdf> [06.06.2012].
- Boyd, D. (2008a). *Facebook's Privacy Trainwreck. Exposure, Invasion and Social Convergence*. London: Sage Publications. Hentet fra <http://www.danah.org/papers/FacebookPrivacyTrainwreck.pdf> [05.06.2012].
- Boyd, D. (2008b, 22. oktober). *Putting Privacy Settings in the Context of Use (in Facebook and elsewhere)*, i Apohenia. Hentet fra [http://www.zephoria.org/thoughts/archives/2008/10/22/putting\\_privacy.html](http://www.zephoria.org/thoughts/archives/2008/10/22/putting_privacy.html) [22.08.2012].
- Boyd, D. (2008c). *Taken Out of Context: American Teen Sociality in Networked Publics* (Doktoravhandling). Berkeley: University of California. Hentet fra <http://www.danah.org/papers/TakenOutOfContext.pdf> [05.06.2012].
- Boyd, D., & Heer, J. (2006) *Profiles as Conversation: Networked Identity Performance on Friendster*. Uten sidetall. Hentet fra <http://www.danah.org/papers/HICSS2006.pdf> [04.06.2012].
- Brandtzæg, P. B., & Lüders, M. (2009). *Privat 2.0: Person- og forbrukervern i den nye medievirkeligheten*. Oslo: Sintef IKT. Hentet fra <http://www.sintef.no/upload/Konsern/Media/Person%20og%20forbrukervern.pdf> [06.06.2012].
- Brandtzæg, P. B. (2009). Privat 2.0. Mot økt åpenhet og ønsket nettsynlighet. I Røys, G. Heidi (red.) *Delte meninger. Om nettets sosiale side*. (s. 194-212). Oslo: Universitetsforlaget.
- Buanes, F., Mæland, P. A., & Christiansen, T. C. (2012, 29. juli). Deler 567. 000 bilder hver dag. *Bergens Tidende, Økonomi*. Hentet fra <http://www.bt.no/nyheter/okonomi/Deler-567000-bilder-hver-dag-2741630.html> [31.08.2012].
- Buckingham, D. (2008). Introducing Identity. I Buckingham, David (red.) *Youth, Identity and Digital Media*. (s. 1-24). Cambridge MA: MIT Press.
- Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe C. (2007). The benefits of Facebook



- 'friends:' Social capital and college students' use of online social network sites, I *Journal of computer-mediated communication* vol.12. (s. 1143-1168). Hentet fra [http://elkhealth.pbworks.com/f/Ellison,+Steinfeld,+and+Lampe+\(2007\).pdf](http://elkhealth.pbworks.com/f/Ellison,+Steinfeld,+and+Lampe+(2007).pdf) [24.06.2012].
- Endestad, T., Brandtzæg, P. B., Heim, J., Torgersen, L., & Kaare, B. H. (2004). *En digital barndom? En spørreundersøkelse om barns bruk av medieteknologi*. Oslo: NOVA. Hentet fra [http://www.nova.no/asset/274/2/274\\_2.pdf](http://www.nova.no/asset/274/2/274_2.pdf) [23.01.2012]
- Eshet-Alkalai, Y. (2004). Digital Literacy: A Conceptual Framework for Survival Skills in the Digital Era. (s. 93-106). *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 13 (1). Hentet fra [http://www.openu.ac.il/Personal\\_sites/download/Digital-literacy2004-JEMH.pdf](http://www.openu.ac.il/Personal_sites/download/Digital-literacy2004-JEMH.pdf) [23.08.2012].
- Goffman, E. (1992). *Vår rollespill til daglig: En studie i hverdagslivets dramatik*. Oslo: Pax Forlag.
- Gripsrud, J. (2011). *Mediekultur, mediesamfunn*. (4. utgave). Universitetsforlaget: Oslo.
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige Metoder* (2007). Fagbokforlaget: Bergen.
- Hartmann, M. (2010). Media Literacy/Competence, Participation and Youth, Conceptual Reflections 2.0. I Olsson, T., & Dahlgren, P. (red.) *Young People, ICTs and Democracy. Theories, Policies, Identities, and Websites*. (s. 107-126). Göteborg: Nordicom.
- Kløvstad, V., & Tanja, S. (2009). Vil du Laste Ned Web 2.0? Delekulturen Forandrer Samfunnet. I Røys, H., G. (red.) *Delte meninger. Om nettets sosiale side*. (s. 17-29). Oslo: Universitetsforlaget.
- Liestøl, G., Anders, F., & Gisle, H. (2009). *Sammensatte tekster. Arbeid med digital kompetanse i skolen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Livingstone, S. (2009). *Children and the Internet*. Cambridge: Polity Press.
- Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K. (2011). *Risks and Safety on the Internet. The perspective of European children. Full findings and policy implications from the EU Kids Online survey of 9-16 years old and their parents in 25 countries*, London: School of Economics and Political Science. Hentet fra [http://www2.cnrs.fr/sites/communique/fichier/rapport\\_english.pdf](http://www2.cnrs.fr/sites/communique/fichier/rapport_english.pdf) [06.06.2012].
- Lüders, M. (2007a). *Being in mediated spaces. An enquiry into personal media practices* (Doktoravhandling). Oslo: Universitetet i Oslo.
- Lüders, M. (2007b). "Private subjekter i digitale miljøer: iscenesettelse i endring?». I Lüders, M., Prøitz, L., & Rasmussen, T. (red): *Personlige Medier. Livet mellom skjermene*. (s. 226-246). Oslo: Gyldendal.
- Medietilsynet (2010). *Barn og Digitale Medier 2010. Fakta om barn og unges bruk og*

- opplevelse av digitale medier*. Fredrikstad: Medietilsynet. Hentet fra <http://www.medietilsynet.no/Global/Trygg%20bruk/Rapporter/Rapportene/NYBarnogdigmed2010.pdf> [22.06.2012].
- NOU 2009: 1. (2009). *Individ og integritet*. Hentet fra <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/dok/nouer/2009/nou-2009-1/14.html?id=542154> [24.08.2012]
- Ofcom (2011). *UK children's media literacy*. Hentet fra <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/media-literacy/media-lit11/childrens.pdf> [05.06.2012].
- Pedersen, R. S. (2011, 13. desember). Jens og bestemor ser deg. *Aftenposten, Aften*, s. 18-19.
- slettmeg.no (2011) *Årsrapport 2011*. Datatilsynet. Hentet fra [http://www.datatilsynet.no/Global/04\\_planer\\_rapporter/aarsmelding/Aarsrapport\\_Slettmeg\\_2011.pdf](http://www.datatilsynet.no/Global/04_planer_rapporter/aarsmelding/Aarsrapport_Slettmeg_2011.pdf) [17.06.2012].
- Storsul, T., Arnseth, H.C, Bucher, T., Enli, G., Hontvedt, M., Kløvstad, V. & Maasø, A. (2008). *Nye nettfenomener. Staten og delekulturen*. Rapport fra IMK og ITU. Universitetet I Oslo. Hentet fra: <http://www.ituarkiv.no/filearchive/NyeNettfenomener.pdf> [05.06.2012].
- Tapscott, D. (1998). *Growing up digital. The Rise of the Net Generation*. New York: McGraw-Hill.
- Thomas, A. (2007). *Youth Online. Identity and Literacy in the Digital Age*. New York: Peter Lang.
- Watson, J., & Anne, H. (2003). *Dictionary of Media and Communication Studies*. (6.utgave). London: Oxford University Press Inc.
- Østbye, H., Helland, K., Knappskog, K., & Larsen, L. O. (2007). *Metodebok for mediefag*. Bergen: Fagbokforlaget.

Alle linker som er presentert her under «Litteratur» er testet og funnet aktive den 31.08.2012.

## SPØRRESKJEMA

i forbindelse med masterprosjektet

### UNGDOMS PUBLISERING AV BILDER OG VIDEO PÅ INTERNETT

Hvilke regler og normer følger ungdom når de legger ut  
bilder og video på Internett?

Jeg skriver en masteroppgave på Universitetet i Oslo der jeg ønsker å finne ut mer om hvordan ungdom tenker og handler når de legger ut bilder og video på Internett. For å få informasjon omkring dette så har jeg laget denne spørreundersøkelsen, og håper at du har lyst til å bidra med dine erfaringer og tanker omkring dette emnet. På forhånd takk!

Litt informasjon om utfylling av spørreskjemaet:

Det vil stå ved siden av eller under spørsmålene hvor mange kryss du skal sette. Hvis du angrer på et kryss du har satt, så kan du skrive «fjern» til høyre for den boksen der du ønsker å fjerne krysset, og sette et annet kryss i den boksen du ønsker at det skal stå.

Silje Lang,  
Institutt for Medier og Kommunikasjon, Universitetet i Oslo

**1. Er du gutt eller jente?**

Jente     Gutt

---

**2. Hvor gammel er du?**

Fyll ut din alder

**3. Hvilken studieretning går du på?**

Sett bare ett kryss

- |   |   |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> Studiespesialisering                         | <input type="checkbox"/> Medier og kommunikasjon    |
| <input type="checkbox"/> Bygg- og anleggsteknikk                      | <input type="checkbox"/> Påbygging studiekompetanse |
| <input type="checkbox"/> OT-gruppe tilknyttet Bygg- og anleggsteknikk | <input type="checkbox"/> Idrettsfag                 |
| <input type="checkbox"/> OT-gruppe tilknyttet Medier og Kommunikasjon | <input type="checkbox"/> Musikk, dans og drama      |
| <input type="checkbox"/> Annen studieretning som ikke er nevnt her    |   |
- 

**4. Er du født i Norge?**

Ja

Sett bare ett kryss

Nei

---

**5. Er din mor født i Norge?**

Ja

Sett bare ett kryss

- Nei, et land i Europa
- Nei, et land i Afrika
- Nei, et land i Asia
- Nei, et land i Amerika
- Nei, i Australia
- 

**6. Er din far født i Norge?**

Ja

Sett bare ett kryss

- Nei, et land i Europa
- Nei, et land i Afrika
- Nei, et land i Asia
- Nei, et land i Amerika
- Nei, i Australia

**Nå vil det komme noen spørsmål som handler om det å legge ut bilder/fotografier på Internett (spørsmål om videoklipp kommer senere)**

**7.Hvor ofte legger du ut dette på Internett?**

Sett ett kryss

	Aldri eller nesten aldri	1-3 dager per måned	En dag i uken	Flere dager i uken	Hver dag eller nesten hver dag
Bilder du selv har tatt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**8.Hvor pleier du vanligvis å legge ut bilder på Internett?**

Sett ett kryss på hver linje

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
På et nettsamfunn du har profil på	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
På din egen blogg eller hjemmeside	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
På ulike datingnettsteder (f.eks. Sukker.no, møteplassen.no eller lignende)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
På nettsider der du konkurrerer med andre om å legge ut de fineste bildene (f.eks. Deiligst.no)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
På andre nettsteder som ikke er nevnt her	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**9.Hvis du legger ut bilder på Internett hvordan gjør du vanligvis dette?**

Sett ett kryss på hver linje

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
Tar bilder med mobiltelefon og legger de ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tar bilder med smarttelefon og legger de ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tar bilder med digital kamera og legger de ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Har bilder som ligger på PC/datamaskin og legger de ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Finner bilder på Internett (som du ikke selv har tatt) og deler de med andre	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**10.Hvis du legger ut bilder på Internett hvem pleier å være på disse bildene?**Sett ett kryss på hver linje

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
<u>Bare deg selv</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Deg selv og venner</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bare venner</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Kjæresten</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Kjæresten og deg selv</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Familiemedlemmer</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Familiemedlemmer og deg selv</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Kjæledyr</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Andre som ikke er nevnt her</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder uten personer .</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**11.Hvis du legger ut bilder på Internett du selv har tatt, i hvilken anledning er disse bildene tatt ?**Sett ett kryss på hver linje

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
<u>Fra en fest eller en bytur</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fra en kammeratkveld/venninnekveld</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fra en ferietur</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fra naturen</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fra bursdager/konfirmasjoner/bryllup/jul/nyttår</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fra andre anledninger som ikke er nevnt her</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

### 12. Jeg legger ut bilder på Internett...

Sett ett kryss på hver linje

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
<u>For moro skyld</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fordi alle andre gjør det</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fordi andre forventer det (eks.at du legger ut bildene fra helgens fest)</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>For å vise andre hvor du har vært og ting du har gjort</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>For å bruke de som profilbilde på et nettsamfunn</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>For å gjøre andre sjalu eller misunnelige</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>For å vise fram kropp eller utseende</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Andre grunner som ikke er nevnt her</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

### 13. Hvis noen legger ut bilder av deg på Internett, syntes du det er greit at de legger ut følgende bilder av deg?

Sett ett kryss på hver linje

	Ja	Nei
<u>Bilder hvor du røyker eller snuser</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder hvor du er synlig beruset</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder hvor du har lite klær på deg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder hvor du ikke ser bra ut</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder hvor du dummer deg ut</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder hvor du kliner med en gutt/jente</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

### 14. Har du noen gang lagt ut bilde/bilder av deg selv der du...

Sett ett kryss på hver linje

	Ja	Nei
<u>Røyker eller snuser</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Er synlig beruset</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Har lite klær på deg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

### 15. Hvis du har lagt ut bilder på Internett har du noen gang gjort følgende?

Sett ett kryss på hver linje

	Ja	Nei
<u>Lagt ut bilder for å såre andre</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Lagt ut bilder av folk som røyker eller snuser</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Lagt ut bilder av folk som er fulle</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Lagt ut bilder av folk som har lite klær på seg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Lagt ut bilder der folk dummer seg ut</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Lagt ut bilder du vet at den eller de som er på bildet ikke vil like</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Lagt ut bilder i beruset tilstand og angret på det etterpå</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**16. Når du legger ut bilder av andre på Internett pleier du vanligvis å...**

Kryss av for det alternativet som passer best

Hvis du aldri legger ut bilder av andre så ikke kryss av her

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
<u>Spørre dem om lov før du legger ut bilder av dem</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**17. Når andre legger ut bilder av deg på Internett pleier de vanligvis å...**

Kryss av for det alternativet som passer best

Hvis andre aldri legger ut bilder av deg så ikke kryss av her

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
<u>Spørre deg om lov før de legger ut bilder av deg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**18. I hvilke av følgende type bilder føler du at du måtte spurt de avbildede om lov til å legge ut bilder av dem?**

Sett ett kryss på hver linje

	Ja, ville bedt om tillatelse	Nei, ville ikke bedt om tillatelse
<u>Bilder der de avbildede er synlig beruset</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder der de avbildede røyker eller snuser</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder der de avbildede har lite klær på seg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Bilder der de avbildede kliner med en gutt/jente</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



**19. Når du eller andre har lagt ut bilder på Internett har du opplevd noe av dette?**

Sett ett kryss på hver linje

	Ja	Nei
Du har bedt noen om å slette eller fjerne bilder de har lagt ut av deg	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du har fått beskjed om å slette eller fjerne bilder du har lagt ut av andre	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Mor eller far har sagt du må slette eller fjerne bilder du har lagt ut fordi de ikke likte bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**20. Hvis du har bedt noen om å slette eller fjerne bilder de har lagt ut av deg på Internett, hva var grunnen til dette?** Sett ett kryss på hver linje

Hvis du ikke har opplevd dette så ikke sett noen kryss her

	Ja	Nei
Du røyka eller snuste på bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du var synlig berusa på bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du hadde lite klær på bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du syntes ikke du var noe fine på bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du vil ikke ha bilder av deg selv på Internett i det hele tatt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annen grunn som ikke er nevnt her	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**21. Hvis du har fått beskjed om å slette eller fjerne bilder du har lagt ut av andre på Internett hva var grunnen til dette?** Sett ett kryss per linje

Hvis du ikke har opplevd dette så ikke sett noen kryss her

	Ja	Nei
De røyka eller snuste på bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
De var synlig berusa på bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
De hadde lite klær på bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
De syntes ikke de var noe fine på bildet/bildene	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
De vil ikke ha bilder av seg selv på Internett i det hele tatt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Annen grunn som ikke er nevnt her	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

## 22. Stoler du på at folk legger ut bilder av deg som du syntes er ok?

Sett bare ett kryss

- Ja, jeg stoler på at alle legger ut ok bilder av meg
- Kommer an på hvem som legger ut bildene
- Nei, jeg stoler ikke på at noen legger ut ok bilder av meg
- Har ingen mening om dette

## 23. Hvis du aldri eller veldig sjelden legger ut bilder på Internett, hva er grunnen til dette?

Sett ett kryss på hver linje

Hvis du pleier å legge ut bilder på Internett så ikke sett noen kryss her

	Passer svært godt	Passer nokså godt	Passer nokså dårlig	Passer svært dårlig
Er redd for at noen skal bruke bildene til ting de ikke er ment for	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Syntes det er tungvint å legge ut bilder på Internett	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Alle andre legger ut bilder så du trenger ikke å gjøre det selv	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du mangler utstyret for å ta bilder og legge dem ut på Internett	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du tar aldri eller veldig sjeldent bilder	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du er redd for at noen du ikke vil skal se bildene får se dem likevel	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Andre grunner som ikke er nevnt her til at du ikke legger ut bilder	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

## 24. Hvis du har lagt ut et bilde av deg selv på Internett, har du noen gang opplevd følgende?

Sett ett kryss på hver linje

	Har skjedd èn gang	Har skjedd mer enn to ganger	Har aldri skjedd
At du har angret på bildet du la ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
At noen har kommet med stygge kommentarer på bildet	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
At bildet har blitt fjernet av nettstedet du la det ut på	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**25. Når det kommer til å legge ut bilder på Internett har du noen gang gjort følgende?**

Sett ett kryss på hver linje

	Ja	Nei
Snakket med mor, far eller andre familiemedlemmer om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Snakket med venner eller bekjente om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Diskutert i skoleundervisningen om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Snakket med andre som ikke er nevnt her om hva slags bilder som er ok og ikke ok å legge ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**26. Hvis du legger ut bilder som du har tatt av andre, hvor vanlig er det at du gjør dette?**

Sett ett kryss på hver linje

Sett bare kryss her hvis du legger ut bilder av andre

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
Tagger bildene med navn på personene som er avbildet	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Gir beskjed til de du har lagt ut bilder av slik at de kan tagge bildene selv	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bare legger ut bilder uten å tagge dem og uten å gi beskjed om at du har lagt ut bilder	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**27. I hvor stor grad ser du på deg selv som kritisk til det du legger ut av bilder på Internett?**

Sett bare ett kryss

- Veldig kritisk
- Normalt kritisk
- Mindre kritisk
- Ikke kritisk i det hele tatt
- Har ingen mening om dette

## Nå kommer det noen nesten like spørsmål som vil handle om det å legge ut video/videoklipp på Internett

### 28. Hvor ofte legger du ut dette på Internett?

Sett bare ett kryss

	Aldri eller nesten aldri	1-3 dager per måned	En dag i uken	Flere dager i uken	Hver dag eller nesten hver dag
Video/videoklipp du selv har tatt	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

### 29. Hvor legger du vanligvis ut video/videoklipp på Internett

Sett ett kryss på hver linje

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
På et nettsamfunn du har profil på	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
På din egen blogg eller hjemmeside	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
På ulike fildelingstjenester (f.eks. Youtube.com eller lignende nettsteder)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Legger ut video andre steder på Internett som ikke er nevnt her	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

### 30. Hvordan gjør du det vanligvis når du legger ut video/videoklipp på Internett?

Sett ett kryss på hver linje

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
Tar video med mobiltelefon og legger det ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tar video med smarttelefon (eks. Iphone, htc e.l.) og legger det ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tar video med digitalkamera og legger det ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Finner videoklipp på Internett og deler de med andre	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Legger ut video på Internett på andre måter enn de som er nevnt her	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**31.Hvis du legger ut video du selv har tatt på Internett hva pleier denne videoen å handle om?**

Sett ett kryss på hver linje

Hvis du ikke legger ut video du selv har tatt så ikke sett noen kryss her

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
Du har tatt opp video fra en fest du har vært på og lagt den ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du har tatt opp video fra en ferietur du har vært på og lagt den ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du har tatt opp video av noe morsomt og lagt den ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du har tatt opp video fra noe annet som ikke er nevnt her og lagt den ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**32.Hvis du legger ut video på nettet hvem av disse pleier vanligvis å være med i videoen?**

Sett ett kryss på hver linje

Hvis du ikke legger ut video så ikke sett noen kryss her

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
Bare deg selv	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Deg selv og venner	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bare venner	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kjæresten	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kjæresten og deg selv	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Familiemedlemmer	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Familiemedlemmer og deg selv	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kjæledyr	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Andre som ikke er nevnt her	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Video uten personer	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**33. Har du noen gang gjort noe av dette i forbindelse med å legge ut video/videoklipp på Internett?**

Sett ett kryss på hver linje

	Har skjedd en gang	Har skjedd mer enn to ganger	Har aldri skjedd
Tatt opp video av folk som er synlig beruset og lagt det ut på Internett	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tatt opp video av folk som har lite klær på seg og lagt det ut på Internett	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lagt ut video du har tatt av andre for å såre eller dumme ut de som er i videoen	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Lagt ut video i fylla og angret på at du la den ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Bedt noen om å slette en video av deg som var lagt ut på Internett	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Slettet eller fjernet en video du har lagt ut på Internett fordi noen ikke likte videoen du la ut av dem	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Funnet et morsomt videoklipp på et nettsted og lagt det ut på et nettsamfunn du har profil på	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**34. Når du legger ut video av andre på Internett pleier du vanligvis å...**

Kryss av for det alternativet som passer best

Hvis du aldri legger ut video av andre så ikke kryss av her

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
Spørre dem om lov før du legger ut video av dem	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**35. Når andre legger ut video av deg på Internett pleier de vanligvis å...**

Kryss av for det alternativet som passer best

Hvis andre aldri legger ut video av deg så ikke kryss av her

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
Spørre deg om lov før de legger ut video av deg	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**36.Hvis du har bedt noen om å slette eller fjerne en video du er i hva var grunnen til dette?**

Sett ett kryss på hver linje

	Ja	Nei
<u>Du var synlig beruset</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Du røyka eller snusa</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Du hadde lite klær på deg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Du gjorde noe dumt</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Du klina med en jente/gutt</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Du vil ikke ha video av deg liggende på Internett</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Annen grunn som ikke er nevnt her</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Du har aldri bedt noen om å slette video av deg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**37.Hva er vanligvis grunnen til at du legger ut video/videoklipp på Internett?**

Sett ett kryss på hver linje

Hvis du aldri legger ut bilder, så ikke sett noen kryss

	Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri
<u>For moro skyld</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fordi alle andre gjør det</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Fordi andre forventer det (eks.at du legger ut video fra helgens fest)</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>For å vise andre hvor du har vært og ting du har gjort</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>For å gjøre andre sjalu eller misunnelige</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>For å vise fram kropp eller utseende</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Andre grunner som ikke er nevnt her</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**38.Hvis du aldri eller veldig sjelden legger ut videoklipp på Internett hva er grunnen til dette?**

Sett ett kryss på hver linje

Hvis du legger ut video/videoklipp på Internett, så ikke kryss av på noen av disse alternativene

	Passer svært godt	Passer nokså godt	Passer nokså dårlig	Passer svært dårlig
Er redd for at noen skal misbruke videoklipp som legges ut	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Syntes det er tungvint å legge ut videoklipp	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Alle andre legger ut videoklipp så du trenger ikke å gjøre det selv	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du mangler utstyret for å ta videoklipp og legge det ut på Internett	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du tar aldri eller veldig sjeldent video	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Er en annen grunn som ikke er nevnt her til at du ikke legger ut video på Internett	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Er redd for at noen du ikke vil at skal se bildene vil se dem	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**39.I hvor stor grad ser du på deg selv som kritisk til det du legger ut av video/videoklipp på Internett?**

Sett bare ett kryss

- Veldig kritisk
- Normalt kritisk
- Mindre kritisk
- Ikke kritisk i det hele tatt
- Har ingen mening om dette



**Resten av spørsmålene vil handle om hvordan du forholder deg til et eller flere nettsamfunn du har profil på**

**40. Har du profil på et eller flere av følgende nettsamfunn?**

Sett ett kryss på hver linje

	Ja	Nei
<u>Facebook</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Twitter</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Flickr</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Myspace</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Google +</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Biip</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Har profil på annet nettsamfunn enn de som er nevnt her</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Har ikke profil på et nettsamfunn</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**41. Hvis du er inne på et nettsamfunn du har profil på hvor ofte gjør du følgende?**

Sett ett kryss på hver linje

	Aldri eller nesten aldri	1-3 dager per måned	En dag i uken	Flere dager i uken	Hver dag eller nesten hver dag
<u>Kommenterer på tekst, linker, bilder, video e.l.</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Oppdaterer profilstatusen din</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Legger ut bilder</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Legger ut videoklipp</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Holder deg oppdatert om hva venner og bekjente har gjort i det siste</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<u>Skriver på veggen til venner eller bekjente</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**42. Hvis du har en profil på et nettsamfunn eller flere nettsamfunn, er det noen av følgende du har valgt å ikke ha som venner der?**

Sett kryss der det passer. Du kan sette flere kryss

- Mor og/eller far                       Andre familiemedlemmer    Eks-kjæreste(r)
- Andre som ikke er nevnt her    Kan ha alle som venner    Har ingen mening om dette

**43.Hvis det er noen du har valgt å ikke ha som venner på et nettsamfunn du har profil på, hva er grunnen til dette?**

Sett ett kryss på hver linje

	Passer svært godt	Passer nokså godt	Passer nokså dårlig	Passer svært dårlig
Du vil ikke at de skal se hva du skriver der	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du vil ikke at de skal se bilder <u>du</u> legger ut av <u>deg selv</u> eller andre	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du vil ikke at de skal se bilder <u>andre</u> legger ut av <u>deg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du vil ikke at de skal se videoer <u>du</u> legger ut av <u>deg selv</u> eller andre	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du vil ikke at de skal se videoer <u>andre</u> legger ut av <u>deg</u>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Du synes ikke at de har noe med hva du gjør på et nettsamfunn	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Har ingen mening om dette	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**44.Føler du at noen av «vennene» du har på et nettsamfunn, begrenser hva du føler at du kan legge ut av bilder og video der?**

Kryss av på det alternativet som passer best

Som oftest	Av og til	Sjeldent	Aldri	Har ikke profil på et nettsamfunn
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

**45.Har du «åpen» eller «lukket» profil på nettsamfunnet/nettsamfunnene du har profil på?**

Sett bare ett kryss

- Har en såkalt «åpen profil»/ «åpne profiler», og har **ikke** gjort innstillinger omkring hvem som skal ha tilgang til ting du legger ut
- Har en såkalt «lukket profil»/ «lukkede profiler», og har gjort innstillinger omkring hvem som skal ha tilgang til ting du legger ut
- Har profiler på flere nettsamfunn, og har både «åpne profiler» og «lukkede profiler» der
- Vet ikke
- Har ikke profil på et nettsamfunn

**46.Hvis du har profil på et nettsamfunn, bruker du ditt eget navn eller er du anonym?**

Sett bare ett kryss. Hvis du ikke har profil på noen nettsamfunn, så ikke sett noen kryss her

- Jeg bruker mitt eget navn
- Jeg er anonym, dvs.at du bruker et annet navn enn ditt eget som et nickname, brukernavn e.l.

**47.Hva slags profilbilde har du på det nettsamfunnet du er mest aktiv på?**

Sett bare ett kryss

- Bilde av bare deg selv
- Bilde av deg selv med venner
- Bildet av noen andre eller noe annet enn deg selv
- Har ikke profilbilde på nettsamfunnet
- Har ikke profil på et nettsamfunn
- Er like aktiv på flere nettsamfunn, og har ulike profilbilder der

**48.Hvis du har profilbilde på et nettsamfunn, hva er det viktigste med dette profilbilde?**

Sett bare ett kryss. Hvis du ikke har profil på noen nettsamfunn, så ikke sett noen kryss her

- At du ser bra ut på bildet
- At bildet er morsomt
- Vet ikke
- Har ikke profilbilde

**49.Hva syntes du om denne undersøkelsen? Er det noe viktig jeg har glemt å spørre om?**

**Skriv det gjerne her:**

**TAKK FOR AT DU SVARTE!**

## Vedlegg II

Til ledelsen ved ..... skole

### **Forespørsel om å delta i spørreundersøkelse i forbindelse med følgende masterprosjekt:**

#### **UNGDOMS PUBLISERING AV BILDER OG VIDEO PÅ INTERNETT**

Hvilke regler og normer følger ungdom når de legger ut bilder og video på Internett?

Jeg er masterstudent i medievitenskap ved Universitetet i Oslo og holder nå på med den avsluttende masteroppgaven. Temaet for min oppgave er ungdoms publisering av bilder og video på Internett. I denne sammenheng ønsker jeg å undersøke hvilke regler og normer ungdom følger når det kommer til hva som er greit og hva som ikke er greit å legge ut av bilder og video på nettet. Jeg er også interessert i å finne ut om faktorer som alder, kjønn og etnisitet spiller en rolle for hvilke regler og normer ungdom følger når de legger ut bilder og video på nettet.

I tilknytning til mitt masterprosjekt så ønsker jeg å utføre en skriftlig spørreundersøkelse. Målet med denne undersøkelsen er å få informasjon om hvordan ungdom forholder seg til publisering av bilder og video på Internett. Spørsmålene i denne undersøkelsen vil i hovedsak dreie seg om hvordan ungdom forholder seg til publisering av bilder og video på Internett og hvilke erfaringer, holdninger og tanker de har omkring dette. Spørreundersøkelsen tar ca. 20 minutter å gjennomføre. I sammenheng med spørreundersøkelsen vil elevene få utdelt en samtykkeerklæring de må underskrive og levere inn før de fyller ut spørreskjemaet. Opplysninger gitt i spørreskjemaet vil holdes atskilt fra samtykkeerklæringen slik at svarene de gir ikke kan knyttes opp mot enkeltpersoner.

Spørsmålene i spørreundersøkelsen vil ikke inneholde spørsmål som vil kunne knyttes opp mot enkeltpersoner, og alle innsamlede opplysninger vil bli slettet ved prosjektets slutt, som er beregnet til 01.01.2013.

Vedlagt er spørreskjema, informasjonsskriv til elever og samtykkeerklæring, som alle er

godkjent av Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

På grunnlag av denne informasjonen som er gitt i dette skrivet så håper jeg dere kan hjelpe meg med informanter som kan besvare min spørreundersøkelse, og på den måten bidra til verdifull informasjon jeg kan benytte i mitt masterprosjekt. Jeg ønsker å få så mange respondenter som mulig til å besvare min spørreundersøkelse og at disse kommer fra forskjellige klassetrinn og studieretninger. Når det kommer til selve gjennomføringen av spørreundersøkelsen så ønsker jeg ikke selv å være til stede, på grunn av praktiske årsaker, men ønsker på forhånd å ha et kort møte med ledelsen for å informere om visse forhold ved selve utførelsen av undersøkelsen. Jeg håper på å få utført denne spørreundersøkelsen snarest mulig. Håper på en positiv tilbakemelding fra dere.

Spørsmål om undersøkelsen kan rettes til:

Silje Lang (tlf.: 41 51 09 61, e-post: sklang@student.media.uio.no)

Med vennlig hilsen

Silje Lang

### Vedlegg III

## **Informasjon til lærer som skal være til stede under spørreundersøkelsen**

1. Lærer må først dele ut informasjonsskrivet og samtykkeerklæring til elevene.
2. Elevene må så lese informasjonsskrivet og hvis de ønsker å delta så undertegner de samtykkeerklæringen.
3. Etter at lærer har mottatt samtykkeerklæring fra de elevene som ønsker å delta så kan spørreundersøkelsen leveres ut.
4. Elevene skal så fylle ut spørreskjemaet. Dette er estimert til å ta ca. 20 minutter.

Nb! Den første siden av spørreundersøkelsen er obligatorisk å fylle ut av elevene som deltar, dette er spørsmål vedrørende alder, kjønn, studieretning og etnisitet. Fint om lærer kan sjekke at alle fyller ut denne første siden.

5. Når spørreundersøkelsen er ferdig utfylt så samles denne inn. Viktig at samtykkeerklæringen holdes atskilt fra undersøkelsen, slik at disse ligger i hver sin bunke. Dette fordi at enkeltpersoner ikke skal kunne knyttes opp mot det de har svart i spørreundersøkelsen.

**PÅ FORHÅND TUSEN TAKK FOR HJELPEN MED MIN SPØRREUNDERSØKELSE!**

Med vennlig hilsen

Silje Lang

Masterstudent i medievitenskap ved Universitetet i Oslo

Hvis det er noen spørsmål omkring denne undersøkelsen så kan jeg nås på

tlf: 41 51 09 61

## Vedlegg IV

Informasjon til elever vedrørende deltakelse i spørreundersøkelse i forbindelse med følgende masterprosjekt:

### UNGDOMS PUBLISERING AV BILDER OG VIDEO PÅ INTERNETT

Hvilke regler og normer følger ungdom når de legger ut bilder og video på Internett?

Dette er informasjon om en spørreundersøkelse som skal gjennomføres ved ..... skole. På bakgrunn av denne informasjonen så håper jeg du vil gi ditt samtykke til å delta i denne skriftlige undersøkelsen. Undersøkelsen inngår i mitt masterprosjekt, som er tilknyttet Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo.

Målet med undersøkelsen er å få informasjon om hvilke regler og normer ungdom følger når det kommer til hva som er greit og hva som ikke er greit å legge ut av bilder og video på nettet. Jeg er også interessert i å finne ut om faktorer som alder, kjønn og etnisitet spiller en rolle for hvilke regler og normer ungdom følger når de legger ut bilder og video på nettet.

Spørsmålene i denne spørreundersøkelsen vil i hovedsak dreie seg om hvordan ungdom forholder seg til publisering av bilder og video på Internett og hvilke erfaringer, holdninger og tanker de har omkring dette. Spørreundersøkelsen vil ta ca. 20 minutter. Det er frivillig om man vil delta i spørreundersøkelsen, man kan trekke seg underveis hvis man ønsker det, og man kan la være å svare på spørsmål man ikke kan eller vil svare på.

Spørsmålene i spørreundersøkelsen vil ikke inneholde spørsmål som vil kunne knyttes opp mot deg som person og alle innsamlede opplysninger vil bli slettet ved prosjektets slutt, som er beregnet til 01.01.2013.

Prosjektet er godkjent av Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Jeg håper at flest mulig vil være behjelpelig med å delta i undersøkelsen. På bakgrunn av denne informasjonen så håper jeg du vil gi ditt samtykke til å delta i undersøkelsen ved å underskrive på den vedlagte samtykkeerklæringen. Denne samtykkeerklæringen vil holdes

atskilt fra de opplysningene du gir i spørreundersøkelsen.

Med vennlig hilsen

Silje Lang (Student ved Institutt for Medier og Kommunikasjon, Universitetet i Oslo)

## **Samtykke fra informant**

*Din deltakelse i studien er basert på frivillig og informert samtykke. Informasjonen vil bli brukt i et masterprosjekt om «Ungdoms publisering av bilder og video på Internett. Hvilke regler og normer følger ungdom når de legger ut bilder og video på Internett?», og vil bli slettet ved prosjektets slutt, 01.01.2013. Om du ønsker informasjon utover det som er gitt i informasjonsskrivet og den muntlig informasjonen du har mottatt, har du full anledning til å be om dette.*

*Jeg, \_\_\_\_\_ (informantens navn med blokkbokstaver) bekrefter at jeg har mottatt skriftlig informasjon om studien, har fått anledning til å innhente den informasjon jeg har hatt behov for, og er villig til å delta i prosjektet.*

*Jeg gir herved min tillatelse til at det innsamlete materialet kan brukes i forskningsprosjektet.*

*Signatur* \_\_\_\_\_ *Dato* \_\_\_\_\_



## Vedlegg V

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS  
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES



Harald Hårfagres gate 29  
N-5007 Bergen  
Norway  
Tel +47-55 58 21 17  
Fax +47-55 58 96 50  
nsd@nsd.uib.no  
www.nsd.uib.no  
Org nr 985 321 884

Birgit Hertzberg Kaare  
Institutt for medier og  
kommunikasjon  
Universitetet i Oslo  
Postboks 1093 Blindern  
0317 OSLO

Vår dato: 29.09.2011

Vårref:27942/3/MSS

Deres dato:

Deres ref:

### TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 08.09.2011. Meldingen gjelder prosjektet: 27942

*Behandlingsansvarlig Daglig ansvarlig Student*  
*Ungdoms publisering av bilder og video på Internett. Hvilke regler og normer følger ungdom når de legger ut bilder og video på Internett? Universitetet i Oslo, ved institusjonens øverste leder Birgit Hertzberg Kaare Silje Kristine hang*

Etter gjennomgang av opplysninger gitt i meldeskjemaet og øvrig dokumentasjon, finner vi at prosjektet ikke medfører meldeplikt eller konsesjonsplikt etter personopplysningslovens §§ 31 og 33.

Dersom prosjektopplegget endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for vår vurdering, skal prosjektet meldes på nytt. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, [http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk\\_stad/skjema.html](http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk_stad/skjema.html).

Vedlagt følger vår begrunnelse for hvorfor prosjektet ikke er meldepliktig,

VenMighiJseri

Vigdis Namtvedt Kvalheim

**^W c/(^^%zW>**  
Marie Strand Schildmann

Kontaktperson: Marie Strand Schildmann df: 55 58 31 52  
Vedlegg: Prosjektvurdering  
Kopi: Silje Kristine Lang, Hellerudsvingen 12 c, 0684 OSLO